BİRGÜN
HALKIN GAZETESİ
17 MAYIS 2020 PAZAR YIL 17 SAYI 5877 www.birgun.net 2.5 TL (KKTC 3 TL) ÜNİVERSİTE 75 KR

GERÇEĞİN VE AKLIN İZİNDE BİLİM

COVID-19'un sonu için DÖRT OLASI SENARYO

HER ne kadar ülkeler çoktan normale dönme planları yapıyor olsalar da, epidemiyolojik modellerin hiçbiri normalleşmeyi mümkün kılacak bir gidişata işaret etmiyor. **Doç. Dr. Çağhan KIZIL/13'te**

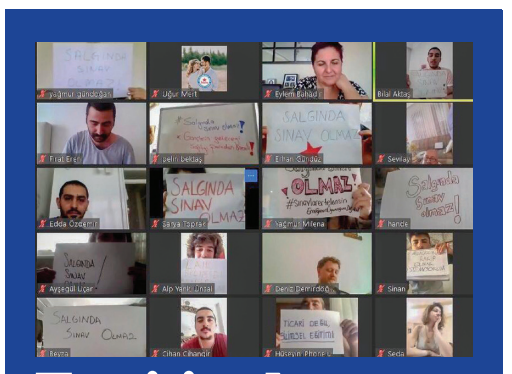

E-mitingle sınav ertelensin talebi

SINAVLARIN salgın sonrasına ertelenmesini isteyen öğrenciler, eğitimciler ve veliler SOL Parti'nin e-mitinginde buluştu. Mitingde sınav tarihinin öne alınmasına tepki gösterilerek "Sınavda salgın olmaz" denildi. Açılış konuşmasını yapan lise öğrencisi Bilal Aktaş piyasa ve paranın kurbanı edildiklerinin altını çizdi. Öğrencilerin taleplerini dile getirdiği e-mitinge siber saldırı düzenlendi. **6'da**

İstismarı savunan Özgüven kovuldu

AKİT TV'deki Derin Kutu isimli programda 13-16 yaş aralığındaki çocuklar için skandal ifadeler kullanan Prof. Dr. Muttalip Kutluk Özgüven'e tepki yağdı. Özgüven'i kovan İstanbul Aydın Üniversitesi'nden yapılan açıklamada, "Kabul edilmesi mümkün olmayan açıklamalarından dolayı Özgüven'in İstanbul Aydın Üniversitesi ile ilişiği kesilmiştir" denildi. **3'te**

Tümamiral Yaycı görevden alındı

LİBYA ile Türkiye arasındaki deniz yetki alanları üzerine çalışmalarının yanı sıra FETÖMETRE analiz programını geliştiren Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümamiral Cihat Yaycı görevden alındı. Yaycı'nın görevden alınarak Genelkurmay'a çekilmesine dair resmi açıklama yapılmazken bu durum farklı yorumlara yol açtı. **7'de**

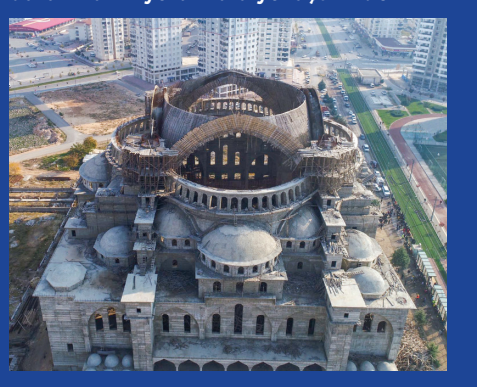

AKP'li belediyenin acil işi camii inşaatı

ANTEP Şahinbey Belediyesi, kasım ayında iskelenin çökmesi nedeniyle mühendis Korkut Küçükcan'ın hayatını kaybetmesiyle hafızalara kazınan Akkent Camii inşaatının tamamlanması için 30 milyon TL'lik ihale yaptı. İhaleye tepki gösteren CHP'li vekil Kaplan, "İkmal inşaatı İhalesinin çok acil bir işmiş gibi böyle bir dönemde yapılmasını doğru değil" dedi. **3'te**

Soğan tarlada üreticiler isyanda

ADANA Yüreğir'e bağlı Yalnızca köyünde ekilen soğanlar satılamadığı için tarlada bırakıldı. Üreticilerle buluşan CHP Milletvekili Ayhan Barut "Üreticinin halini sağır sultan duydu ama bakan duymadı" dedi. **11'de**

İHA

KÜTAHYA HAVALİMANI'NDA KARA DELİK BÜYÜYOR

Yağmanın 'Zafer'i!

Yap-işlet-devret modeliyle yapılan ve bu yıl için 1 milyon 279 bin yolcu garantisi verilen Zafer Havalimanı'ndan dört ayda sadece 14 bin 256 kişi uçtu. Yolcular uçmasa da şirkete milyonlar akıtıldı

YOLCU OLMASA DA İŞLER TIKIRINDA

KAMUNUN cebinden müteahhitlere kaynak aktarma uygulamasının en çarpıcı örneği olan Zafer Havalimanı'nın halka faturası büyüyor. İktidardan aldığı büyük ölçekli garanti ödemeli kamu ihaleleriyle gündeme gelen IC İÇTAŞ'ın inşa ettiği Zafer Havalimanı milyonlara varan yolcu garantisine karşın adeta boş kaldı. Kullanılmayan havalimanı için verilen yolcu garantisi her yıl artarken tutmayan yolcu sayısı nedeniyle her yıl şirketin cebine milyonlarca avro aktarılıyor.

YİRMİ YIL DAHA PARA YUTACAK

GEÇEN yıl 1 milyon 232 bin yolcu garantisi verilen havalimanını kullanan yolcu sayısı 82 bin dolayında oldu. 2020 yılı için 1 milyon 279 bin 352 yolcu garantisi verilen havalimanından nisan ayı sonuna kadar uçan yolcuların sayısı 14 bin 256'da kaldı. Maliyeti 50 milyon avro olarak hesaplanan şirkete sekiz yılda yapılan yolcu garantisi ödemesi şimdiden 40 milyon avroya yaklaştı. Şubat 2044'e kadar yirmi yıl boyunca garanti ödemesine devam edilecek. **Nurcan GÖKDEMİR/11'de**

SGK'NİN GENELGESİNİ ELEŞTİREN HEKİMLERDEN COVID-19 TEPKİSİ

Sokaktan kapmadık

SGK'nin virüse yakalanan sağlık çalışanlarını meslek hastalığı kapsamına almamasına hekimler tepkili: Bizler Covid-19'u deri koltuklarda oturup klavye başlarında kapmadık

SOSYAL Güvenlik Kurumu'nun (SGK) koronavirüse yakalanan sağlık çalışanları için 'iş kazası ve meslek hastalığı olarak değerlendirilemez' kararına Türk Tabipleri Birliği (TTB) tepki gösterdi. TTB, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na gönderdiği yazıyla genelgenin düzeltilmesini istedi. Sağlık çalışanlarının bulaş açısından yüksek risk altında çalıştıkları, binlerce sağlık çalışanının hastalandığı, onlarcasının da yaşamını yitirdiği belirtilerek hak gaspının yaşanmaması için gerekli düzenlemelerin yapılması istendi. Genelgeyi eleştiren İzmir Tabip Odası da "Hekimler ve sağlık çalışanları koronavirüsü sokaktan mı alıyorlar?" diye sordu. **4'te**

İHA

Büyük kentler sessizliğe büründü

İSTANBUL, Ankara ve İzmir dahil 14 büyükşehir ile Zonguldak'ta ilan edilen dört günlük sokağa çıkma yasağının ilk gününde büyük kentler sessizliğe büründü. 4'te

Asistan hekimler adalet istiyor

KORONAVİRÜS salgınına karşı en önde mücadele edenler arasında yer alan asistan hekimler, yaşadıkları haksızlığa ve adaletsizliğe karşı isyanda. Ek ödemelerini istediklerinde tehdit edildiklerini, nöbet ücretlerinin bile eksik ödendiğini belirten asistan hekimler, "Herhalde dünyanın başka hiçbir yerinde sağlık çalışanı olup pandemi nedeniyle maaşı azalan kimse yoktur" diyor. **10'da**

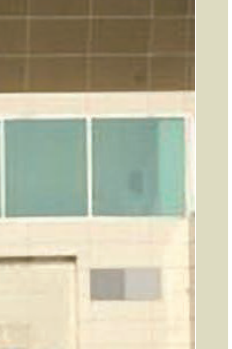

BirGün

Müftü korona takmadı

RİZE İl Müftülüğü'ne atanan Naci Çakmakçı, "Hayırlı olsun" ziyaretlerini makamında kabul ediyor. Ziyaret edenler arasında müftüler, Milli Eğitim Müdürlüğü ve üniversite personeli de var. **4'te**

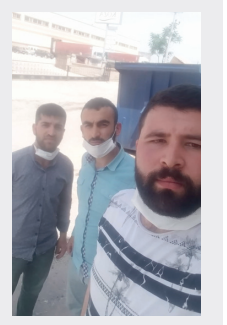

Hani işten atmak yasaktı?

ANTEP'teki Koza Halı fabrikasında, Tekstil İşçileri Sendikası'na üye 3 işçi, haftalık izin günlerinde zorla çalıştırılmayı kabul etmedikleri için işten atıldı. **10'da**

Depo Photos

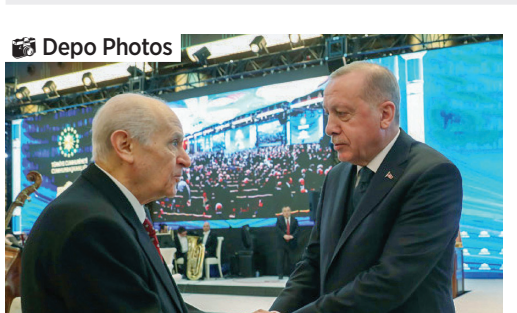

Yine istikamet çizdi

ERDOĞAN krizden çıkış yolları ararken Bahçeli Cumhur İttifakı'nın köşe çizgilerini çizmeye devam ediyor. Geçen hafta kurmayları aracılığıyla rüzgâr estiren Bahçeli bu kez de Akşener'in "masa" çağrısından Kılıçdaroğlu'nun seçim desteğine kadar birçok konuda esip gürledi.

SEÇİM ve Siyasi Partiler Yasası ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmasını öneren Bahçeli, Cumhur İttifakı'nın iktidarda kalması için gereken şifreleri Erdoğan'a vermiş oldu. Kritik çıkışlarıyla dikkati çeken Bahçeli, oyunun sürmesi için topun kendisine ait olduğunu her fırsatta hatırlatıyor. **7'de**

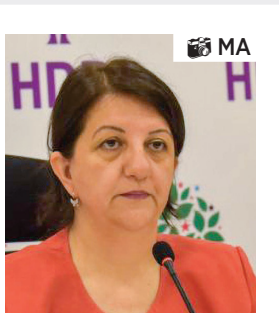

MA

Kayyum atamaları darbe anlayışıdır

SİİRT, Iğdır, Baykan, Kurtalan ve Altınova belediyelerine kayyum atanmasına tepki gösteren HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, "Bu bir darbe anlayışıdır, fırsatçılıktır. Darbeler sadece tankla, topla, asker gücüyle yapılan şeyler değil. Bir halkın seçtiklerini görevden almak da bir darbedir" şeklinde konuştu. **7'de**

BOŞANMA AŞAMASINDAKİ ERKEK TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜ 3'te
KAYIPLAR HAFTASINDA HASAN OCAK ANILDI 6'da
ŞİRKET TALANDAN HALK MÜCADELEDEN VAZGEÇMİYOR 16'da
EY MUHALEFET! GÖREV BAŞINA! Ayşenur ARSLAN/2'de

Ey muhalefet! görev başına!

Ayşenur ARSLAN
aysenur50@yahoo.com

DÜŞÜNÜN!

Bir televizyonda başta Canan Kaftancıoğlu olmak üzere, "muhalif" siyasetçiler, yazarlar, gazeteciler alenen düşman ilan ediliyor. Günün birinde "icaplarına bakılması" için listeler/silah yığınağı yapıldığı söyleniyor.

"RTÜK, bu vahim tabloya nasıl bir ceza uygun görür" diye beklerken... Başkanı Ebubekir Şahin çıkıyor ve neredeyse "çok beklersiniz" diyor:

"Darbeyi övenlerin karşısında söylenenleri biz cezalandırmak gibi bir pozisyonda değiliz. Çok büyütülecek bir konu değil."

Artık örnekleri takip etmekte zorlanıyoruz. Her an birileri başını çıkartıp, Türkiye'nin nereye götürüldüğüne dair bir işaret fişeği patlatıyor.

Akit TV'de 12 yaşındaki kız çocuklarının evlenmek ve çocuk doğurmak için "ideal" olduğu söyleniyor örneğin...

İbrahim Gökçek›in mezarından çıkartılıp yakılmasını önleyenlere karşı, maskeli ağır silahlı bir grup çıkıyor. IŞİD'i aratmayan bir arka fon ve söylemle "günü geldiğinde hepimizin hesabının görüleceği" tehdidini savuruyor.

Bu arada, İbrahim Gökçek için "yaşamasını sağlayın" dediği için... Yani, sadece ve sadece yaşamı savunduğu için bir hâkim üç aylığına görevden uzaklaştırılıyor.

Ölüm orucundaki genç avukatları ekleyin... Hapisteki gazetecileri ekleyin.. Sosyal medyadaki, daha çok kadınlara yönelik iğrenç hakaretleri, dahası o kadınlara günün birinde "yapılacaklara" dair tasvirleri atlamayın...

Dahası... Dahası... Dahası...

Ekonomiden siyasete kuşatmayı düşünün.

Karanlığın nasıl koyulaştığını görün.

Sizin oralara daha "gece" gelmedi mi!

Kadri kıymeti bilinmemiş şair, Özdemir Asaf diyor ki oysa:

"Bir ülke karanlıktır, bir sokağı sönükse."

★★★

Ne bir sokağı! Bu ülkede, kentler, mahalleler, hayatlar karartılıyor.

Gencecik hayatlar, REİS GİBİ DÜŞÜNMEDİĞİ için... Sadece bu gerekçeyle sonlandırılıyor, hapislerde çürütülüyor.

Ve gece çökerken BİZLER ne yapıyoruz?

Gazeteciler, yazarlar, aydınlar, sanatçılar ellerinden geldiğince yazıp çiziyor. Konuşuyor. Anlatıyor. Karanlıktaki ateş böcekleri gibi. Çoklar belki. Ama geceyi gündüze çevirmeye güçleri yok. Olamaz. Tüm yapabildikleri, cılız ışıklarıyla karanlığın ne kadar koyu olduğunu gösterebilmek.

Peki, ülkeyi karanlıktan çıkarma görevinin asli sahipleri... Yani siyaset erbabı... Yani muhalefet partileri... CHP'si, İYİ Partisi, Gelecek'i, DEVA'sı ve son zamanlarda son derece karışık bir görüntü sergileyen HDP'si... Onlar ne yapıyor?

Söyleyeyim:

Hemen her gün gazetelerin, televizyonların haber merkezlerine birer duyuru gönderiyorlar.

Filan partinin sözcüsü... Falan partinin TBMM Grup Başkanvekili...

Zaman zaman da lütfedip genel başkanları...

Konuşacaklar... Konuşmaları, şu link üzerinden canlı yayınlanabilecek... Sert olduğu zannedilen sözcükleri, "mücadele ediyor-muş" tadında ses tonuyla ekrandan üzerimize boca edecek...

Evet! Konuşuyorlar. Konuşmalara doyamıyorlar. Benim, konuklarımın, pek çok meslektaşımın ve uzmanın hemen her gün söylediklerini, üstelik bir zahmet güncelleyemedikleri bir metinle, tekrar ediyorlar. Ve görevlerini yapmanın "huzuruyla" sakin hayatlarına geri dönüyorlar.

★★★

Bu ülkenin en değerli aydınlarından, Prof. Korkut Boratav, geçenlerde **"CHP ISRARLA GÖREVE DAVET EDİLMELİ"** demişti.

Neden özellikle CHP?

Prof. Boratav, CHP tabanının "SOLCU" olduğunu, oysa parti yönetiminin "ısrarla" merkezde yer almaya çalıştığını söylüyor. Ve CHP'nin "solcu olduğu için iktidara gelemediği" önyargısının tamamen yanlış olduğunu... Gerçekte CHP'nin "tabanı kadar solcu olmadığı için iktidara gelemediğini" savunuyor.

Bu tespit, tam da böyle bir dönemde hayati önem taşıyor.

Karanlığın üstesinden gelmek, siyasal islam temelinde otoriter/faşizan bir rejimi engellemek için sol değerlerin öne çıkartılması şart. Mücadele şart. Ve en önemlisi, çağın/toplumun ruhunu anlamak şart.

Türkiye'nin sosyoekonomik açıdan geldiği noktada, aslında AKP, İYİ Parti tabanı bile "solcu" değil mi zaten! Onlar da, daha iyi bir yaşam, özgürlük, eşitlik gibi temel değerlerde buluşmuyor mu!

Bunu görmezden gelip, "mekanın sahibi" AKP'nin değerleriyle AKP'ye karşı ne yapabileceksiniz?

Özdemir Asaf fazla geldiyse, Aşk-ı Memnu'dan, Bihter'den bir replik verelim:

"Ölüyorum (ölüyoruz) anlasana (anlasanıza)!"

HIV'E KARŞI umut ışığı göründü

Stanford Üniversitesi dünyada HIV'e karşı 30 yıldır süren aşı arayışında tünelin sonundaki ışığı gördü. Prof. Bali Pulendran: Araştırma bulguları koronavirüs gibi diğer hastalıklarla mücadeleye de katkı sağlayacaktır

Fotoğraflar: Depo Photos

STANFORD Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde HIV'e karşı bağışıklığı güçlendiren ve bağışıklık süresini uzatan yeni bir aşı stratejisi geliştirildi. Üniversitenin Tıp Fakültesi ve bir dizi başka kuruluştan araştırmacı bu çalışmayla, yeni tür bir aşının HIV'e karşı daha uzun ve güçlü koruma sağladığını gösterdi.

Maymunlarda denenen bu aşıyı anlatan bir makale Nature Medicine'da 11 Mayıs tarihinde online olarak yayınlandı. Araştırma ekibinde yer alan Stanford Üniversitesi Mikrobiyoloji ve İmmünoloji Profesörü Bali Pulendran, araştırma bulgularının koronavirüs ve diğer hastalıklar için etkili bir aşı arayışında olan immünologlara da katkı sağlayacak kapsamlı çıkarımlar sağladığını belirtti.

BU AŞI HÜCRESEL BAĞIŞIKLIĞI DA GELİŞTİRDİ

Standord Üniversitesinin Bruce Goldman tarafından hazırlanan basın bildirisinde bu yeni aşı adayına ilişkin şu sözlere yer verildi: "Çoğu aşı, edinilmiş bağışıklık sistemini, enfeksiyonlarla tek kolu arkadan bağlı bir şekilde savaşmaya yönlendiriyor. Maymunlardaki bu yeni araştırma ise diğer kolu da serbest bıraktı."

Yeni aşının viral enfeksiyondan koruma sağlamasının anahtarının da, şu an kullanımda olan neredeyse diğer tüm aşılardan farklı olarak, bağışıklık sisteminin diğer aşıların uyumaya bıraktığı kısmını uyandırma becerisi olduğu iddia edildi.

Çoğu aşının işgalci patojene karşı antikor geliştirerek kan bağışıklığını amaçladığını belirten Pulendran, "Bu aşı ise aynı zamanda patojenin enfekte ettiği hücreleri kovalayan bağışıklık hücreleri ordusu olan hücresel bağışıklığı da güçlendirdi. Biz (bu aşı adayıyla) iki tür bağışıklık etkinliği arasında sinerji yarattık."

38 MİLYON İNSAN HIV'LE MÜCADELE EDİYOR

Dünyada 38 milyon insan, bir zamanlar kaçınılmaz bir şekilde ölümcül olan HIV'le yaşıyor. HIV bugün antiviral ajanların karışımıyla kontrol altında tutulabilse de yıllık 1.7 milyon insanı enfekte etmeye ve her yıl 770 bin ölüme sebep olmaya devam ediyor.

Pulendran, 30 yıldır süren yoğun araştırmalara rağmen, henüz önleyici HIV aşısı olmadığını belirtti. Böyle bir aşıya yönelik erken umutlar aylar önce hüsranla sonuçlanmış ve aşının başarısız olduğu açıklamasını geçtiğimiz Şubat ayında ABD Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü Başkanı Dr. Anthony Fauci yapmıştı.

Edinilmiş (adaptif) bağışıklık cevabının iki kolu var: Kan (serum) bağışıklığı ve hücresel bağışıklık. Ancak çoğu aşı, edinilmiş bağışıklık sistemini kollarından biri arkadan bağlı halde enfeksiyonlarla savaşmaya itiyor.

Pulendran, "Bugüne kadar tüm lisanslı aşılar, bir virüsü nötralize eden antikorları üreterek çalışıyorlar. Ancak HIV'e karşı yeterince yüksek düzeyde nötralize edici antikor üretmek zorlu bir iştir. Biz bu araştırmayla, bağışıklık sisteminin hücresel kolunu da devreye sokarak, daha düşük nötralize edici antikorla bile HIV'e karşı daha güçlü koruma elde edebiliyoruz" şeklinde konuştu.

Bu yeni çalışmada Pulendran ve arkadaşları, "iki kollu" bu yaklaşımı benimseyerek hem kan hem de hücre bağışıklığını devreye soktular. 40 haftalık bir süreçte 15 maymunluk üç grup aşıladılar. 40 haftanın sonunda tüm hayvanların 40 hafta daha dinlenmesine izin verildi. Ek dozlar verilerek 4 hafta daha dinlenen maymunlar, 10 hafta HIV'nin bir versiyonuna maruz bırakıldılar. Sonuçta sadece destek dozu verilen maymun grubunun enfekte olduğu, iki tür aşı dozu ve destek dozu alanların enfekte olmadığı gözlendi.

Pulendran, "Bu sonuçlar gelecek aşı çalışmalarının, hem hücresel hem de nötralize edici antikor cevabı üretmeye odaklanması gerektiğini gösteriyor. Bu da sadece HIV'ye değil, aynı zamanda tüberküloz, sıtma, hepatit C, influenza ve koronavirüs türleri gibi diğer patojenlere karşı üstün koruma sağlayabilir" şeklinde konuştu. ■ **Haber Merkezi**

HOMOFOBİK ŞİDDET son bulmalı

BUGÜN tüm dünyada Homofobi, Transfobi ve Bifobi Karşıtı Gün olarak kutlanıyor. Türkiye'de ise iktidar eliyle üretilen LGBTİ+'lara yönelik şiddet dili katlanarak artıyor. Diyanet Cuma hutbelerinde homofobik söylemlerde bulunuyor. LGBTİ+'lar aile hayatını tehdit ettikleri ve HIV yaydıkları iddiasıyla gerici çevreler tarafından hedef gösteriliyor.

Uluslararası Af Örgütü de 17 Mayıs Homofobi Karşıtı Gün için yaptığı basın açıklamasında Türkiye'de artan homofobik söylemlere ayrımcı politikalara dikkat çekti. Af Örgütü açıklamasında "Yetkililer hem açıklamalarında hem de uygulamalarında ayrımcılığı değil, eşitliği teşvik etmelidir" dendi. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan dahil olmak üzere üst düzey hükümet yetkililerinin homofobik söylemlere destek verdiği hatırlatıldı. Açıklamada Onur Haftası yürüyüşlerinin engellendiği ve bu yürüyüşlere katılanlara açılan soruşturmaların devam ettiğinin altı çizilerek hükümet, şiddeti önlemek için gerekli adımları atmaya davet edildi. ■ **Haber Merkezi**

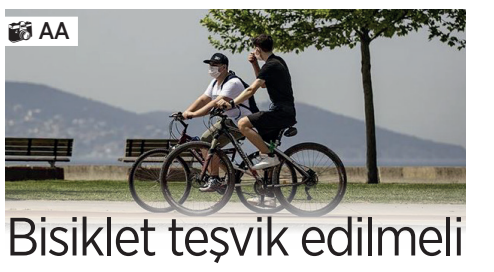

AA

Bisiklet teşvik edilmeli

SALGIN sonrası başlayacak "yeni normal" dönemin en önemli şartlarından birinin sosyal mesafe olması nedeniyle bireysel ulaşım sağlayan bisikletin gözde ulaşım aracı olacağı, bisiklete olan ilgi ve talebin artacağı belirtiliyor. Avrupa Bisikletliler Federasyonu üyesi Bisikletliler Derneği de Türkiye'de de bisiklet kullanımının özendirilmesi için vatandaşlara teşvik verilmesi, KDV'nin düşürülmesi ve bisiklet yollarının artırılması için devlete ve yerel yönetimlere çağrıda bulundu. ■ **AA**

Depo Photos

Stres, korku gibi duygular kilo yapıyor

Diyetisyen Selin Gürler Durmaz salgın sürecinde yaşanan stres, korku gibi duyguların da kilo problemine yol açtığının altını çizerek "Bağışıklığı güçlendirmek için doğru beslenme seçimleri yapılmalı" dedi

İZMİR Gaziemir Belediyesi'nin uzman diyetisyeni Selin Gürler Durmaz, koronavirüs sürecinde beslenme konusunda yurttaşlara tavsiyelerde bulundu. Salgına karşı dengeli beslenerek bağışıklık sistemini güçlendirmenin çok önemli olduğunun altını çizen Durmaz, salgın nedeniyle evlerinde kalan yurttaşları beslenme alışkanlıkları ve kilo kontrolü konusunda uyardı.

"Bağışıklığı güçlendirmek için doğru beslenme seçimleri yapılmalı" diyen Durmaz, bu süreçte yaşanan stres, korku gibi duyguların da kilo problemine yol açtığının altını çizdi. Durmaz, "Endokrinolog Hans Selye, hastalıkların; virüslerin ve zararlı maddelerin yarattığı sonuçlardan çok, strese uyum gösterme eksikliğimizden kaynaklandığını belirtiyor. Metabolizmanın hızlanmaya başlaması, oksijen ve şekerin artmasıyla bağışıklık sistemi uyarılır ve savunma başlar. Stres bir noktaya kadar iyi olabilir ama devamlılığı zararlı" diye konuştu.

BESLENME ÖNERİLERİ

Salgın günlerinde yaşanan stresle baş etmenin en iyi yolunun dengeli beslenme olduğunu ifade eden Diyetisyen Durmaz, tüketilmesi gereken gıdalar hakkında şu önerilerde bulundu: "İyi bir kahvaltı her zaman çok önemlidir. Stres her zaman C vitamini ihtiyacını artırdığı için turunçgiller, kivi, biber ve yeşil yapraklı sebzeler tüketmeye özen gösterin. Omega-3 yağ asitleri stresin kötü etkilerini ortadan kaldırdığı için, içerisinde omega-3 barındıran deniz ürünlerini mutlaka tüketin. D vitamini almak için mutlaka güneşe çıkın. Su tüketimine çok dikkat edin. Mutlaka egzersiz yapın. Egzersiz, stres ve depresyonu azaltır." ■ **BirGün/İZMİR**

Selin Gürler Durmaz

65 yaş ve üzerine egzersiz önerisi

PROF. Dr. Evren Yaşar, bugün saat 12.00-18.00 saatleri arasında sokağa çıkabilecek 65 yaş ve üstü yurttaşlara, uzun süre hareketsiz kalındığı için hafif tempoda 10 dakika yürüyüş ile egzersize başlamalarını önerdi. Yaşar şu uyarılarda bulundu: "Yaşlılık döneminde sağlıklı kalmak istiyor ve bir başkasına bağımlı olmak istemiyorsak, vücudumuzu bu inaktivite döneminden uyandırmak için egzersize zaman ayırmalıyız. Güvenliğin her şeyden önce geldiğini unutmamalı, sokağa çıkmadan önce reçeteli ilaç kullanıyor isek bu ilaçları uygun şekilde aldığımızdan emin olmalıyız. Öncelikle rahat kıyafetlerle sokağa çıkılmalı, uzun süre hareketsiz kalındığı için hafif tempoda 10 dakika yürüyüş ile egzersize başlanmalıdır. Egzersizde ilk prensibimiz 'Yavaş başla-kademeli olarak artır' olmalıdır. Yürüyüş sonrası günümüzde pek çok park alanında konuşlu olan egzersiz aletleri de kontrollü bir şekilde kullanılabilir." ■ **AA**

AA

Fotoğraflar: İHA

İSTANBUL Arnavutköy'de mandaların suda serinlendiği anlar Afrika görüntülerini aratmadı. Su ve çamuru çok seven mandalar, adeta oyun oynayarak sıcak havada suyun keyfini çıkardı. Bir gölette mandaların suya girip serinlediği anlar, belgesel görüntülerini andırdı. Kış aylarını ahırlarda geçiren, ilkbaharın gelmesi ve havaların ısınmasıyla meralara salınmaya başlanan manda sürüleri Arnavutköy'de bulunan bir gölette suyun keyfini çıkardı. İstanbul`da hava sıcaklığının artması ile kendilerini suya bırakan mandaların görüntüsü eğlenceli anlar oluşturdu. Mandaların suyun üzerinde mutlu oldukları gözlemlenirken görünen manzara ise Afrika Savanası'ndan farklı değildi. Doğuştan yüzme bilen mandaların suyun keyfini çıkardı. ■ İHA

Kızına cinsel istismarda bulunan erkek tutuklandı

DHA

SİNOP'un Durağan ilçesinde 2 yıl arayla hamile kalan 13 yaşındaki kız çocuğu Ö.N.T.'ye cinsel istismarda bulunan kişi baba Ömer T., çıktı. Gözaltına alınan Ömer T., tutuklandı. Soruşturma kapsamında önce 55 yaşındaki engelli E.T.'nin gözaltına alınarak tutuklandığı ancak DNA örneklerinin uyuşmaması üzerine tahliye edildiği de belirlendi.

Bebeği Samsun Yetiştirme Yurdu'nda koruma altına alınan Ö.N.T.'nin geçtiğimiz aylarda yeniden hamile olduğu ortaya çıktı. Küçük kız, ailesinden alınarak çocuk esirgeme kurumuna yerleştirildi. Yapılan incelemeler sonucunda 2 bebek ile Ömer T.'nin DNA örneklerinin uyuştuğu ortaya çıktı.

Sorgusunun ardından sevk edildiği adliyede, mahkemece tutuklanan Ömer T., cezaevine gönderildi. ■ **Haber Merkezi**

DHA

Boşanma aşamasındaki erkek tarafından öldürüldü

AKSARAY'da 23 yaşındaki Selda Başaran boşanma aşamasında olduğu Harun Başaran tarafından öldürüldü. Kadın cinayeti, Paşacık Mahallesi Atatürk Bulvarı'nda meydana geldi. Harun Başaran ile tartışan Selda Başaran kesici aletle katledildi.

Cinayetin ardından kaçan fail erkek, saklandığı evde yakalanarak gözaltına alındı. Anneleri gözleri önünde öldürülen 2 çocuk ise Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından koruma altına alındığı ve psikolojik destek verilmeye başlandığı öğrenildi.

■ **Haber Merkezi**

DHA

4 kardeşin ölüm nedeni kesinleşti

GEÇEN yıl kasım ayında İstanbul'un Fatih ilçesinde, Cüneyt (48), Oya (54), Yaşar (56) ve Kamuran Yetişkin (60) kardeşlerin aynı evde ölü bulunmasına ilişkin yürütülen soruşturmada Adli Tıp Kurumu (ATK) raporu savcılığa ulaştı. Raporda kardeşlerin kesin olarak siyanür zehirlenmesinden hayatlarını kaybettikleri belirlenirken, evin kapısındaki 'Dikkat siyanür var' notunu ise en küçük kardeş Cüneyt Yetişkin'in yazdığının tespit edildiği belirtildi. Savcılığın, olayın meydana geldiği evde bulunan bir sıvının inceleme raporunu beklediği öğrenilirken, soruşturmanın raporlar tamamlandıktan sonra sonuçlanacağı bildirildi. ■ **AA**

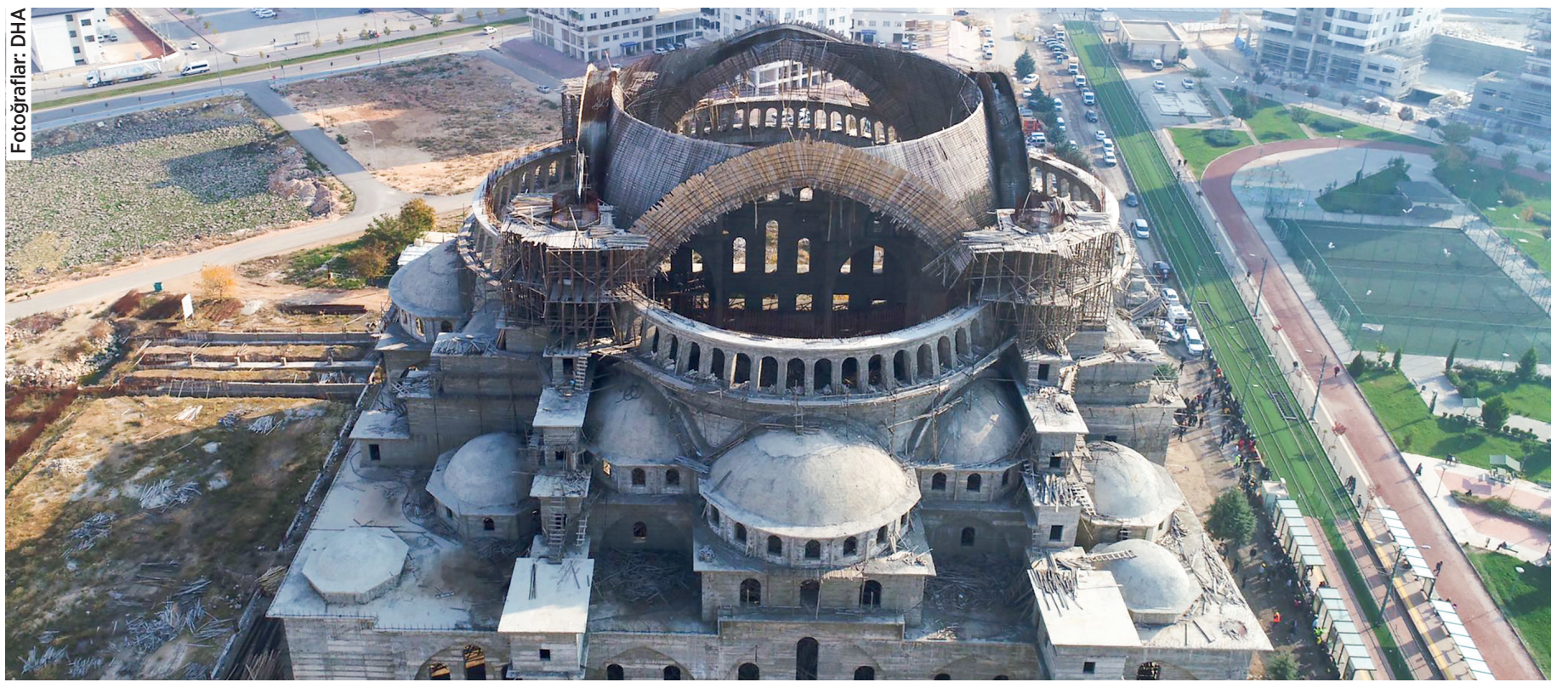
Fotoğraflar: DHA

HALK HİZMET BEKLİYOR BELEDİYENİN İSE GÜNDEMİ FARKLI

AKP'li belediyenin acil işi cami inşaatı

Antep'te Şahinbey Belediyesi, geçen yıl kasım ayında çöken iskelenin altında kalan inşaat mühendisi Korkut Küçükcan'ın hayatını kaybetmesiyle hafızalara kazınan Akkent Camii inşaatının tamamlanması için 30 milyon TL'lik ihale yaptı

İsmail ARI

ANTEP Şahinbey Belediyesi, ihmaller zinciri ile hafızalara kazınan Akkent Camii inşaatının tamamlanması için yaklaşık 30 milyon TL'lik ihale gerçekleştirdi.

Koronavirüs salgını nedeniyle birçok belediye acil olmayan ihaleleri iptal ederken Şahinbey Belediyesi, mühendis Korkut Küçükcan'ın iskele çökmesi sonucunda hayatını kaybettiği caminin kaba inşaatı tamamlamak için 7 Nisan'da ihale düzenledi. Üç şirketin 'davet' edildiği ihaleyi 29 milyon 831 bin TL teklif veren "Abdurrahman Şirin İnşaat'ın" kazandığı açıklandı. Şirkete kaba inşaatı tamamlanması için de 360 günlük süre tanındı.

DOĞRU BULMUYORUM

CHP Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, "İkmal inşaatı İhalesinin çok acil bir işmiş gibi, Gaziantep'in tek sorunu orasıymış gibi ve özellikle de böyle bir dönemde yapılmasını doğru bulmuyorum" dedi.

AKP'li Şahinbey Belediyesi, ikmal inşaatı öncesinde bir de 'Akkent Camii'nin statik analizi ve mevcut durum analizi için ihale düzenledi. Bu ihaleyi 250 bin TL teklif veren Yüksel Proje İnşaat kazandı.

İNŞAAT, MÜHENDİSLİK ÜRÜNÜ DEĞİL

TMMOB Makine Mühendisleri Odası (MMO) Gaziantep Şubesi iskelesi çöken cami inşaatında yaptığı inceleme sonucunda hazırladığı raporda, "Camii İnşaatının 2012 yılında başlamasına rağmen statik projesi ve ruhsatının bulunmadığı tespit edilmiş ve inceleme sonucunda, 'inşaatın bir mühendislik ürünü olmadığını' ortaya görülmüştür" ifadeleri yer aldı.

Korkut Küçükcan, geçen sene iskele çökmesi sonucu hayatını kaybetmişti.

Rant tartışmalı millet bahçesi

TÜRK Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Şehir Plancıları Odası (ŞPO) Ankara Şubesi, beş bölgeden oluşan Atatürk Kültür Merkezi (AKM) Alanı'nda 398 milyon TL harcanan millet bahçesi projesinin kamu yararına hizmet etmediğini bildirdi.

ŞPO, AKP Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın eşi Fatih Erdoğan'ın Yönetim Kurulu Başkanı olduğu Pasifik İnşaat tarafından yapılan Merkez Ankara Projesi'nin hemen yanındaki AKM Millet Bahçesi ile ilgili yazılı bir açıklama yaptı: " Merkez Ankara Projesi, millet bahçesini adeta projeye dâhil bir unsur gibi kullanmakta. Söz konusu planların tümü kamu yararına ve şehircilik ilkelerine her açıdan aykırı ve hukuksuz."

Alanın millet bahçesi olarak düzenlenmek istenmesinin toplumsal hafızaya yönelik açık bir saldırı olduğunun altı çizilen açıklamada, şu ifadeler yer aldı:

"Yapılan hukuksuz inşa çalışmalarıyla Belediye Park ve Bahçeler Müdürlüğü binası ile resmi törenlerin gerçekleştirildiği tören pisti yıkıldı. Plan notlarında 'planlama alanının tamamında yürürlükte bulunan otopark yönetmeliği doğrultusunda uygulama yapılacaktır' ifadesi alanın tamamına otopark yapılması veya yeraltı otoparklarının yapılabilmesinin önünü açmakta."

■ **BirGün/ANKARA**

BirGün

Muttalip Kutluk Özgüven
BirGün

Çocuk istismarını savunan Kutlut üniversiteden kovuldu

13-16 yaş aralığındaki çocuklar için skandal ifadelerde bulunan Prof. Dr. Muttalip Kutluk Özgüven'in, İstanbul Aydın Üniversitesi'ndeki (İAÜ) görevine son verildi.

Sık sık skandallarla gündeme gelen Akit TV ekranlarında bu kez de küçük kızların en ideal çocuk doğurma yaşının 13 ile 16 aralığı olduğu savunuldu. Önceki gün yayımlanan 'Derin Kutu' isimli programda "Süper kadın diye bir ırk var. Bu yaş ilk çocuğu doğurmak için ideal bir yaş olarak belirlenmiş" diyerek skandal ifadelere imza atan İAÜ'de görevli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özgüven'in bu sözleri sosyal medyada büyük yankı uyandırdı.

Üniversitenin resmi Twitter hesabından yapılan açıklamada, "Prof. Dr. Kutluk Özgüven'in, katıldığı televizyon programında, Üniversitemizin felsefesine tamamen zıt ve kabul edilmesi mümkün olmayan açıklamalarından dolayı İstanbul Aydın Üniversitesi ile ilişiği kesilmiştir" ifadelerine yer verildi. ■ **Haber Merkezi**

BirGün

'Gelecek için mücadele ediyoruz'

AYDIN Didim'de 10 bin dönüme yakın bir alanda Su Ürünleri Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulmasına tepkiler sürüyor. Yaşam alanlarına zarar verecek olan projenin gerçekleştirilmemesi için Didimliler mücadele ederken, AKP Aydın Milletvekili Rıza Posacı'nın "Rant için hazine arazisine konmak isteyenler var" sözlerine tepki geldi. Akbük Doğa ve Düşünce Derneği, Akbük Kültür ve Çevre Derneği, Didim Alevi Bektaşi Kültür Merkezi ve Cemevi Derneği, Didim Çevre Platformu, Didim Derneği, Didim Eğitim ve Çevre Derneği, Didim Kültür Mirasını Koruma Derneği, Didim Turizm Derneği'nin ortak yayımladığı açıklamada "Hiçbir maddi çıkar gözetmeden; geleceği korumak adına mücadele eden kuruluşlarımızı töhmet altında bırakan bu yaklaşımı kabul etmemiz mümkün değil" dendi.

■ **Erdem Özden**

DHA

Sudaki canlılar için tehlike artıyor

KORONAVİRÜS salgınıyla birlikte su ve temizlik ürünlerinin kullanımı arttı. El, yüz ve çamaşır temizliğinin yanı sıra ev temizliğinde de kullanımı artan kimyasal bazlı ürünler, beraberinde bazı sorunları gündeme getirdi. Su ile beraber kullanılan temizlik ürünleri özellikle arıtma tesisi olmayan bölgelerde nehir ve deniz suyuna karışarak kirliliğe neden olurken, canlılar için de tehlike oluşturmaya başladı. Dicle Üniversitesi Biyoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Kılıç, koronavirüs salgını nedeniyle kullanımı artan kimyasal bazlı temizlik ürünlerinin su ile beraber Dicle Nehri'ne karıştığını ve özellikle arıtma tesisi olmayan bölgelerde kirliliğe neden olduğunu söyledi. Prof. Dr. Kılıç, bu durumun nehirde yaşayan canlıları olumsuz etkilediğini belirtti. ■ **DHA**

Mersin'de belediye su faturalarını erteledi

MERSİN Büyükşehir Belediye Meclisi, Başkan Vahap Seçer'in çağrısıyla toplanarak sosyal destek uygulamalarını karara bağladı. Nisan, mayıs, haziran ayı su faturaları 3 ay ertelendi. Öte yandan belediyenin mülklerinde kiracı olan esnafın kiralarının 3 ay ertelendi. ■ **Haber Merkezi**

GENELGEYİ DÜZELTİN

SGK'nin virüse yakalanan sağlık çalışanlarını 'iş kazası' kapsamına almamasına TTB tepkili. Genelgenin düzeltilmesini isteyen TTB taleplerini sıraladı. İzmir Tabip Odası ise 'Sağlık çalışanları virüsü sokaktan mı kapıyorlar' diye sordu

TÜRK Tabipleri Birliği (TTB), SGK'nin yayımladığı genelgeyle sağlık çalışanlarından Covid-19'a yakalananlar için 'iş kazası olarak değerlendirilemez' kararına karşı yeni bir çalışma başlattı. Genelgenin koronavirüs hastası sağlık çalışanları yönünden de iş kazası ve meslek hastalığı kapsamında değerlendirme yapılmasının istenilmediğini ortaya koyduğunu belirten TTB Merkez Konseyi, Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na yazı göndererek, genelgenin düzeltilmesini istedi.

Dünya örneklerine de yer verilen yazılarda, sağlık çalışanlarının bulaş açısından yüksek risk altında çalıştıkları, alınan önlemlere rağmen bir buçuk ay gibi bir sürede ülkemizde binlerce sağlık çalışanının hastalandığı, onlarcasının da yaşamını yitirdiği belirtilerek, hak kaybına uğramamaları için gerekli düzenlemelerin yapılması istendi.

Gönderilen yazıda şu ifadeler kullandı: "5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 14. Maddesinde meslek hastalığı; "Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir" şeklinde tanımlanırken 6331 Sayılı iş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu "mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık" olarak tanımlanıaktadır. İş kazası ve meslek hastalığı tanımlan ile bu hallerde bildirim yükümlülükleri, kamu sağlık personeli yönünden de uygulanması gereken norm niteliğindedir."

Gönderilen yazıda talepler ise şöyle sıralandı:

■ Sağlık çalışanlarının hastalığı kanunda tanımlandığı üzere "mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık" olduğu ivedilikle karar altına alınmalı.

■ Covid-19 hastası olan sağlık çalışanlarına iş kazası kapsamında değerlendirme yapılmalı, bu halde bildirim ve bildirim sonrası işleyişe ilişkin uygulamanın nasıl yürütüleceği açıkça ortaya konmalı.

■ Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı tarafından, sağlık çalışanlarına virüs bulaşması halinde, işe bağlı hastalığın bildirilmesi için yapılması gerekenler, istenecek belgeler, kişilerin hak kaybına yol açmayacak bir biçimde açıklıkla belirlenip duyurulmalı

'SOKAKTAN MI ALIYORLAR'

Genelgeyi kabul etmediklerini açıklayan İzmir Tabip Odası da "Hekimler ve sağlık çalışanları koronavirüsü sokaktan mı alıyorlar?" diye sordu. Oda'dan yapılan açıklamada şu ifadeler kullanıldı:

■ Hekim ve sağlık çalışanları Covid-19'u deri koltuklarda oturup klavye başlarında kapmadı. Virüse karşı en ön cephede canlarını dişine takarak ve hayatlarını riske atarak mücadele ederken kaptılar.

■ En önemli risk grubunda yer alan ve Covid-19'a yakalanmış olan ve bu nedenle yaşamını kaybeden hekim/sağlık çalışanlarına karşı hürmetsiz bir şekilde üç satır genelge ile kanunlarda tanımlanan yükümlülüklerin ortadan kaldırılmasına müsaade etmeyeceğiz. ■ **Haber Merkezi**

BirGün

Müftü kutlaması korona tanımadı

Mustafa M. BİLDİRCİN

18 Mart'taki Cuma namazının kılınması ısrarından Türkiye'ye dönen umrecilerin kontrol edilmemesine kadar salgın sürecinde aldığı hemen her kararla tartışılan Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki vurdumduymazlığa bir yenisi daha eklendi. 8 Nisan tarihli kararname ile Rize İl Müftülüğü'ne atanan Naci Çakmakçı, "Hayırlı olsun" ziyaretlerini makamında kabul ediyor. Çakmakçı'yı makamında ziyaret edenler arasında müftüler, milli eğitim müdürlüğü çalışanları ile Artvin Çoruh Üniversitesi personeli de yer aldı.

SALGIN DİNLEMEDİLER

Ziyaretlerden ilki İl Milli Eğitim Müdürlüğü personelince gerçekleştirildi. İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Mustafa Kalender, Şube Müdürü Eyüp Solmaz ve Rize Merkez İmam Hatip Ortaokulu Müdürü Zeki Kuvel, müftüyü makamında ziyaret etti. Çok sayıda ilçe müftüsü de salgın nedeniyle alınan önlemlere aldırış etmeden müftülüğe gitti.

MASKE TAKMADILAR

Diyanet Bir-Sen heyeti de Çakmakcı'ya ziyaretinde bulundu. Heyetin, Çakmakcı'ya tablo hediye ettiği ziyarette sosyal mesafe kuralının da hiçe sayıldığı görüldü. Artvin Çoruh Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Nebi Gümüş ve Öğretim Görevlisi Mehmet Kazdal da tebrik ziyaretlerinden geri kalmadı. Gümüş ve Kazdal'ın ziyareti de dahil tüm tebrik ziyaretlerinde maske takılmadı.

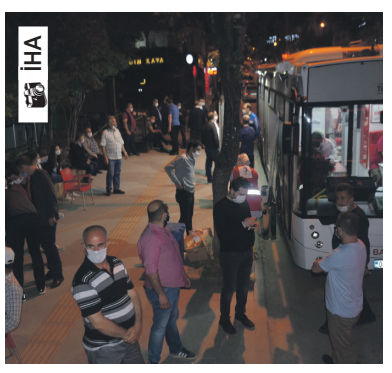
İHA

Kan bağışında virüs unutuldu

BİLECİK'te Kızılay'ı Bilecik Şubesi tarafından düzenlenen kan bağış kampanyasında sosyal mesafe hiçe sayıldı.

Türk Kızılay'ı Bilecik Şubesi tarafından kentte uzun zamandır kan alınmamasına verilen tepkiler sonrası 1'er gün arayla 2 gün kan bağış kampanyası yapıldı. Bilecik'te kan merkezi olması sebebiyle Eskişehir'den gelen tıra 2'şer kişi şeklinde alınan yurttaşlar, sosyal mesafeyi de hiçe saydı. İç içe bir şekilde kan vermeyi bekleyen yurttşlar, sırası gelince kanlarını verdi. İki günde 85 ünite kan bağışlandı. ■ **İHA**

Taburcu oldu ama virüsü Kars'a yaydı

YENİ tip koronavirüs (Covid-19) vakalarının en az görüldüğü kentler arasında yer alan Kars'ta 30 olan vaka sayısı, tedbirlere uyulmayınca iki hafta içinde 146 artarak 176'ya yükseldi. Kent merkezinde iki hafta önce düzenlenen bir nişan etkinliği ile koronavirüs tedavisi sonrası taburcu edilen bir yurttaşın boğa keserek yakınlarına yemek vermesinin, vaka sayısının artmasına neden olduğu belirtildi.

Vaka sayısının arttığı kentte tedbirler de sıklaştırıldı. Polis ekipleri gün boyu kentin dört bir yanında devriye atarak anonslarla konunun ciddiyetinin anlaşılması yönünde çalışma yapıyor. Belediyenin hoparlörlerinden de sıkça anonslar yapılarak tüm yurttaşlar duyarlılığa davet ediliyor. Polis ekipleri, ayrıca yurttaşları maskeleri yerlere atmamaları konusunda da uyarıyor. ■ **DHA**

DHA

15 kentte sessizlik hâkimdi

14 büyükşehir ve Zonguldak'ta dört günlük sokağa çıkma yasağı başladı. Büyük kentler sessizliğe büründü. Yasak 19 Mayıs gecesine kadar sürecek.

Sokağa çıkma yasağının uygulanacağı 15 kent şöyle:

Ankara, Balıkesir, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Manisa, Sakarya, Samsun, Van ve Zonguldak.

Daha önce 31 kentte 23 Nisan'ı takip eden dört gün boyunca sokağa çıkma yasağı uygulanmıştı. Ayrıca koronavirüs salgınıyla mücadele kapsamında hafta sonları da sokağa çıkma yasağı uygulanıyor.

Erdoğan açıklamasında, geçen hafta giriş-çıkış yasağının sonlandırıldığı yedi ile ek olarak dokuz ilde de yasağın sonlandırılacağını söylemişti. ■ **DHA**

DHA

Uşak'ta 26 berber pozitif çıktı

UŞAK'ta, Uşak Valiliği, kentte hizmet veren 421 berber ve kuaförü, yeniden açılmadan önce Covid-19 testi yaptırmaya çağırdı. Berberlerden çoğunluğu test yaptırdı.

Yapılan testler sonucunda 26 berberin Covid-19 testi pozitif çıktı. Berberler, tedaviye alındı.

Bazı berberlerin ise sağlıklarının iyi olduğunu söyleyerek test yaptırmadığı, kendilerini evlerinde izole ettiği ve dükkanlarını açmayacaklarını bildirdikleri öğrenildi.

Öte yandan Samsun'da korona virüs tedbirleri kapsamında kapanma saatine uymayan ve açık olduğu tespit edilen 3 berbere ceza yazıldı.

Berber ve kuaförlerde ilgili kurallara uymaları konusunda iş yeri sahiplerine gerekli uyarılarda bulunan zabıta ekipleri korona virüs kapsamında yayınlanan genelge sonrası işletmelerini hizmet verme saatlerini denetledi. Denetimler sırasında kapama saatine uymayan ve açık olduğu tespit edilen 3 berber salonuna cezai işlem uyguladı. ■ **DHA**

İHA

DÜNYADAN GELİŞMELER

Salgının en ağır bilançosu ABD'de

KORONAVİRÜSÜN dünya genelinde bulaştığı kişi sayısı 4 milyon 628 bin 879'a çıktı. Dünya genelinde virüs nedeniyle 308 bin 655 kişi yaşamını yitirdi, virüse yakalanan 1 milyon 759 bin 729 kişi de iyileşti.

ABD, en fazla vaka ve ölümün görüldüğü ülke oldu. Ülkede 1 milyon 484 bin 285 kişide Covid-19 tespit edilirken, salgın nedeniyle 88 bin 507 kişi öldü.

Vaka sayısı bakımından ikinci sırada (274 bin 367) olan İspanya'da virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı son 24 saatte 102 artışla 27 bin 561'e çıktı. Toplam vaka sayısı da 275 bini aştı. ABD ve İspanya'nın ardından en fazla vaka görülen ülkeler sırasıyla Rusya (272 bin 843), İngiltere (236 bin 711), İtalya (223 bin 885), Brezilya (212 bin 198), Fransa (178 bin 870) ve Almanya (175 bin 223) oldu.

■ RUSYA: Vaka sayısı 272 bini geçti

Rusya'da Covid-19 tespit edilenlerin sayısı 272 bin 43, ölü sayısı bir günde 119 kişi daha artarak 2 bin 537'ye ulaştı. Son 24 saatte 9 bin 200 kişide daha virüs tespit edilirken mayıs ayının başından bu yana günlük vaka sayısı 10 bin civarında olan ülkede iyileşen sayısı 4 bin 940 artarak 63 bin 166'ya ulaştı.

■ İTALYA: 3 Haziran'dan itibaren sınırlar açılıyor

İtalya'da hükümet salgınına ilişkin önlemlerin gevşetilmesi kapsamında 3 Haziran'dan itibaren sınırlarını AB ülkelerine açacak. Covid-19 salgını nedeniyle yaklaşık 3 aydır acil durum içindeki İtalya'da ayrıca epidemiyolojik olarak risk içermeyen ülke ya da bölgelerden gelenlere 14 günlük karantina uygulamasını kaldıracak.

■ YUNANİSTAN: Halk açıldığı ilk gün plajlara akın etti

Yunanistan normalleşme adımları kapsamında plajları dün açtı. İlk günde ortaya çıkan görüntü düşündürücü oldu. Aslında ülkede plajların açılması için 1 Haziran tarihi öngörülüyordu. Ancak sıcak hava nedeniyle, iki hafta erkene çekildi. Yunanistan'da bugün de kiliselerin ayin için açılması bekleniyor.

■ İRAN: Kısıtlamalar bayram sonrası kalkacak

İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, ülke genelinde salgına karşı getirilen kısıtlamaların Ramazan Bayramı'ndan sonra kaldırılacağını açıkladı. Ruhani, Koronayla Ulusal Mücadele Kurulu toplantısında yaptığı konuşmada, ülkede virüs tehlikesinin sona ermediğini ancak dünden iyi durumda olduklarını söyledi.

■ ABD: Uyarıları takmadılar plajlara akın ettiler

Virüsten en çok etkilenen ABD'de New York, New Jersey ve Connecticut eyaletlerinde halk yasaklara uymayarak plajlara akın etti. Plajlarda fiziksel mesafe kurallarına uyulmadığı ve aynı zamanda maske takılmadığı da gözlemlendi. Uyarılara rağmen plajların yine dolu olmasına New York Valisi Andrew Cuomo'dan da tepki geldi. "Ölü vakaları artarken, halkımız bu kadar duyarsız davranması kabul edilemez" diyen Cuomo, "Plajları 22 Mayıs'ta açıyoruz. Bir kaç gün bekleyebilirdiniz" dedi. ■ **Dış Haberler Servisi**

Depo Photos

İsrail'de koalisyon hükümetinin ABD desteğiyle Filistin'e dönük ilhak planları yürütmesi tepkilere neden oldu. Batı Kudüs'teki ABD Büyükelçiliği önünde protesto gösterisi düzenlendi

AA

'Irkçılığa ve ilhaka hayır'

İSRAİL'de Başbakan Binyamin Netanyahu ve Mavi-Beyaz ittifakı lideri Benny Gantz liderliğinde koalisyon hükümetinin Batı Şeria'daki yasadışı yerleşim birimlerindeki faaliyetleri ve Ürdün Vadisi'ni 'ilhak' etme planları tepki çekmeye devam ediyor.

Batı Kudüs'teki ABD Büyükelçiliğinin ek binası önünde toplanan İsrailli eylemciler, İbranice, İngilizce ve Arapça 'Irkçılığa ve ilhaka hayır' yazılı pankart ve afişlerle protesto gösterisi düzenledi..

POMPEO'YA TEPKİ

İlhakı görüşmek için çarşamba günü İsrail'i ziyaret eden ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'ya da tepki gösteren protestocular, 'Pompeo defol, Filistin özgür olacak', 'İlhak bir utançtır, bu liderleri cehenneme gönder' sloganları attı. Eylemci grup adına açıklama yapan Hather Wise, Washington yönetiminin İsrail'in 'ilhak' planına verdiği desteğe karşı olduklarını söyledi.

Batı Şeria'da yer alan yasadışı Yahudi yerleşim birimlerinin hızla genişletildiğine dikkat çeken Wise, Filistinlilerin kendi kaynaklarına ulaşamadığını ve daha da dar bir alana sıkıştırıldığını dile getirdi. Wise, "ABD'ye, İsrail'in işlediği suçlara verdiği desteği durdurması çağrısı yapıyoruz" dedi.

■ **Dış Haberler Servisi**

Yaptırımlara devam

Ülkelere dönük yaptırım ve engelleme kararlarının durdurulması için BM'nin yaptığı çağrılara kulak asmayan ABD, bu kez Çin hükümetini hedef alan yeni bir karar açıkladı. Çinli teknoloji şirketi Huawei'yi 'hükümete hizmet' ile suçlayarak yeni kısıtlamalar getirdiğini duyuran Washington, şirketi 'ABD teknolojisini çalmak' ile suçladı

BİRLEŞMİŞ Milletler'in (BM) pandemi dönemi ABD'ye yaptığı yaptırım ve engelleri durdurma çağrısı karşılık bulmuyor. Bu kez, Çinli teknoloji şirketi Huawei'ye yönelik yeni kısıtlamalar getiren Washington, Huawei'in ABD teknolojisi ve yazılımının kullanıldığı yarı iletken çip alımlarını da engelleyeceklerini duyurdu.

KARA LİSTEDE

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, ABD Ticaret Bakanlığı'nca alınan karara ilişkin açıklama yaptı. Huawei'in Mayıs 2019'da Ticaret Bakanlığı'nca ekonomik kara listeye alındığını hatırlatan Pompeo, şirketin üretimde ihtiyaç duyduğu ABD yazılımı ve teknolojisine dayanan yarı iletken çip satın almaya devam ederek ABD yasalarını savuşturduğunu söyledi.

Huawei'in 'ABD teknolojisini çalmak' ve 'İran'ın yaptırımları delmesine yardımcı olmak 'gibi suçlardan sorumlu tutulduğunu ve Çin hükümeti için çalıştığını ifade eden Pompeo, "Çin Komünist Partisi'nin vatandaşlarımızın mahremiyetini veya dünya çapında yeni nesil ağların bütünlüğünü baltalama çabalarına müsamaha göstermeyeceğiz" diye konuştu.

İHRACAT ENGELİ

Pompeo, "ABD teknolojisi ve yazılımlarını kullanarak ürettiği yarı iletken çipleri Huawei'e satan yabancı firmalara da sıkı ihracat kısıtlamaları uygulanacak. ABD teknolojisi ile üretilen ürünleri Huawei'ye satmak isteyen firmalar, artık ABD'den lisans almak zorundadır" dedi.

Uzun zamandır 5G konusunda özellikle Avrupa'daki müttefikleriyle kendi ağlarını geliştirme çağrısında bulunan Washington'ın Huawei şirketinin 5G ağlarının dışında tutulması için de girişimlerde bulunuğu biliniyor. Huawei ise ABD müdahalelerine rağmen faaliyetlerini yürütüyor.

■ **Dış Haberler Servisi**

Depo Photos

'SÜPER FÜZE' TEHDİDİ

ABD Başkanı Donald Trump'ın 'Süper füze' tehdidi Rusya tarafından alay konusu oldu. Önceki gün, ABD Uzay Kuvvetleri Komutanlığı ile Beyaz Saray'da basın toplantısı düzenleyen Trump, "Elimizde (füze projesi) var, buna 'süper füze' diyorum ve dün bana söylendiği gibi, hemen şu anda sahip olduğumuzdan 17 kat daha hızlı olacak" açıklaması yaptı.

Rusya ve Çin'in hızlı füzelerinin üzerine çıkmayı hedeflediklerini söyleyen Trump, "Rusya'nın elinde sesten beş kat hızlı füzelerin olduğunu, Çin'in de beş veya altı kat daha fazla olan bir hız üzerinde çalıştığını duymuşsunuzdur. Bizimkisi 17 kat daha hızlı ve az önce onay aldı" dedi.

Trump'ın açıklamasından hemen sonra Rusya'dan alaycı bir yanıt geldi. Rusya Federal Uzay Ajansı (Roscosmos) Başkanı Dmitriy Rogozin, Trump'a "Yok, süper füzeye karşı yapabileceğimiz bir şey yok. Teslim oluyoruz!" yanıtı verdi.

Depo Photos

Tepki çeken hamle

RUSYA Dışişleri Bakanlığı, Bosna Hersek makamlarının pandemiye karşı mücadelede yardımcı olmak için ülkeye gitmesi beklenen Rus askeri doktorlara gerekli izinleri vermediğini açıkladı. Bakanlık, nisan ayı sonunda Bosna-Hersek makamlarından Rus tarafına, Mostar Üniversitesi Klinik Hastanesi'nde dezenfeksiyon ve danışmanlık faaliyetleri konusunda yardımcı olmak için talep geldiğini hatırlattı. Açıklamada, "Bosna Hersek yönetiminin hazırlıksızlığı veya tutarsızlığı bu planın uygulanmasına engel oldu. Rus askeri doktorlara gerekli izinler verilmedi ve sonuç olarak Bosna Hersek vatandaşları uzun süredir bekledikleri yardımı alamadı" dendi. ■ **Dış Haberler Servisi**

Fail yakalandı

Felicien Kabuga

ULUSLARARASI Ceza Mahkemesi'nin Ruanda soykırımında yüzbinlerce kişinin ölümünden sorumlu tuttuğu isimlerden Felicien Kabuga, Fransa'da yakalandı. Ruanda'da 1994'te Hutular, dönemin Devlet Başkanı Habyarimana'nın uçağının düşmesinden sorumlu tuttukları Tutsilere karşı soykırım başlatmıştı. Ülkede 100 gün süren katliamda 800 binden fazla Tutsi hayatını kaybetmişti. Fransa, soykırımı yapan Hutu hükümetinin uzun süre destekçisi olduğu için uluslararası kamuoyunda ve ülke içinde tepki çekmişti.

■ **Dış Haberler Servisi**

Sağlık bakanı krizi

BREZİLYA Devlet Başkanı Jair Bolsonaro'nun pandemi önlemlerindeki yetersizliği ülkede tepki çekmeye devam ederken son sağlık bakanı da istifa etti. Sağlık Bakanı Nelson Teich, bir aydan kısa süredir sürdürdüğü görevinden istifa ettiğini açıkladı.

Bakan Teich, Bolsonaro'nun koronavirüs tedavisinde bir sıtma ilacı olan hidroksiklorokin kullanımını artırma planlarına direnmiş ve ilacın yan etkileri olabileceği uyarısında bulunmuştu.

Onkolog olan Teich, "Sanki bir grup, insanlar ve sağlığa, bir diğer grupsa piyasa, şirketler ve paraya odaklanıyor gibi bir hal var. Ancak bu bölünmüş, düşmanca ve belki de radikal anlayış, topluma yardım edecek olan anlayış değildir" açıklaması yapmıştı.

Eski Sağlık Bakanı Luiz Henrique Mandetta, valiler ve belediye başkanlarının getirdiği sosyal mesafe kurallarını desteklemesi üzerine, 16 Nisan tarihinde Bolsonaro tarafından görevden alınmıştı. Bolsonaro daha önce de, Covid-19'u 'küçük bir grip' şeklinde nitelendirmiş ve virüse karşı dua etme çağrısı yapmıştı.

Jair Bolsonaro
Depo Photos

Gizli birim kurulmuş

BAĞIMSIZ gazeteci John McEvoy, İngiliz Dışişleri bakanlığı bünyesinde Venezuela'nın yeniden inşasını koordine etmekle görevli gizli bir birim kurulduğunu yazdı.

John McEvoy tarafından the Canary isimli bağımsız haber sitesinde yayımlanan haberde, İngiliz hükümeti ile Venezuela muhalefeti arasındaki ilişkilere dair ayrıntılar yer aldı. 'Bilgi Edinme Özgürlüğü Yasası' kapsamında elde edilen belgeler, İngiliz Dışişleri Bakanlığı'na bağlı, Venezuela'nın 'yeniden inşasını' hedefleyen gizli bir birimin varlığını açığa çıkardı.

Belgelerde, Venezuelalı muhalif isimlerle İngiliz yetkililer arasında, tasarlanan bir darbenin ardından İngiltere'nin Venezuela'daki ticari çıkarlarının desteklenmesiyle ilgili taahhütlerin yer aldığı görüldü. ■ **Dış Haberler Servisi**

Juan Guaido
Depo Photos

'İNSANİ YARDIM' VAADİ

İNGİLİZ hükümetinin sürekli bir biçimde Venezuelalı muhalif Juan Guaido'nun Nicolas Maduro'yu devirmeye yönelik çabalarını desteklediği belirtilen yazıda, 2019 yılında, İngiltere Dışişleri Bakanlığı, Bank England'dan Guadio'nun, Venezuela'nın 1,2 milyar pound değerindeki altın rezervlerine erişim izni vermesini talep ettiği hatırlatıldı.

Uluslararası Kalkınma Departmanı'nın da Venezuela'ya 40 milyon poundluk bir "insani yardım" vaadinde bulunduğu ancak yardımın nereye gideceğini açıklamayı reddettiği belirtildi.

Şeytanı anarsan gelir

ÇİN MEKTUBU

Kamuran KIZLAK
kizlak@gmail.com

BİR Çin atasözü "Şeytanı anarsan/çağırırsan gelir" der. Dünyanın batı tarafındaki medyada (memleket de dahil) ikide bir "Asya'da/Çin'de ikinci COVID-19 dalgası" mealinde çığırtkanca haberler okudukça aklıma bu Çin atasözü geliyor.

Fakat o ikinci dalga gelecekse, Çin'e geleceğine veya Çin'den başlayacağına hiç ihtimal vermiyorum. Zira Çinlilerin bir sorunu nasıl ele aldıklarını, başa çıkmak için nasıl bir yol izlediklerini ve başa çıkma kapasitelerini biliyorum (gerçi Vuhan'da bütün dünya da gördü). Çinliler aynı hatayı iki kez yapmaz. Sallapatilik ise zaten ruhlarında yok. Bu dediklerim tabii ki bazı mahalli, küçük çaplı salgın benzeri durumların görülmeyeceği anlamına gelmiyor. Elbette görülebilir (nitekim görüldü de). Fakat görülür görülmez, Vuhan'dan edindikleri deneyim ve dünyadan öğrendikleri yeni bilgilerle virüsün üstüne çullanacaklarından ve yayılmasına fırsat vermeden boğacaklarından emin olabilirsiniz.

Geçen hafta Çin'in Rusya-Kuzey Kore sınırında yer alan Jilin eyaletinin 600 bin nüfuslu Shulan (Şulan) kentinde bazı COVID-19 vakalarına rastlandı. Hepsi aynı kaynaktan yayılan 30 civarında vaka tespit edildi. Peki, bu vakalar ve onlarla temas eden yakın çevreye test uygulanınca sorun hallolur mu? Dünyanın o tarafında belki ama Çinlilerin aklı böyle çalışmıyor. Çinli sağlıkçıların kabul ettiği enfeksiyon çemberi bu kadar dar değil. Aksine, çember üstüne çember derken çok dolaylı (birkaç çember dışarından) bile olsa temas geçmişi olanlara, dışarıda hiç kimse kalmayacak şekilde ulaşılıyor. Dolayısıyla en fazla iki-üç yüz kişiyle bitebilecek test süreci birkaç bin kişiyi buluyor. Test sonucu pozitif olmasa bile doktorların kuşku duyduğu herkes karantinaya alınıyor. Bu yazıyı yazarken Shulan'da test uygulanan kişi sayısı neredeyse 10 bin kişiyi bulmuştu ve dört yüze yakın sayıda insan iki haftalık karantinaya alınmıştı.

Şu anda şehir ve çevresindeki köy-kasabaların tamamı giriş-çıkışlara kapalı, evden çıkmak yasak, sadece gıda maddesi almak için günde her aileden sadece bir kişi dışarı çıkabiliyor vs. Lafı uzatmadan söyleyeyim: Üç ay önce Vuhan'da ne yapıldıysa, nasıl bir yol izlendiyse şimdi bu şehirde de aynısı uygulanıyor. Virüsün üstüne çullanmak, yayılmasına fırsat vermeden boğmak derken işte bundan bahsediyordum. Benim söylemeye çalıştıklarımı Jilin valisi, "Virüse karşı 'savaş zamanı' tam saha kontrol modundayız" sözleriyle anlatmış.

Bir-iki gün önce, Shulan'a komşu bir kent olan Liaoning eyaletinin Dalian kentinde de birkaç vaka görüldü. Aşağı yukarı aynı önlemlerin orada da alındığını duyuyor, izliyoruz. Bu bölgeler Vuhan'dan çok uzak. Bunca zaman sonra bu kadar uzak bölgelerde virüse rastlanması hakkında Rusya'dan geçiş olasılığı üzerinde duruluyor.

VUHAN'DA YENİ VAKALAR

Daha önce de yazmıştım, Vuhan'da asemptomatik vakaları ortaya çıkarmak için toplu taşıma araçlarının şoförleri, öğretmenler, okula dönen lise son sınıf öğrenciler gibi gruplara öncelik verilerek bugüne kadar üç-dört milyon civarında insana nükleik asit testleri yapılmış ve ortaya çıkarılan asemptomatik vakalar izole edilmişti. Sağlık yetkililerinin "Bu gruplarla birlikte, daha önce enfeksiyon görülen bölgelerde ikamet edenler, eski yerleşim birimleri ve nüfus yoğunluğu olan alanların öncelikli olduğu"na dair bir açıklamasını hatırlıyorum.

Muhtemelen bahsettiğim bu tarama testleri sonucunda, Vuhan'ın bir bölgesinde on COVID-19 vakası tespit edildi. Bu bölge salgın dönemine 20 vakaya rastlanan bir yerleşim yeri. Bölge tüm giriş-çıkışlara kapatıldı. Bir kilometre çevredeki alışveriş merkezleri, pazarlar, lokantaların vs. açılmasına izin yok. Kısaca, geçmişte tüm Vuhan'da ne yapıldıysa şimdi bu küçük yerleşim biriminde de aşağı yukarı o uygulanıyor. Şimdi, bölgede ikamet eden yaklaşık altı bin kişi ve bölge yakınında bulunan/çalışanlardan oluşan 15 bin kişiye nükleik asit testi uygulanacak (başlandı).

Bu durumun şehrin "yeni normal"e dönme çabalarını engellediğini veya zarar verdiğini söyleyemem. Halkta "Eyvah, yine mi?" diye özetlenebilecek bir korku hali gözlemlemedim. İşin sırrı durum hakkında her bakımdan doğru, zamanında ve eksiksiz bilgilendirilme... İnsanlar salgın önlemleri konuşmasını bile muhalefete zart-zurt etme fırsatı olarak kullanan bir bitik adama değil doğru bilgi verene, şeffaf davrananlara güvenirler.

COVID-19 önlemleri adı altındaki konuşmayı sağa sola zart-zurt etme fırsatı olarak gören birinin halini (verdiği mesajı) ahali şıp diye anlar. Yani der ki, "Ya, adamın derdi ekrana çıkıp muhalefete zart-zurt etmek. Koronavirüs işin bahanesi. Bittiğini, rejiminin son demlerini sürdüğünü gördükçe korkudan muhalefete saldırıyor. Salgın sorununu ciddiye alsaydı veya sorun ciddi olsaydı, bunu ülkenin boğazını sıkmak için fırsat olarak kullanmazdı. Yani ortada ciddiye alınacak bir salgın yok, boş geç Korona şeysini..." Sonuç, maske takmayan ya da takıyormuş gibi yapan ve dip dibe dolaşan ve adeta "Eyy COVID-19! Sen kimsin ya!" diye posta koyan ahali...

SAYFA 06 SIYAH MAVI KIRMIZI SARI

BİRGÜN
www.birgun.net

İşsize duyarsızlığın bu kadarı!

ANKARA PAZARI

Yakup KEPENEK
yakupkepenek06@hotmail.com

EKONOMİNİN büyüme, döviz kuru ve enflasyon gibi temel göstergeleri hiç de sağlıklı değil. Korona salgını nedeniyle ekonomi daha da ağır bir sarsıntı geçiriyor. Ancak bu durumda bile işsizliğin azaldığı öne sürülüyor.

Salgın nedeniyle insanların yaşam savaşı verdiği bu olağanüstü sancılı günlerde bile bir kamu kurumu daha gerçekleri halktan saklıyor. Üstelik bu gerçekleri saklama işlemi, insan değeriyle ilgili en önemli konuda, işsizlik konusunda yapılıyor.

Bu iktidarın, takiye geleneğinden geldiği için yalanı gerçekmiş gibi pazarlamak ve yandaş basın-yayın yolu ile toplumun beynini bombardımana tutmak sıkça başvurduğu bir yöntem. Bu yaklaşımın işsizlik konusunda da sergilenmesi, iktidarın insana değer vermeyen niteliğini bir kez daha gözler önüne seriyor.

İŞGÜCÜ DURUMU

İktidarın işsizlik karşısındaki duyarsızlığına, geçen hafta Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı istatistiklerle daha yakından bakalım.

Yılın ilk üç ayının iş gücü istatistikleri bu hafta başında 11 Mayıs tarihli haber bülteninde yayımlandı. Baştan belirtelim, bültenin de açıkladığı gibi istatistikler yalnız Şubat ayına ait değil; bir bölümü 11 Mart sonrası olmak üzere, "2020 yılının 1-13. haftalarını içine alan ocak, şubat ve mart aylarını kapsamaktadır" diyor.

Haber bülteni sevindirici bir haberle başlıyor: Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı şubat döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 502 bin kişi azalarak 4 milyon 228 bin kişi oldu. İşsizlik oranı yüzde 13,6 seviyesinde gerçekleşti.

Sahi, ekonomi düzelmediğine göre işsiz sayısı neden ve nasıl azaldı? İşsiz öğretmenler ve sağlıkçılar mı işe alındı? Yoksa sayıları binlere varan, haklarında kesinleşmiş yargı kararı olmadan kamuda işlerine son verilen; üniversitelerden kovulan bilim insanları mı işlerine döndü?

İŞSİZ SAYILMAK ÇOK ZOR

Burada bir parantez açarak TÜİK'in, kimleri işsiz saydığını görelim. TÜİK'e göre, kişinin işsiz olarak tanımlanabilmesi için aşağıda sıralanan üç koşulu birlikte sağlaması gerekmektedir.

1. Referans döneminde bir işi olmayan; ücretli, kendi hesabına, işveren veya ücretsiz aile işçisi olarak bir saat bile olsa bir işte çalışmayan;

2. Referans haftası ile biten son 4 hafta içinde; ücretli, kendi hesabına veya işveren olarak çalışmak üzere iş arayan ve...

3. İş bulduğu taktirde referans dönemini takip eden iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olanlar (Hanehalkı İşgücü El Kitabı, 2015 s.17).

Yeniden konumuza dönelim. Aslında yalnız işsiz sayısı değil, toplam istihdam da azalmış. Nitekim Bülten şöyle diyor: İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Şubat döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 602 bin kişi azalarak ...

Sonuçta, iş gücü bir bütün olarak küçülmüş bulunuyor. Bülten, "iş gücü 2020 yılı Şubat döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 102 bin kişi azalarak 30 milyon 982 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 2,6 puanlık azalış ile yüzde 49,9 olarak gerçekleşti" bilgisini veriyor.

TÜİK'in kanıtladığı gibi salgının başladığı günlerde de Türkiye çağ nüfusunun yarısına bile çalışma olanağı sağlayamıyordu.

Salgınla birlikte, AKP'nin esasen doğru yönetemediği ekonomi iyice çöktü. Çalışmak istediği halde iş bulamayan milyonlar, yalnız sağlıklarını değil, kişiliklerini de yitiriyor; insanlıktan çıkıyorlar. İktidar ise aç ve yoksul bıraktıklarına doğru dürüst bir gelir desteği sağlamadığı gibi bir taraftan muhalefet belediyelerinin o aç ve yoksullara yardımlarını, üstelik kutsal sayılan günlerde, engellemeye çalışıyor, gerçekte insan duyarsızlığını en aşırı noktasına taşıyor; bir taraftan da yandaşlara yağlı ihaleler dağıtmaya devam ediyor!

Böyle bir ortamda işsizlik azaldı denilmesine kimler inanır bilinmez ama bu açıklama toplumu hiç sevindirmiyor; tersine yaşanan büyük ve ağır sıkıntılara tuz-biber ekiyor.

Laikliği kazanmalıyız!

HAFTALIK

Alper TAŞ
alpertas@birgun.net

LAİKLİK bugün göz ardı edilen, adeta unutulan, gündeme taşınmayan bir kavram. Oysa laiklik bugün tek adam sistemiyle inşa edilen siyasal İslamcı rejime karşı mücadelenin en önemli başlıklarından biri. Siyasal İslamcı rejimi yenmenin yolu laikliği kazanmaktan geçiyor.

Hem ülkemizde hem bölgemizde yaşanan siyasal-toplumsal gelişmeler laikliğin önemini ortaya koyuyor. Ülkemizi 15 Temmuz 2016 darbe girişimine taşıyan en önemli gerçeklik laikliğin tahribatı idi. O günlerde Cemaati yanına alan AKP, bugünlerde çeşitli tarikatları yanına alarak laiklikten kalan son kırıntıları tasfiye etme çabasında. Bölgemiz, emperyalizm eliyle geliştirilen siyasal İslamcılığın av sahasına dönüştürülmüş durumda.

En son, Birleşik Haziran Hareketi'nin 13 Şubat 2015'te yurt çapında gerçekleştirdiği ve önemli bir etki yaratan zorunlu din derslerine ve okulların imam hatipleştirilmesine karşı örgütlediği boykot hafızalarda. Eğitim-Sen, Eğitim-İş, Veli-Der, Alevi örgütleri ve çeşitli sol devrimci yapıların irili ufaklı çabaları söz konusu olmakla birlikte esasen bugüne kadar plana, programa ve sürekliliğe dayalı bir laiklik mücadelesi geliştirilemedi.

Cumhuriyet'in kurucu partisi CHP'nin Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun 23 Nisan'da Cumhuriyet'in 100. Yılı için kaleme aldığı ve bu manada önemli bir belge niteliği taşıyan çağrı metninin 16 başlıklı mücadele programında da laiklik kendine yer bulamadı.

Bu tablo aslında siyasal İslamcılığın bir başarısıdır. Laikliği dinsizlik, onu savunmayı halkın inançlarına karşı bir saygısızlık olarak işleyen İslamcılar maalesef ideolojik hegemonya kurdu. Halkı kazanmak için laikliği dile getirmemek bir siyaset(sizlik) tarzı oldu.

Oysa laiklik inanan inanmayan, her mezhepten ve inançtan insanlarımız için vicdan özgürlüğünün, toplumun ortak geleceğinin, barış içinde bir arada yaşamasının güvencesidir.

Cumhuriyet kuruluşunda laikliği temel aldı ama hem toplumsal zeminde hem de devlet zemininde gerçek manada yaşama geçirilemedi. Laikliğin sahiplenicisi ve taşıyıcısı gerçek bir burjuva sınıfı olmadığı için laiklik asker-bürokrasi eliyle yukarıdan aşağıya inşa edilmeye çalışıldı. Emperyalizmle girilen yeni sömürgecilik ilişkileri içerisinde laik kazanımlar zamanla tasfiye edilerek bugünkü siyasal İslamcılığın önü açıldı. Hem sermaye sınıfı hem de laikliğin bekçisi olarak toz kondurulmayan Ordu hiçbir zaman gerçek bir laikliğin savunucusu olmadı, tam tersine laikliğin mezar kazıcısı oldular.

Günümüzde laiklik mücadelesi bir burjuva aydınlanması meselesi, bir koruma kollama mücadelesi olmaktan çoktan çıktı. Artık laiklik mücadelesi bir emekçi, sol, devrimci aydınlanma meselesidir. Ve aşağıdan yukarıya geliştirilecek bir mücadeleyle kazanılacaktır.

Evet; ne devlet dini, ne din devleti... Din ve inanç özgürlüğü kadar inanmama özgürlüğü... Alevi yurttaşlarımıza eşit yurttaşlık hakkı...

Şimdi siyasal İslamcı rejime karşı gerçek bir laikliği bayraklaştırma vakti.

SOL, DEVRİMCİLER, DİN VE HALK

Sola dönük sürekli dile getirilen bir eleştiri var: "Sol halktan hep kopuk oldu, halka yabancılaştı. Halkın değer ve inançlarıyla hep kavgalı oldu. Bu yüzden sol halkla buluşmak istiyorsa dindarlarla ve İslam'la barışmalı".

Oysa bu ülke toprakları üzerinde özellikle 1965-80 arası yükselen devrimci halk hareketi bu iddiayı çürütüyor. Bu tarihsel dönem içerisinde sol-sosyalist devrimciler dindar halk kesimleriyle faşizme, emperyalizme ve kapitalist düzene karşı iç içe, kitlesel mücadeleler geliştirdiler. Büyük bir aydınlanma gerçekleşti. Bunun önünün nasıl kesildiği herkesin malumu.

Dindar olan, Müslüman olan solcu, sosyalist devrimci olamaz anlayışı sağcı zihniyetin yıllardır pompaladığı bir algıdır. Devrimciler insanların inançlarına değil, ezen-ezilen, sömüren-sömürülen, sermaye-emek ekseninde duruşuna bakarlar.

Devrimciler dini siyasi, ticari ve sömürü aracı olarak istismar eden dincilikle ve siyasal İslamcılıkla mücadele ederler. Ve tarihsel deneyimler göstermiştir ki, sol kendi eşitlikçi ve özgürlükçü dilini hayata geçirdikçe dindar olan ve olmayan halk kesimlerini her zaman örgütleyebilmiştir.

Şimdi bunun zamanı geldi.

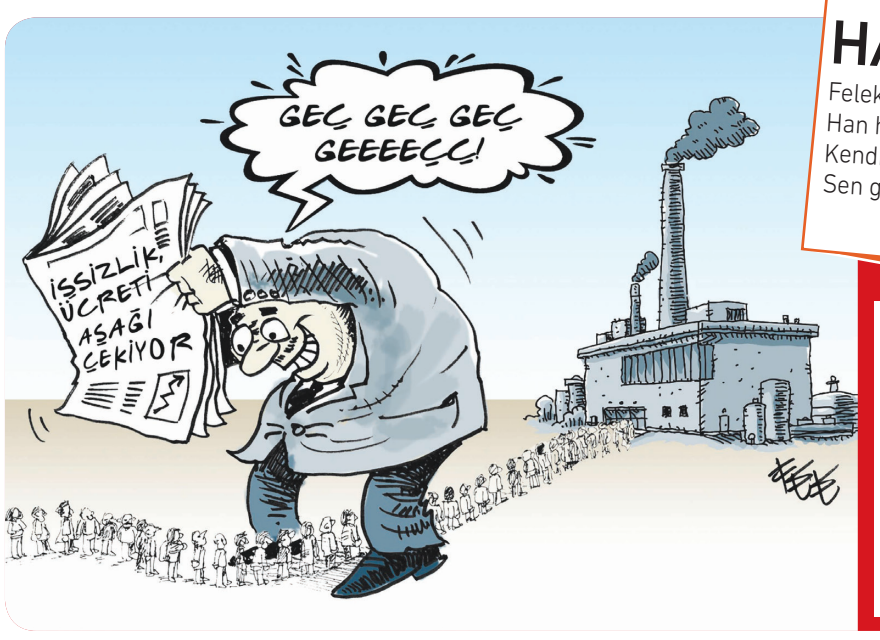

HAFTANIN ŞİİRİ

Felek ne cömert aşağılık insanlara!
Han hamam, dolap değirmen, hep onlara.
Kendini satmayan adama ekmek yok:
Sen gel de yuf çekme böylesi dünyaya!

Ömer Hayyam

HAFTANIN SÖZÜ

"İnsanlardan yoksullara yardım etmelerini istediğim sürece bana aziz dediler. Ama 'Niçin bu kadar çok yoksulluk var' sorusunu sorduğum zaman, komünist muamelesi gördüm."

(Brezilyalı Kardinal Dom Helder Camara)

GEÇMİŞTEN

"Devrimciler, dinin kişilerin sadece kendilerini ilgilendiren bir özel sorunları olarak ele alınmasını savunurlar. Herkes istediği din ve mezhebe inanmakta tamamen serbest olmalı. Devlet, kişilere dini inancı sebebiyle hiçbir zorlamada bulunmamalıdır. Din-devlet işleri birbirinden kesinlikle ayrı olmalıdır... Biz devrimciler, din konusunda kesinlikle özgürlükten yanayız ve halk arasında dini inançları ve mezhep ayrılıkları nedeniyle herhangi bir ayrım yapılmasına kesinlikle karşıyız. Sömürücü hakim sınıflar ise dini, halkı uyutma ve istismar konusu olarak görürler."

(Devrimci Yol dergisi "Devrimciler Ne İçin Savaşıyor" broşürü. Ağustos 1980)

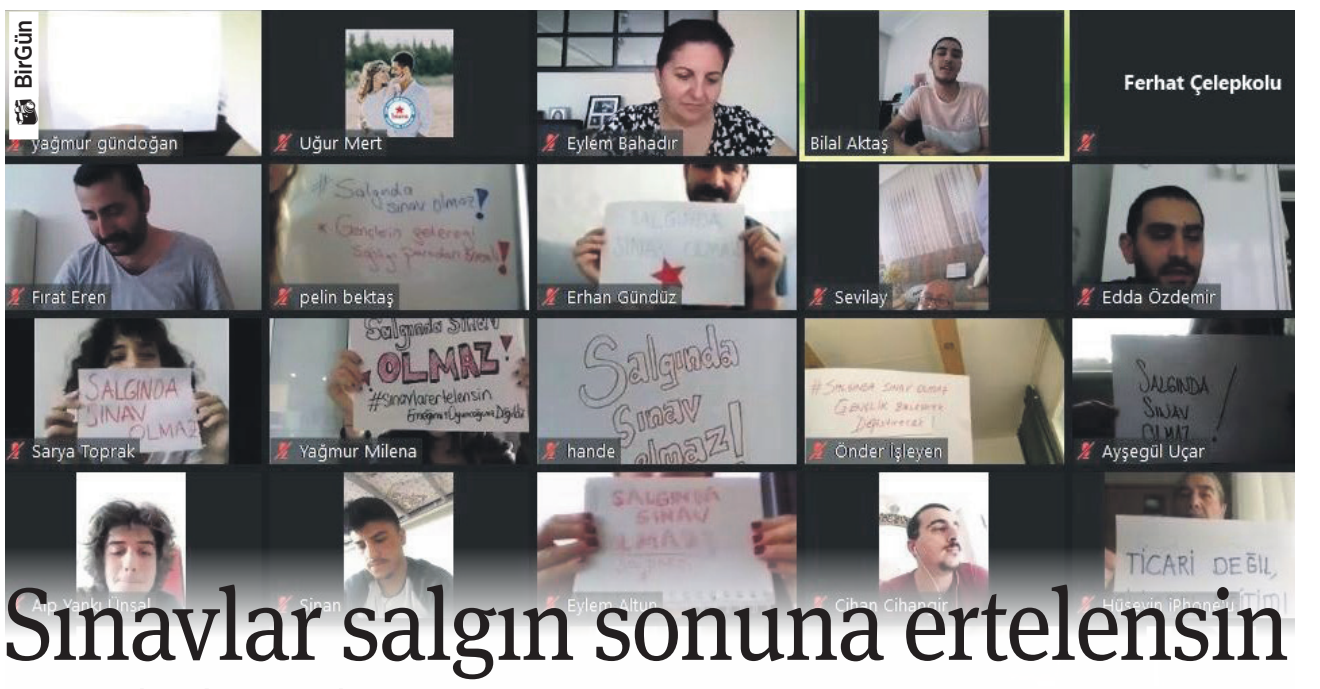

Sınavlar salgın sonuna ertelensin

'Salgında sınav olmaz' diyen öğrenci, eğitimci ve veliler dün e-mitingde buluştu. Sermayenin kurbanı olduklarını söyleyen öğrenciler, dayanışmayı büyüteceklerine dikkat çekti

SINAVLARIN salgın sonrasına ertelenmesini isteyen öğrenciler, e-mitingde buluştu. Sınav tarihinin daha önce açıklanan tarihten öne alınmasına tepki gösteren SOL Parti, 'Sınavda salgın olmaz' diyerek bir miting gerçekleştirdi.

İnternet üzerinden yapılan mitinge yüzlerce eğitimci, veli ve öğrenci katıldı. Mitingin sonunda da Grup Heyula konser verirken katılımcılar taleplerini dövizlere yazdı. Öte yandan miting henüz başlamadan bir siber saldırı gerçekleştirildi ancak sorun kısa süre içinde çözüldü.

Lise öğrencilerinin taleplerini dile getirdiği e-mitingde Eğitim Sen Genel Başkanı Feray Aytekin Aydoğan, Veli-Der Genel Başkanı İlknur Kaya Bahadır ve SOL Parti Başkanlar Kurulu üyesi Pelin Bektaş konuşma yaptı.

Açılış konuşmasını yapan lise öğrencisi Bilal Aktaş, piyasa ve paranın kurbanı edildiklerinin altını çizdi. Seslerini büyütmek için SOL Parti'nin çağrısıyla bir araya geldiklerini söyleyen Aktaş, "Bu miting sonrasındaki taleplerimizi yaşadığımız her alana taşıyacağız" dedi. Bir diğer lise öğrencisi Yağmur Gündoğan ise geleceklerinin turizme kurban edildiğini söyleyerek "Para ve piyasa için bizlerin hayatlarını tehlikeye atıyorsunuz, öğrencilerin, ailelerin yaşayacağı her tür sağlık sorununun sorumlusu AKP iktidarıdır. Bu koşullarda dayanışmayla birlikte bunların üzerinden geleceğiz. Bunun için not dayanışması ve Online Dayanışma Dersleriyle asla yalnız yürümeyeceğiz" diye konuştu.

ÖNEMLİ OLAN DAYANIŞMA

Feray Aytekin Aydoğan
Eğitim-Sen Genel Başkanı

18 yıldır olduğu gibi bu karar da yine öğrencilerden yana olmadı. Öğrencilerimiz çok zor bir süreçten geçiyor. Paran kadar eğitim politikaları dayatıldı. Uzaktan eğitimle de öğrencilerimiz çok eşitsiz koşullarda hazırlandılar. Öğrencilerimiz bize bireyciliğin kutsandığı günlerde önemli olanının kolektif itiraz olduğunu, dayanışma olduğunu gösterdi. Rekabete dayalı sınav sistemine karşı çıkan eğitim emekçileri olarak tüm öğrencilerin istediği bölümde istediği okulda eğitim görme hakkını elinden alamazsınız demeye devam edeceğiz.

KENDİ GENÇLİĞİNİ YETİŞTİRİYOR

İlknur Kaya Bahadır
Veli-Der Başkanı

Eğitim sistemi, ülkemizde hiçbir zaman ideal bir sistem olmadı. AKP iktidarı doğrudan doğruya kendi ideolojik formasyonuna uygun nesiller yetiştirmeye çalışıyor. Bizlere de evet çocuklarınız var ama kendi yapıma uygun olarak yeni insan yetiştirmek istiyorum diyor. Eğitimin içeriği de değiştirerek bizi böyle bir hayata mahkum ediyor.

AKP YİNE SERMAYE DEDİ

Pelin Bektaş
SOL Parti Başkanlar Kurulu Üyesi

AKP bu süreçte memleketin geleceğini karartan politikalar üretmeye devam etti. Pek çok alanda olduğu gibi öne konan sermayenin çıkarları oldu. Bu ülkenin gençleri, bu iktidarı tanıyorlar. Bu iktidarın gençlere karanlık bir gelecekten başka bir şey sunmadığını biliyorlar. O yüzden gençlerin değiştirici, kurucu büyük bir gücü var ve bu güç 18 yıllık iktidarın tüm uygulamalarına rağmen ayakta durmaya ve büyümeye devam ediyor.

■ **Haber Merkezi**

Çocuklarımızın mezarı bulunsun

CUMARTESİ Anneleri, kayıplar mücadelesinin simgelerinden Hasan Ocak'ı katledenlerin yargılanmasını talep etti.

21 Mart 1995'te gözaltında kaybedilip ardından kimsesizler mezarlığında cenazesine ulaşılan Hasan Ocak'ın annesi Emine Ocak, 25 yıldır mücadele ettiğini hatırlattı. Anne Ocak, "Herkesin mezarı bulunsun, ben adalet istiyorum" dedi.

Hüseyin Ocak, kardeşi Hasan'ın sosyalist kimliğinden dolayı daha önce de gözaltına alındığını söyleyerek, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde Hasan Ocak'ın parmak izlerinin olduğunu hatırlattı. Ocak, "26 Mart 195 yılında Beykoz Ormanlarında işkence edilmiş bedeni bulunurken, parmaklarında mürekkep vardı. Parmak izi eşleşmesi çıkmadığı gerekçesiyle kimsesizler mezarlığına defnedildi. Devlet, Hasan Ocak dosyasında suçüstü yakalandı. Failleri korumayın" dedi.

Maside Ocak ise "25 yıldır Hasan'ın gözaltında kaybeden suçlular korunurken, Hasan'dan suçlu yaratmaya çalışanları tarih her zaman yalanlayacak. Tüm kayıplarımız için adalet istemekten asla vazgeçmeyeceğiz" diyerek sözlerini tamamladı.

Basın açıklamasını okuyan Dilcan Acer ise "Yaşam hakkı kapsamında yürütülecek ceza soruşturmasının etkili olabilmesi için maddi gerçeğin açığa çıkartılmasına, sorumluların belirlenmesine ve cezalandırılmasına imkan verecek nitelikte olması gerekir" diye konuştu.

■ **Haber Merkezi**

SAYFA 07 SIYAH MAVI KIRMIZI SARI

Topun sahibi olduğu sürece oyunda kalır

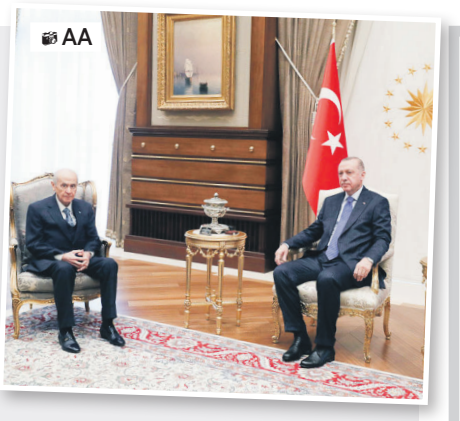
AA

Erdoğan salgınla gelen krizden çıkış yolları ararken, MHP Lideri Bahçeli Cumhur İttifakı'nın köşe çizgilerini belirleyen isim oluyor. Kritik çıkışlarıyla dikkat çeken Bahçeli, oyunun sürmesi için topun kendisine ait olduğunu Erdoğan'a her fırsatta yeniden hatırlatıyor

Yaşar AYDIN

BİZİM çocukluğumuzda futbol topu kıymetli bir şeydi. Herkesin ailesi alamazdı. O yüzden topu olan çocuk sahada olmayı garantilerdi. Topun varsa yeteneğinin gücünün önemi yoktu. Sahadaydın. 7 Haziran seçimlerinden sonra Türkiye siyaseti de tıpkı böyle bir mahalle maçına benzedi. Topun sahibinin Devlet Bahçeli olduğunu söylemeye gerek yok sanırım.

Seçim sonrası koalisyon görüşmelerindeki tutumu, 1 Kasım seçimleri, referandum, ardından erken seçim hep Bahçeli'nin hamleleriyle gelişti. Kuşkusuz Tayyip Erdoğan, Cumhur İttifakı'nın kaptanı ve temel oyuncusudur. Bahçeli bu durumun farkında olduğunu ve kabul ettiğini sürekli tekrarlıyor. Hatta sadece Erdoğan'ı değil ailesini de övmeyi ihmal etmiyor. Ama aynı Bahçeli tam üç yıldır her Allah'ın günü Erdoğan'a maçın sürmesi için gerekli olan topun sahibinin kendisi olduğunu hatırlatmaktan geri durmuyor. Hem de ne hatırlatma. Her çıkışıyla Cumhur İttifakı siyasetinin köşe çizgilerini yeniden belirliyor.

YİNE İSTİKAMET ÇİZDİ

Geçen hafta kurmayları aracılığıyla rüzgar estiren Bahçeli hiç ara vermeden yürüyüşünü sürdürdü. Meral Akşener'in Erdoğan'a yaptığı "masa" çağrısını üzerine alarak yanıtladı. Ardından seçim ve siyasi partiler yasası ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmasını önerdi. Yetmedi Meclis'te de düzenleme istedi. Milletvekili dokunulmazlıklarında yapılacak düzenlemeyle daha fazla baskının işaret fişeğini verdi. Cumhur İttifakı'nın iktidarda kalması için gereken şifreleri Erdoğan'a vermiş oldu. AKP'den net bir tavır gelmedi. Biraz düşünmek isteyeceklerdi. Düşünme süresi uzarsa hafta içi Bahçeli bir kez daha sahne alacaktır.

MESAJ BOMBARDIMANI

Erdoğan günü kurtarma telaşında. Çıkış arıyor. Çok belli ki tüm dünyayı etkisi altına almaya başlayan ekonomik kriz Türkiye için yıkıcı sonuçlar üretecek. Erdoğan'ın çok acil ve güçlü bir şekilde dış desteğe ihtiyacı var. Bu desteği almak için de iyi ilişki şart. Ortağınız MHP ise Suriye ve bölgede atacağınız adım dış destek almanızı belirleyecekse bu durum sizi açmaza sokabilir.

Bahçeli, ortağı Erdoğan'ın içinde bulunduğu durumun farkında. Bu yüzden "yoldan çıkmaması için" sürekli çizgileri yeniliyor. Örneğin AKP'nin seçimi kazanmak için yüzde 50'yi gereksiz hale getirecek bir düzenleme peşinde olduğunu duyduğu an "öyleyse her şey değişir" diyerek yeni bir öneriyle gelebiliyor.

ERDOĞAN MHP'YE MECBUR

24 Haziran genel ve 31 Mart yerel seçimi AKP'nin tek başına iktidar dönemini bitirdi. Bahçeli, ortaya attığı ucube sistemle Erdoğan'ı kendine mecbur bıraktı. Erdoğan iktidarda kalmak için ya da bir seçim daha kazanmak için Bahçeli'ye ya da başka bir ortağa ihtiyacı var. Futbol topunun sahibi (futbol topunu 7 Haziran siyaseti diye okuyun) Bahçeli olduktan sonra Erdoğan yeni bir ortak bulamaz. Bahçeli 10 gün içinde yaptığı üç çıkışla her türlü senaryoya hazır olduğunu gösterdi. Yüzünü başka yöne çevirse de esas olarak mesajını ortağına verdi. MHP siyasetini anlamak her zaman kolay olmuyor. Ama son 20 yıllık süreç bize net bir veri sunuyor. Bahçeli bu kadar çıkış yapıyorsa arkasından seçim gelir.

MHP KABİNEYE MÜDAHALE ETTİ Mİ?

Bahçeli'nin hükümete içerideki adamları üzerinden müdahale ettiği ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun bu isimlerden biri olduğu söylenir durur. İstifa krizinde Bahçeli'nin hararetle devreye girmesi ikili arasında özetle yakınlığı da gösterdi. Bu yakınlığa rağmen Bahçeli'nin kabineye özellikle birini monte etmesine gerek yok. Bahçeli için MHP çizgisinde bir siyasetten çıkarı olan ve bunu iyi uygulayan biri olması yeterlidir. Onun için isimlerin çok fazla önemi yok. Albayrak'a da selam çakabilir. Bahçeli'nin bir sonraki hamlesi kabinede daha fazla Soylu olabilir.

Peki okundu mu tüm o kitaplar?

Ümit ALAN
umitalan@me.com

İKİ ayını geçtiğimiz karantina ilk günlerindeki kitap, film, dizi tavsiyesi çılgınlığı üzerine yazıp çizmiştik. Kimsenin canı sıkılmasın diye bir seferberlik başlamıştı. Harun Tekin ve Nilay Örnek ile FestTogether kapsamında yaptığımız çevirimiçi panelde Nilay'ın bu konudaki şaşkınlığı dikkate şayandı. Karantinanın ilk haftasında korsan pdf kitap arşivlerinin açılmasını garip buluyor, can sıkıntısını kitap okuyarak dindireceğini düşünen birinin, daha ilk haftadan binlerce kitaplık korsan arşivlere düşecek kadar kitapsız kalma ihtimalinin olmadığını düşünüyordu. Satın alan aldı, almayan pdf kitap arşivlerine daldı. Peki ne oldu o kitaplar? Sahiden okundu mu? Okunduysa nasıl okundu?

Kitaplarla ilgili ikinci karantina gündemi de canlı yayınlarda arka planda hep kitapların yer almasıyla ilgili dönen mavraydı. Güya birileri bununla dalga geçmişti ama savunanlar çoğunluktu. Bu haftaki Köşe Vuruşu'nda derdim, canlı yayın fonundaki kitaplardan ziyade, karantina günlerinde zamanımızın çoğunu geçirdiğimizi düşündüğüm sosyal medyanın okuma pratiklerimize etkisi üzerine bir düşünmek.

ZAMANIN İKİ ÖNEMLİ BİÇİMİ

Karantina bizi sonsuz bir şimdiye sıkıştırdı. Sıkı izole olanlar günleri bile karıştırmaya başladı. Bu sonsuz şimdinin içinde kitap okumak ve daha ötesi anlamak mümkün mü? Evet mümkün ama bir şeyler eksik diye düşünürken birkaç yıl önce okuduğum Douglas Rushkoff'un Present Shock: When everything happens now? (Türkçede: Hemen Şimdi Budalası, Ufuk Yay., 2015) kitabındaki ilgili bölüm aklıma düştü. Rushkoff'a göre iki zaman vardı; birincisi; kayıt altına alınmış olandı; bilgi ve sembollerle bağlanmış şeylerin oluşturduğu zaman buydu ve gölete benziyordu. İkincisi akan zamandı. Bu da bir akarsuya benziyordu ve an içinde var olup geçen şeyler tarafından oluşturuluyordu. İkisinden biri değerlidir denilemezdi, çünkü gölet kendiliğinden bir ekosistemdi ve içinde yaşam kuruluyor, kültürler geliştiriliyordu. Akan zaman yani akarsu ise bir devinimle kendi ötesinde bir değişim yaratıyordu. Asıl sorun bu ikisine birbirinin alternatifiymiş gibi davranmaya başladığımızda ortaya çıkıyordu.

SOSYAL MEDYANIN OKUMAYA ETKİSİ

Rushkoff sosyal medyanın bu iki zamana birbirinin alternatifi gibi davranma yanılgımızı tetiklediğini düşünüyor. Çünkü sosyal medyanın akan zamanında her şeye üstünkörü bir dikkatle bakma alışkanlığı kazanıyoruz. İşte bu okuma alışkanlığı kitap ya da makale gibi daha uzun metinleri okuma biçimimizi de etkiliyor. Kitapları da hızlıca okuyup özünü kavrayacağımızı umuyoruz. Oysa ki kitaplardaki bilgiler ya da kurgular çoğu kez çok katmanlı bir okumaya ihtiyaç duyuyor. Bunun yerine acele ederek en derin düşünceleri belleğimizin en kısa süreli gelip geçici bölümlerine atıyoruz. Rushkoff işte bu okuma biçimine 'aşırı sarma' ismini veriyor. Çünkü çok uzun, doğrusal bir süreci, sosyal medyadaki gibi tek bir akış ânına sığdırmaya çalışıyoruz. Bu biraz Woody Allen'ın hızlı okuma kurslarına gidenlerle ilgili yaptığı meşhur espriyi hatırlatıyor. Hani Savaş ve Barış'ı okuduğunu ve aklında kalan tek şeyin "Olaylar Rusya'da geçiyordu" der ya o hesap. Sorun henüz bu esprideki kadar abartılı değilse de sosyal medya pratiğinin okuma sürecimizi her geçen gün daha zorlaştırdığı açık.

SIRTIMIZI KİTAPLARA VERMEK GÜZELDİR

Kitaplar karantinanın ilk günlerinde önce tavsiye sonra tüm canlı yayınlarda fon olması yönüyle gündeme geldi. Oysa kitap okuma sürecini sosyal medya ile birlikte nasıl yürüteceğiz, bu konuda kendimizi nasıl terbiye edeceğiz soruları daha kritik. Bu sorunları aşmak için önce sosyal medyadaki okumayla kitap okumanın farklı okumalar olduğunu kendimize sık sık hatırlatmak şart. Bu pek yeterli olmayacaktır. Öyleyse sosyal medya kullanımını azaltmak ve hiç değilse "kararında" seviyesine çekmek gerek. Yoksa, insanın sırtını kitaplara vermesinden güzel bir şey yok, fonda ne kadar çok kitap varsa o kadar iyi. Henüz okunmamış olsalar bile. Umberto Eco'nun evindeki devasa kütüphaneye bakıp "hepsini okudunuz mu?" şeklindeki klişe soruyu soranlara verdiği kinayeli cevabı hiç unutmam: "Bu kitapların hiçbirini okumadım. Yoksa niye tutayım ki?"* Yani bir gün okunacak olduklarını düşünmek bile yeter ama okundukları gün nasıl okunacakları da önemli. Bu yazıyı o kaygıyla yazdım.

*Kitaplardan Kurtulabileceğinizi Sanmayın, Umberto Eco-J.-C. Carriere (Can Yayınları, 2010)

LİBYA ANLAŞMASINI İMZALAYAN AMİRAL GÖREVDEN ALINDI

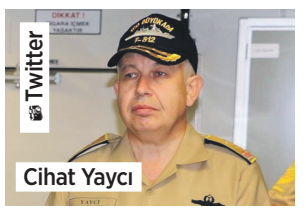
Twitter
Cihat Yaycı

DENİZ Kuvvetleri Komutanlığı Kurmay Başkanı Tümamiral Cihat Yaycı, Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre Genelkurmay Başkanlığı emrine atandı. Libya ile Türkiye arasındaki deniz yetki alanları üzerine çalışmalarının yanı sıra FETÖMETRE analiz programını geliştiren Yaycı'nın görevden alınmasına tepki yağdı. CHP Maraş Milletvekili Ali Öztunç, "Bundan sonra hiç kimse 'AKP FETÖ ile mücadele ediyor' demesin" ifadelerini kullandı.

"Yaycı uzun süredir FETÖ ile mücadelesi nedeniyle, terör örgütünün yok edilecek isimler listesinde yer alıyordu" diyen Öztunç, "FETÖ'cüler tarafından cezalandırılması gerekiyordu. Sabah uyandık komutan görevden alınmış. Demek ki iddialar doğruymuş. Bu saatten sonra hiç kimse bana, 'AKP, FETÖ ile mücadele ediyor' demesin" açıklaması yaptı.

CHP İzmir Milletvekili ve TBMM Savunma Komisyonu Üyesi Mehmet Ali Çelebi ise sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda "Libya antlaşmasının mimarı, Mavi Vatan konseptinin yaratıcılarından, Fetöcülerin ve Yunanlıların hedefindeki Tümamiral Cihat Yaycı'nın atama kararı çok vahimdir, düşündürücüdür" ifadelerini kullandı.

Libya konusunda en tecrübeli subaylardan olan Tümamiral Cihat Yaycı'nın 30 Ağustos'da terfi edilmemesi için de süreçten dışlandı yorumu yapılmıştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzası ile yayımlanan atama kararında şu ifadelere yer verildi: Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usüllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin uncu maddesinin birinci fıkrası gereğince, EK listede kimliği yazılı amiralin, ismi hizasında belirtilen görev yerine atanmasına karar verilmiştir.

■ **Haber Merkezi**

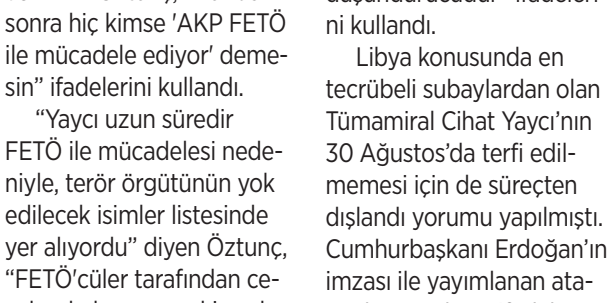

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, ittifaklar ve partisinin AKP'ye göz kırptığı iddialarına yönelik açıklamalarda bulundu. "Genellikle bizim partimizin üzerinden bir ayrıştırma iddiası var ya da bizim Ak Parti'ye göz kırptığımıza dair iddiaları var" diyen Akşener, "Bizim kırmızı çizgimiz var. Cumhurbaşkanlığı sisteminin Türkiye'ye ciddi zarar verdiğini, milletvekillerinin rezil olduğunu düşünüyoruz" ifadelerini kullandı.

İktidara yakın isimlerin ve AKP'li sosyal medya hesaplarının paylaştığı tehdit ve taciz içerikli mesajları hatırlatan Akşener, "Bu tutuma rıza göstermeyecek AKP'li vatandaşlar, yöneticiler. Sayın Erdoğan'ın sırtına yapışan bu kenelerin atılmasında tutum alın. Bu keneler, kanamalı kırım Kongo kenesine döndüler" dedi. ■ **Politika Servisi**

Twitter
Seçilmiş belediye başkanlarının görevden alınarak yerlerine kayyum atanması Kars, Ağrı ve Patnos'ta protesto edildi.

'DARBELER SADECE TANKLA YAPILMIYOR'

Darbelerin sadece tankla yapılmadığını belirten HDP Eş Genel Başkanı Buldan, "Bugün Iğdır'a, Siirt'e atanan kayyumlara sessiz kalırsak, İstanbul, Ankara, Antalya, İzmir ve Mersin'e atanacak kayyumlardan hepimiz sorumlu oluruz" dedi

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, Siirt, Iğdır, Baykan, Kurtalan ve Altınova belediyelerine kayyum atanmasına ilişkin partisinin İstanbul il binasında basın toplantısı düzenledi. "AKP ve küçük ortağı MHP'nin Kürtleri ve HDP'yi hedefe aldığını bir kez daha gördük" diyen Buldan, "Daha önce de salgının devam ettiği dönem içerisinde 8 belediyemize kayyum atanmıştı. Daha önceki açıklamalarımızda söyledik, bu bir darbe anlayışıdır, bu bir fırsatçılıktır. AKP, bu salgın döneminde fırsatçılığını ortaya koymuştur ve bunu bir yönetim şekli haline getirmiştir" diye konuştu.

'45 BELEDİYEMİZ GASP EDİLDİ'

Bugün itibariyle toplam 45 belediyelerinin AKP hükümeti tarafından gasp edildiğini söyleyen Buldan, şöyle devam etti: "Bu darbe anlayışını biz şöyle ifade etmek istiyoruz. Darbeler tankla, topla, zorla, özellikle askeri ve polis gücüyle yapılan şeyler değildir sadece. Darbeler aynı zamanda bir halkın seçmiş olduğu temsilciyi görevden alıp yerine atama bir insanı getirerek o mekanların sahibi yapmakta bir darbedir. Her darbe silahla yapılmıyor. HDP'nin bugün Türkiye'de 6 milyon insanın oyunu almış bir parti olduğunun altını çizen Buldan, "TBMM'de 3'üncü büyük partidir. HDP'yi yok saymak, boğmak, kriminalize etmek hiç kimsenin hakkı değildir, hiç kimsenin haddi değildir" dedi.

■ **Politika Servisi**

SORUŞTURMADA GİZLİLİK KARARI

GÖZALTINA alınan Siirt, Kurtalan ve Baykan belediye eşbaşkanları hakkında yürütülen soruşturmada gizlilik kararı verildi.

Görevden alınarak yerlerine kayyum atanan ve evlerine düzenlenen baskında gözaltına alınan Siirt Belediyesi Eşbaşkanları Berivan Helen Işık ve Peymandara Turhan, Baykan Belediyesi Eşbaşkanları Ramazan Sarsılmaz ve Özden Gülmez, Kurtalan Belediyesi Eşbaşkanları Baran Akgül ve Esmer Baran ile Siirt Belediyesi çalışanları Eşref Tekin ve Gülçin Konneş ile Belediye Eşbaşkanlığına seçilen, ancak KHK'li olduğu gerekçesiyle mazbatası verilmeyen Resul Kaçar, İl Emniyet Müdürlüğü'nde tutuluyor. Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "Örgüt propagandası yapmak", "Örgüt üyesi olmak" ve "Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni, devletin kurum ve organlarını aşağılama" iddialarıyla yürütülen soruşturmada gizlilik kararı verildiği öğrenildi.

CHP ve HDP'ye yüklendi

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, Çanakkale Köprüsü için düzenlenen törende CHP ve HDP'yi hedef aldı. "Bu iki kirli yapının bir süredir yürüttükleri siyasi ittifak, benzer eylemlerle bir ileri aşamaya taşınıyor" diyen Erdoğan, "Van'da PKK'nın yaptığı HDP'lilerin de içinde olduğu bir terör eylemi gerçekleşti. Bu defa Adana'da Vefa Sosyal Destek grubu saldırıya uğradı. Saldırıda bulunan güruhun CHP Yüreğir İlçe Başkanı ve grubu olduğu anlaşılmıştır" ifadelerini kullandı. ■ **Politika Servisi**

DÜNYA EMEK GÜNDEMİNDEN

Mutahhar Aksarı
muaksari@yahoo.com

FAS

Kamu çalışanlarının grevi dördüncü ayına girdi

FRANSIZ Veolia şirketinin Fas iştiraki Amanor tarafından istihdam edilen yüzlerce işçi 20 Ocak'tan bu yana süresiz grevde. Amanor; su, atık yönetimi ve enerji hizmetleri sunuyor. Geçen yılın sonunda da uyarı grevleri gerçekleştirilmişti. Şirket, 10 işyeri temsilcisi de dahil olmak üzere 500 UMT Sendikası üyesini görevden almıştı. Tangier-Tetouan ve Rabat'taki genel müdürlüklerin önünde süren de dahil olmak üzere ülkenin dört bir yanındaki Amanor bölgelerinde protestolar gerçekleştirildi. Hükümetin Covid-19 salgını hükümleri uyarınca işçilere ödeme yapma planı var. Ancak şirket, işten çıkarılan 500 işçiyi ulusal güvenlik bürosuna kaydetmeyi kabul etmediği için ödemeleri reddediliyor.

GÜNEY AFRİKA

Otobüs sürücüleri iş güvenliği talebiyle greve gitti

GÜNEY Afrika'nın Golden Arrow otobüs sürücüleri 7 Mayıs'ta Covid-19 salgınına karşı koruma eksikliği nedeniyle yürüyüş yaptı. Yaklaşık 100 sürücü, Cape Town'daki Montana'daki otobüs deposunu işgal etti.

1 Mayıs'ta ülkede genişletilmiş karantina sona ermiş ve 1,5 milyon işçi işe dönmüştü. Ülke çapında yaklaşık 2 bin 900 işçi istihdam eden otobüs şirketinde 12 mühendis koronavirüse yakalandı. Mühendislerden biri öldü ve son iki haftada çeşitli depolarda en az beş kişi hastalandı.

ZİMBABVE

Öğretmenler maske olmadan okula dönmeyecek

ÖĞRETMENLERİN çoğu, ücretsiz maske ve mikrop kırıcı sıvı olmadan okula dönmeyi reddediyor. Zimbabve Öğretmenler Birliği (ZIMTA), okulların ülke çapında hastalığın yayılması için bir kanal olduğunu vurgulayarak, sınıf mevcutlarının azaltılmasını istedi.

MORİTANYA

Altın madencileri salgına karşı koruma için süresiz grevde

ALTIN madencileri, 5 Mayıs'ta koronavirüs tehdidi altında güvenli çalışma koşullarının bulunmaması nedeniyle süresiz greve gitti. Kinross Canadian Gold Corporation Holding'ine ait Tasiast altın madenindeki madenciler, şirketin salgın ile mücadele için yapılan yasal düzenlemelere, özellikle de çalışma alanlarına yeni gelenler için 14 günlük karantina zorunluluğuna uymasını talep ediyor. Sendika, yönetimin buna uyması için birkaç girişimde bulunmuş, ancak talepleri reddedilmişti. Moritanya'da onaylanmış 9 vaka ve 1 ölüm var.

KENYA

Üniversite çalışanları ücret kesintilerine karşı

Egerton Üniversitesi personeli maaş kesintisini kabul etmiyor. Nisan ayı için ödeme yapılmadı. Üniversite yönetimi, merkezi hükümetten ücretler için söz verilen yüzde 70'lik desteği almadığını, bu nedenle personelden yüzde 30'luk bir ücret indirimi talep ettiklerini söylüyor. Üniversitede bin 900 çalışan var.

Servis beklerken yaşamını yitirdi

ANKARA Ayaş Yolu üzerinde yol kenarında işe gitmek için servis aracı bekleyen fabrika işçisinin üzerine, iki aracın çarpıştığı kazada savrulan minibüs devrildi. Genç işçi olay yerinde hayatını kaybetti. Kaza, önceki akşam meydana geldi. Ankara'dan Sincan istikametinde ilerleyen minibüs ile hafif ticari araç çarpıştı. Çarpışmanın etkisiyle savrulan minibüs, yol kenarında işe gitmek için servis aracı bekleyen İdris Şenyurt'un (21) üzerine devrildi. Minibüsün altında kalan işçi olay yerinde hayatını kaybetti. Kaza yerine gelen işçi yakınları sinir krizi geçirdi. ■ **İHA**

İstanbul Üniversitesi

Asistan hekimler adalet istiyor

Ek ödemelerini istediklerinde tehdit edildiklerini, nöbet ücretlerinin bile eksik ödendiğini belirten asistan hekimler, "Herhalde dünyanın başka hiçbir yerinde sağlık çalışanı olup pandemi nedeniyle maaşı azalan kimse yoktur" diyor

Emek Servisi

KORONAVİRÜS salgınına karşı en önde mücadele edenler arasında yer alan asistan hekimler, yaşadıkları haksızlığa ve adaletsizliğe karşı isyanda. "Herhalde dünyanın başka hiçbir yerinde sağlık çalışanı olup pandemi nedeniyle maaşı azalan kimse yoktur" diyen asistan hekimler, ek ödemelerini talep ettiklerinde tehdit edildiklerini, nöbet ücretlerinin ise azaltıldığını söylüyor. Uzmanlık bitirme sınavlarının ertelenmesi nedeniyle de mağduriyet yaşayan hekimler, günlerdir #AsistanHekimlerAdaletİstiyor etiketiyle sosyal medyada seslerini duyurmaya çalışıyor.

'HER İŞE KOŞTURUYORUZ'

Üniversite hastaneleri ile eğitim-araştırma hastanelerinde çalışan asistan hekimler, salgın başladığından beri her işe koştuklarını, Covid-19 servislerinde nöbet tuttuktan sonra acil servis, yoğun bakım, ameliyathane ve laboratuvarlardaki işlere yetiştiklerini, personel eksikliği olduğu için kendi iş tanımlarında olmayan işleri bile yaptıklarını anlatıyor.

Tüm bu çabalarına rağmen sıra ödemeye geldiğinde ücretlerine göz dikildiğini söyleyen hekimler, "Bizler ek ödemelerin durumunu sorduğu için idarelerce tehdit edilen, birçok hastanede normal nöbet ücretlerini dahi alamayan hekimleriz. Gerektiğinde devlet hastanelerinde görevlendirilen, uzmanlık süresi dolduğu halde bitirme sınavları ertelenen ve tüm bunlardan ötürü hak kaybı yaşayan doktorlarız. Artık taleplerimizin dikkate alınmasını istiyoruz" diyor.

'ARTIK MAĞDUR ETMEYİN'

Türkiye Asistan Doktorlar Platformu'ndan yapılan ve sosyal medyada paylaşılan açıklamaya göre, asistan hekimlerin talepleri şöyle:

■ Pandemi hastaneleri kapsamında yer alan 3'üncü basamak üniversite ve eğitim-araştırma hastanelerinde görevli tüm asistanların ek ödemelerinin tavandan, ivedilikle yapılması. Zaten çok düşük ücretlerle çalışan asistan hekimlerin daha fazla mağdur edilmemesi.

■ Birçok hastanede asistanların maaşının en önemli paydası olan nöbet ücretleri, esnek çalışma bahane edilerek ödenmiyor, bu ücretlerin tam ve eksiksiz yatırılması.

■ Pandemi nedeniyle, asistanlık süresi dolmasına rağmen uzmanlığa başlayamayan hekimlerin atamalarının ivedilikle yapılması. Uzmanlık bitirme sınavlarının gerekli önlemler alınarak yeniden yapılmaya başlanması.

■ Türkiyeli asistan hekimlerle aynı işi yapan, aynı nöbetleri tutan yabancı uyruklu hekimlerin de hak kaybına uğramaması için YÖK ve Sağlık Bakanlığı'nın gerekli adımları atması.

BU EŞİTSİZLİK KABUL EDİLEMEZ

İSTANBUL Tabip Odası da asistan hekimler arasındaki ek ödeme adaletsizliğine son verilmesini istedi. Yapılan açıklamada eğitim ve araştırma hastaneleri ile üniversite hastanelerinde görev alan asistan hekimlerin ek ödemeleri arasında büyük fark olduğu, üniversite hastanelerinde tavandan ek ödeme yapılmadığı belirtildi. Açıklamada, şöyle dendi: "Aynı pandemiyle mücadele eden, ancak kurum farklılığı nedeniyle eşit ücret alamayan asistan hekimler arasındaki bu eşitsizlik kabul edilemez. Üniversite hastanelerinde ek ödeme yüzde 50 oranında yapıldı. Sağlık Bakanlığı adına tıp fakültesi kadrosunda görev alan asistan hekimlere çok daha düşük oranda ödeme gerçekleştirildi. Yabancı uyruklu kontenjanı ile Covid mücadelesinde görev alan meslektaşlarımız ise hiç ek ödeme alamadı. Ek ödemelerin kurumlar arasında ayrım yapılmadan tavandan yapılmasını talep ediyoruz."

'Para değil, hakkaniyet peşindeyiz'

DOKUZ Eylül Üniversitesi'nden bir asistan hekim, sosyal medyada yaptığı paylaşımda, neden adalet istediklerini şu sözlerle anlattı:

"Salgın başladıktan kısa süre sonra Bakanlık açıklama yaparak pandemide çalışan doktorlara ek ödeme olarak tavan ücretin yansıtılacağını deklare etti. Ardından genelge ile bu durumu resmiyete kavuşturdu. Aradan geçen 2 aylık dönemde Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde verilen bu söz kısmen de olsa yerine getirildi. Öte yandan üniversite sağlık çalışanları, asistan hekimler, başhekimliklerin inisiyatifine bırakıldı. Bazı üniversite yönetimleri kendilerine hazineden kaynak gelmediği için hastanenin kaynaklarıyla ödeme yapacağını söylediler. Üniversite hastaneleri pandemiyle mücadelenin en ön saflarında yer aldı, safların en önünde de her branştan asistanlar vardı. Biz istiyoruz ki aynı işi yapan herkes aynı ücreti alsın, devlet hastanesi ile üniversite hastanesi arasında fark olmasın, adil olsun. Biz para peşinde değiliz, hakkaniyet peşindeyiz."

Hani işten atmak yasaktı?

Antep'teki Koza Halı fabrikasında 3 işçi, pazar günü zorla çalıştırılmayı kabul etmedikleri için işten atıldı. Güvenlik zoruyla fabrikadan çıkarılan işçiler direnişe başladı

ANTEP'teki Koza Halı fabrikasında, DİSK'e bağlı Tekstil İşçileri Sendikası'na üye 3 işçi, haftalık izin günleri olan pazar günü zorla çalıştırılmayı kabul etmedikleri için işten atıldı. İşçilerin önce istifaya zorlandığı, bunu kabul etmemeleri üzerine güvenlik zoruyla fabrikadan çıkarıldığı ve fabrika müdürünün talimatıyla servislere dahi alınmadığı öğrenildi.

SOKAĞA ÇIKMAK YASAK AMA...

İşten çıkarılan işçiler fabrikanın önünde direnişe geçerken, olayın medyaya yansıması üzerine yönetim geri adım attı. Saatlerce fabrikanın önünde güneşin altında bekleyen işçilerin servise binerek evlerine dönmelerine izin verildi. Bunun yanında, muhasebeden aranan işçilere tüm haklarının verileceği söylendi.

DİSK Tekstil Antep Bölge Temsilcisi Mehmet Türkmen ise işçiler işe geri alınana dek mücadele edeceklerini vurguladı. "Sokağa çıkmak yasak ama işçileri sokağa atmak serbest!" diyen Türkmen, işçilerin pazartesi günü yeniden işe gideceğini, fabrikaya alınmamaları durumunda direnişe devam edeceklerini ve fabrika yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını duyurdu.

BİZİ İSTİFAYA ZORLADILAR

İşten atılan işçilerden Mustafa Yavuz ise şunları söyledi: "Bir yıldır bu fabrikada çalışıyorum. Geçen bizi topladılar, 'İşten çıkmak istiyorsanız istifa edin, haklarınızı verelim' dediler. Biz bunu kabul etmedik. Bunun üzerine çalışırken oturduğum sandalyeyi altımdan aldılar. Ardından pazar günü işe gelmemiz söylendi. Haftalık izin günümüz, üstelik sokağa çıkma yasağı var, gelmeyeceğimizi söyledik. Bizi güvenlikle dışarı attırdılar. 'İstediğiniz yere gidin şikâyet edin' dediler."

Fabrikada salgına karşı alınan önlemlerin yetersiz olduğunu da belirten Yavuz, "Bir tek maske veriyorlar, o da kokuyor. Eldiven vb. yok. Fabrikayı dezenfekte ettiklerini de hiç görmedim. Ben annemle yaşıyorum, eve gitmeye korkuyorum. Sokağa çıkma yasağında bile bizi zorla çalıştırıyorlar. Sürekli biz işçileri tehdit ediyorlar. Ama ben hakkımı yedirmeyeceğim" diye konuştu. ■ **Emek Servisi**

Fotoğraflar: DİSK Tekstil

Depo Photos

Asgari ücret salgın karşısında tutunamıyor

CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağababa, "Asgari ücret salgın döneminde patates ve soğan gibi temel besin gıdaları karşısında eriyor. İktidarın çizdiği pembe tablo yanıltıdır" dedi.

Ağbaba'nın hazırladığı bilgi notuna göre, asgari ücret ocak ve nisan ayları arasında patates, kuru soğan ve sarımsak gibi gıda ürünleri karşısında eridi. Ağbaba'nın notuna göre ocak ayından bugüne asgari ücret; 503 kg patates, 311 kg kuru soğan ve 29 kg sarımsak ölçüsünde değer kaybetti.

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın pandemi sonrası güçlü bir ekonomiden söz ettiklerine dikkat çeken hatırlatan Ağbaba, " Çizilen pembe tablonun aksine iktidarın bahsettiği gibi tünelin sonunda ışık değil, yoksulluk görülmektedir" dedi. Temel besin ve gıda maddelerinde yaşanan artışa vurgu yapan Ağbaba, "Alım gücü düşmeye devam ediyor ve yoksulluk oranı pandemi ve sonrasındaki dönemde daha fazla artacak" ifadelerini kullandı. ■ **Emek Servisi**

Zafer Havalimanı'nda işler tıkırında

GARANTİ 1 MİLYON 279 BİN YOLCU, DÖRT AYDA UÇAN 14 BİN 256

Yap-işlet-devret modeliyle yapılan ve yolcu garantisi verilen Kütahya'daki Zafer Havalimanı'nın yolcu trafiği tahmini daha da şaştı. Müteahhit firmaya 2020 yılı için 1 milyon 279 bin yolcu garantisinin verildiği havalimanından yılın ilk dört ayında uçanların sayısı 14 bin 256'da kaldı. 8 yılda 40 milyon avroya ulaşan yolcu garantisi ödemeleri 2044 yılına kadar devam edecek

Nurcan GÖKDEMİR

YAP - işlet- devret modeli ile yapılan ve kamunun cebinden müteahhitlere uzun yıllara yayılan kaynak aktarma uygulamasının en çarpıcı örneği olan Kütahya Zafer Havalimanı'nın faturası daha da büyüdü. 2020 yılı için 1 milyon 279 bin 352 yolcu garantisi verilen havalimanından Nisan ayı sonuna kadar uçan yolcuların sayısı 14 bin 256'da kaldı.

Kamudan aldığı büyük ölçekli ve garanti ödemeli ihaleler ile bilinen, Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nün de ortakları arasında yer alan IC İÇTAŞ'ın inşa ettiği Zafer Havalimanı milyonlara varan yolcu garantilerine karşın giderek daha az tercih ediliyor. Koronavirüs salgını dolayısıyla önce dönemlerde de hedefin yanına bile yaklaşamayan yolcu sayısı yok denecek kadar azaldı.

GARANTİ HER YIL ARTIYOR

2012 yılı Kasım ayında hizmete açılan havalimanı için verilen yolcu garantisi her yıl artıyor. Yolcu tahmin yüzdesinde ilk yıl yüzde 98 sonraki yıllarda da yüzde 95'in altına düşmeyen yolcu tahmini yanılması nedeniyle her yıl yüklenici şirketin cebine kamudan milyonlarca Avro aktarılıyor.

YARIYA YAKIN AZALDI

2013'te 909 bin 500, 2019 yılı için 1 milyon 232 bin yolcu garantisi verilen havalimanının geçen yılki yolcu sayısı 82 bin dolayında oldu.

1 milyon 279 bin 352 olarak belirlenen 2020 yılı yolcu garantisi ise salgının da etkisiyle geçen yılın da çok altında gerçekleşiyor. Ocak ayında 5 bin 656, Şubat ayında 4 bin 508, Mart ayında 2 bin 601 yolcunun kullandığı havalimanında Nisan ayındaki yolcu trafiği bin 491 oldu. Yılın ilk dört ayındaki 14 bin 256 olan toplam yolcu sayısı geçen yılın aynı dönemindeki 26 bin 420 yolcu sayısının da çok altında gerçekleşti. Geçen yılın aynı dönemine göre yolcu sayısı yüzde 46 daha azaldı. Bu nedenle şirkete aktarılacak garanti ödemesi tutarı daha da büyüyecek.

8 YILDA 40 MİLYON AVRO

Eski Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Cahit Turhan, bütçeden şirkete 2012-2017 yılları arasındaki beş yıllık dönemde iç hat giden yolcu için 5 milyon 799 bin 246 Avro, dış hat giden yolcu için de 20 milyon 892 bin 380 Avro olmak üzere, 26 milyon 691 bin 626 Avro ödendiğini açıkladı. 2018 yılı ödemesinin 4 milyon 755 bin 420 Avro, 2019 yılı ödemesinin ise 4 milyon 975 bin 270 Avro olduğu biliniyor.

Böylece yapım maliyeti 50 milyon Avro olarak hesaplanan şirkete sekiz yılda yapılan yolcu garantisi ödemesi şimdiden 40 milyon Avro'ya yaklaştı.

20 YIL DAHA

2044 yılı Şubat ayına kadar garanti ödemesi yapılacak. Uluslararası Şeffaflık Derneği'nin yaptığı hesaplamaya göre garanti süresinin sona ereceği 2044 yılına kadar IC İÇTAŞ şirketine 205 milyon 281 bin 118 avro garanti ödemesi yapılacak.

ZAFER HAVALİMANI'NI KİM İŞLETİYOR?

GARANTİLİ kamu ihalelerinin sembolü haline gelen Zafer Havalimanı IC Holding tarafından işletiliyor. Dev holdingin inşaat ve enerji yatırımları ön planda olsa da aynı zamanda turizm ve sanayi alanında da yatırımları var. Ayrıca Yavuz Sultan Selim Köprüsü ve Kuzey Çevre otoyolu da IC Holding tarafından işletiliyor. Holding'in enerji projeleri ise ana faaliyetlerinden. Çeliktepe Hidro Elektrik Santrali (HES), Bağıştaş Barajlı Hes, Yukarı Mercan Hes, Üçharmanlar Hes, Kemerçayır Hes, Niksar Hes holding hidro elektrik santralları. Bunun yanında holding Yeniköy ve Kemerköy Termik Santralları'nı da işletiyor. Bu termik santrallar filtre takmadığı için 2019 sonunda gündem olan 13 TES'in içindeydi.

■ **Ekonomi Servisi**

Depo Photos

PİYASALAR

DOLAR	AVRO
6.92	7.49
BIST100	**PETROL**
99,944	31.6
ALTIN (Cumhuriyet)	**ALTIN (Gram)**
2531	386.8

AA

HAVAYOLU ŞİRKETLERİNE DEVLET DESTEĞİ

COVID-19 salgınının ardından dünya genelinde yürürlüğe giren sınırların kapatılması ve seyahat yasağı gibi kısıtlayıcı tedbirlerin havacılık sektörünü mali sıkıntıya sokması dikkati çekiyor.

Fransa, bayrak taşıyıcı firması Air France'a 7 milyar avroluk mali destek sağlamaya hazırlanıyor. Şirket yönetimi, sektörün normalleşmesinin 2 yıl sürebileceğini düşünüyor.

Almanya hava yolu firması Lufthansa ile Almanya hükümeti arasında krediler, kredi garantileri, sermaye takviyesi gibi konuları içeren yaklaşık 10 milyar avroluk kurtarma programı müzakereleri sürüyor. ■ **Ekonomi Servisi**

AA

"LİRA'DA BASKI SÜRERSE FAİZ ARTIRILIR"

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch, Lira üzerindeki baskının sürmesi hâlinde Türkiye'de faiz oranlarının yükseltilmesini bekliyor. Fitch'e göre IMF programı olasılığıysa çok düşük.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch'in üst düzey analisti Douglas Winslow, Reuters'a verdiği röportajda, Türkiye ekonomisiyle ilgili değerlendirmelerde bulundu.

Fitch, Lira üzerindeki baskının sürmesi hâlindeyse Türk yetkililerin geçmiş krizlerde başvurduğu yöntemlere yöneleceği görüşünde. Winslow, "Daha fazla sermaye kontrolü ihtimalini dışlamıyoruz... Ancak bize göre daha olası senaryo, geçen sefer gördüğümüz olur: Geç de olsa faiz oranlarını yükseltmek" diye konuştu. ■ **Ekonomi Servisi**

İŞÇİ BAŞINA 1,2 MİLYON LİRA TEŞVİK

İSTİHDAM yaratma bahanesiyle sermayedarlara milyarlarca liralık teşvik dağıtılıyor ancak istihdam son 2 yılda 2 milyon azaldı. Teşvik politikasının trajikomik bir örneği de dün bakan tarafından itiraf edildi. Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBESD) Yönetim Kurulu Toplantısı, Sanayi Bakanı Mustafa Varank'ın da katılımıyla video konferans yöntemiyle gerçekleştirildi. Toplantının ardından yazılı açıklama yayımlayan Bakan "2012'den bu yana sektörde 12 milyar liralık yatırımı teşvik ettik ve 10 bine yakın ilave istihdam oluşmasını sağladık" dedi. Bu hesaba göre tek bir işçinin istihdam edilebilmesi için sermayedara 1,2 milyon liralık teşvik verildiği ortaya çıktı. ■ **Ekonomi Servisi**

Depo Photos

İKİNCİ EL OTODA FİYATLAR UÇUYOR

DOLARDA ralli yaşanınca sıfır otomobiller cep yakıyor. Covid-19 salgını da küresel çapta otomotiv üretimini ve pazarı olumsuz etkiledi. Türkiye'de ise özellikle yılın ilk aylarında sıfır otomobil tedarikinde yaşanan sıkıntılar, pandemi süreciyle daha da uzadı. 2019 yılının Aralık ayından 2020'nin Nisan ayına kadar olan dönemde, tüketici yeniden ikinci ele yönelirken, ikinci el fiyatları artmaya devam etti. Bu kapsamda ikinci el fiyatlandırma şirketi Cardata, Aralık-Nisan dönemine ait kapsamlı bir ikinci el analizi çıkardıCardata verilerine göre, Aralık-Nisan döneminde, ülkemizde en çok satan ilk 3 model 2015 model Volkswagen Passat, 2017 model Fiat Egea ve 2016 model Volkswagen Passat oldu. Bu dönemde, 2015 model Volkswagen Passat 1.6 TDI BMT'nin fiyatı yüzde 11,87 oranında arttı. 2017 model Fiat Egea 1.3 MultiJet'te bu artış yüzde 10,18 olarak gerçekleşirken, 2016 model Volkswagen Passat 1.6 TDI BMT yüzde 11,03 oranında fiyat artışı yaşadı. ■ **İHA**

Cardata verilerine göre; Aralık-Nisan döneminde, fiyatı en çok artan ikinci el otomobiller şu şekilde;

Otomobil modeli	Zam oranı
2016 Model Honda Civic 1.6 I-VTEC eco	**yüzde 24**
2015 Model Ford Focus 1.5 TDCI	yüzde 23,75
2015 model Dacia Duster 1.5 DCI 4x4	**yüzde 22,22**

Üreticiler tarlada isyan etti

CHP Adana Milletvekili Ayhan Barut, hasat dönemi ithalat darbesi yiyen soğan üreticilerinin ihracat kısıtlaması nedeniyle de ürünlerini satamadığını, satılmayan soğanın tarlada kaldığını söyledi. Soğanın soyan ve doğrayanın gözünü yaşarttığını belirten Barut, "Yiğit kuru soğana muhtaç edilmişken cefakar soğan üreticilerimizin de gözü yaşlı. Ürünü para etmeyen, binbir emekle ürettiğini satamayan çiftçilerimizin sesi artık duyulmalıdır, üretici vakit kaybetmeden desteklenmelidir" dedi.

SOĞAN ÜRETİCİLERİ DERTLİ

Adana'nın Yüreğir İlçesi'ne bağlı Yalnızca Köyü'nde soğan alıcı bulunmayınca satılmadığı için tarlada bırakan üreticilerle buluşan Barut, çiftçilerin mağduriyetini yerinde gördü. Turfanda soğan üretiminin yapıldığı bölgede üreticilerin içler acısı haline tanıklık eden Barut, çiftçilerle sorunlarını konuşup çözüm için neler yapılabileceğini değerlendirdi. Seyhan Ziraat Odası Yönetim Kurulu Üyesi Cahit İncefikir'in de eşlik ettiği Ayhan Barut, soğan üreticilerinin yalnız ve sahipsiz olmadığını, sorunlarının çözümü için bugüne kadar olduğu gibi yine mücadele edeceğini vurguladı.

SAĞIR SULTAN DUYDU, BAKAN DUYMADI

Dönüme 4 bin lira maliyetle soğan üreten ancak kilogramını 40 kuruşa bile satamayan üreticilerin mağduriyetine dikkat çeken Ayhan Barut, şunları kaydetti:

"Soğanda perşembenin gelişi çarşambadan belliydi. Soğan tarlada kaldı, çünkü satamıyor. Hasadı yapılan soğan tarlada kalmasın diye üretici alıcı bekliyor. Üretici perişan halde. Tam 6 ay önce söyledik. Ocak ayında soğanda ihracata yasak getirdiler. 'İhracatı değil ithalatı yasaklayın' dedik. Sözümüzü dinletemedik. Bu nedenle soğan üreticisi perişan halde. Soğan soyanın ve doğrayanın gözünü yaşarttığı gibi üreticinin de gözünü yaşartıyor. Türkiye'de yıllık ortalama 2 milyon 200 bin ton soğan üretiliyor, 1 milyon 800 bin ton tüketim var. Günlük 5 bin ton tüketim var. Ancak pandemi günlerinde lokantalar ve işyerleri kapalı olduğu için günlük tüketim yarı yarıya yani 2-3 bin tona düştü. Salgın nedeniyle üretici sıkıntılı günler yaşıyor. Dekara 4 bin lira maliyetle soğan üreten çiftçi kilogramını 40 kuruşa satamıyor. Çürümeye terk edildi soğan. Artık yeter, üreticiyi bu kadar hor görmeyin. Üreticinin mağduriyetini destekleyerek giderin. Çiftçinin sorununu Mısır'daki sağır sultan duydu, bizim bakanımız duymadı ya da duyuyor ama işine gelmiyor. Yerli üreticiyi desteklemezseniz daha çok ithalat yapmak zorunda kalırız. Üreticinin sesine ve feryadına kulak verin. İthalatı kaldırın ve ihracatı tamamen açın. Üretici üretsin, toplumu beslesin."

Depo Photos

SOĞAN TARLADA ÇÜRÜMEYİ BEKLİYOR

Soğanda sorun yaşanan günlerin 'bağıra bağıra' geldiğini bildiren Seyhan Ziraat Odası Yönetim Kurulu Üyesi Cahit İncefikir ise, "Sayın bakan uyarılarımıza rağmen soğanda ihracatın önünü açmadı. Soğan arazide kaldı. Tüm dünyada soğan çıkmaya başladı, bizim turfandacılık özelliğimiz kayboldu. Adana'da şimdi sıcaklar da başlayınca soğan tarlada kaldı ve üretici mağdur oldu" diye konuştu. Hasat ettiği soğanı tarlada satılmayı bekleyen üreticiler ise, "Dönümde 4 bin lira maliyetle yetiştirdiğimiz soğanı çürümeye bıraktık. Çünkü malımızı satamıyoruz. Kimse malımızı 5 kuruşa almıyor. İhracatı zamanında açmadılar. Şu an malımız satılmıyor, alıcı yok. Soğanlarımız çuvalda çürümeyi bekliyor" şeklinde konuştu. ■ **Ekonomi Servisi**

SAYFA 10 SIYAH MAVI KIRMIZI SARI

ÇENGEL BULMACA

mumcuogluilker@gmail.com

KAKURO BULMACA

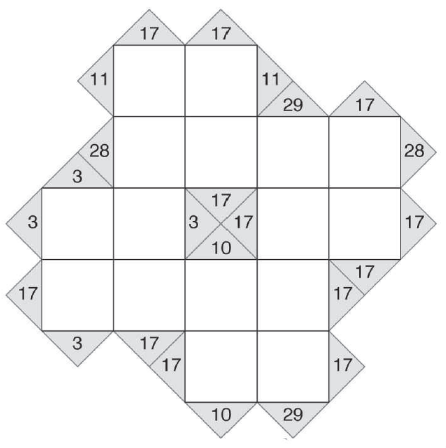

Kurallar basit. 1-9 arası rakamları kullanarak, boşlukları doldurun.

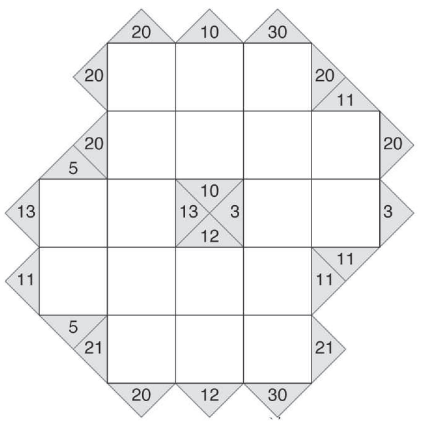

Bunu yaparken karelerin toplamının, bağlı hücredeki sayıya eşit olmasını sağlayın ve bir rakamı sadece bir kere kullanın.

DÜNKÜ ÇÖZÜMLER

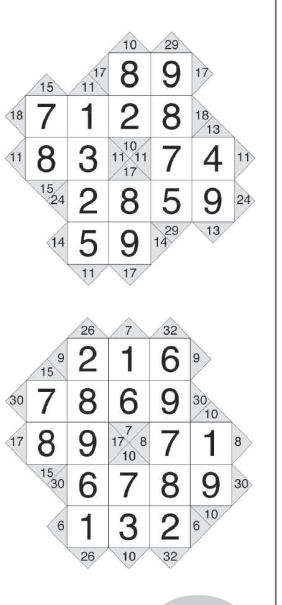

İRONIK OYUN

SOLDAN SAĞA

3.Bali. 7. Maden. 8. Zarf. 9. Şeri. 10. Pelikan. 12. Nasa. 15. Şekel. 18. Sili. 19. Apoşi. 21. Trake. 22. Ezel. 23. Kahır. 26. Akit. 29. Limitet. 30. Adil. 31. Evin. 32. Mahir. 33. Kriz.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1.Zafer. 2. Derişik. 4. Avene. 5. İzin. 6. Pres. 9. Şaki. 11. Kelek. 13. Atol. 14. Amik. 16. Lazım. 17. Etna. 18. Sabi. 20. Perişan. 22. Ehil. 24. Alibi. 25. Şehir. 27. Kova. 28. Tank.

SUDOKU

ÇIRAK

1	9	4				6	3	
			1			5		
7		5					2	
		2	9	6	8			
6	4		3		2	7	9	
4		6	7			9	1	
		1	8	5	4	2		
	2		6				5	

USTA

							1	3
				5	9		8	
9					4			
3	7						5	
	2			6				
			8				6	
		9	3		5			2
	8							
					2	7		

NASIL OYNANIR?

Sudoku tablonun 9 satır, 9 sütun ve 9 almalık beyaz ve gri renklendirilmiş 3 x 3 bloktan oluşan 81 hücresi vardır. Sudoku oyununun amacı tüm hücreleri 1 ile 9 arasındaki rakamlarla doldurmaktır. Ama çözümde her bir rakamın, her bir satırda, her bir sütunda ve her bir blokta sadece bir kez görünmesi gerekir.

Dünkü sudokunun çözümü

ÇIRAK

1	6	4	5	9	7	2	3	8
2	8	5	1	3	4	7	9	6
7	9	3	6	2	8	4	5	1
9	1	6	2	7	3	5	8	4
3	5	8	4	1	6	9	2	7
4	2	7	9	8	5	6	1	3
8	4	2	3	6	9	1	7	5
6	7	1	8	5	2	3	4	9
5	3	9	7	4	1	8	6	2

USTA

2	4	7	6	9	8	5	3	1
3	1	5	2	7	4	9	6	8
8	9	6	1	5	3	7	2	4
7	8	3	9	6	5	1	4	2
1	6	4	7	3	2	8	9	5
5	2	9	8	4	1	6	7	3
4	7	8	3	1	9	2	5	6
6	3	1	5	2	7	4	8	9
9	5	2	4	8	6	3	1	7

İRONİK OYUN

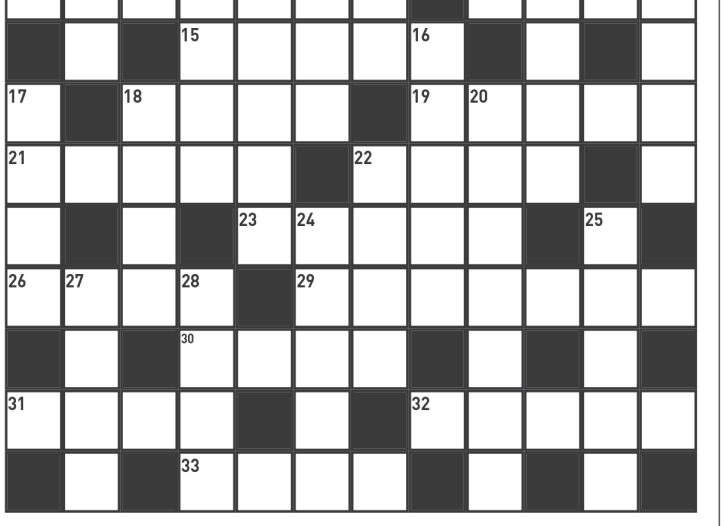

soldan sağa

3. Kedi. 7. "... Pan" (Büyümek istemeyen çocuk). 8. Yakışır, uygun. 9. Aşk. 10. Hareketle ilgili. 12. Bir katil türü. 15. Yüzün utanınca pembe pembe olan bölümü. 18. Japon içkisi. 19. Harekete hazır, tetikte. 21. Sırbistan'da bir ırmak. 22. Ahlakbilim. 23. Sık sık küçük ve önemsiz kazalar yapan kimse. 26. Uyarma. 29. Kiremit tozundan yapılan bir harç malzemesi. 30. Akıllı. 31. Gelir. 32. Büyü. 33. Cennet.

yukarıdan aşağıya

1. Çin başkenti. 2. Saçmalama. 4. Altınkökü. 5. Gözün renkli bölümü. 6. Dağıstanlı. 9. Göğüs. 11. Değiştokuş. 13. Papazı çok lezzetli olur. 14. Canları var. 16. AKP'nin çok sevdiği Arap ülkesi. 17. Adaletle ilgili. 18. Lazcada "sen ve ben". 20. Ehram. 22. Okul. 24. Alıcı, reseptör. 25. Dinlence. 27. Ad çekme. 28. Kişisel.

TV'DE BUGÜN

KİBAR FEYZO — SİNEMA TV | 13:45

■ **Yönetmen:** Atıf Yılmaz
■ **Oyuncular:** Kemal Sunal, Müjde Ar, Adile Naşit, Şener Şen, İhsan Yüce, İlyas Salman, Erdal Özyağcılar, Sevtap Erdemli, Abdullah Ferah

KİBAR Feyzo filminin konusu, Feyzo askerden döndükten sonra Gülo'ya talip olur. Köyde Gülo'ya başka talipler olduğu için babası başlık parasını artırmaya koyar. Ve on bin peşin, on bin senet karşılığı Gülo, Feyzo'nun üstünde kalır. Feyzo borcunu ödemek için kente gidip çalışmaya başlar.

GALİP DERVİŞ — KANAL D | 23:30

GALİP Derviş, obsesif kompulsif kişilik bozukluğunun yanı sıra, saymakla bitmeyecek kadar çok takıntı ve fobiye sahip bir adam. Mikrop takıntısı had safhada. Birçok insan gibi yüksekten, kalabalıktan, asansörden, kapalı yerlerden korktuğu yetmiyormuş gibi inanılmaz takıntıları var. Mesela sütten korkması ya da simetri takıntısı yüzünden yetiştirdiği organik sebzelerin aynı şekilde ve boyda büyümesi için uğraşması.

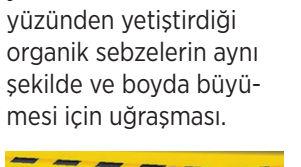

YAHŞİ BATI — FOX TV | 22:30

1800'lü yılların sonunda iki Osmanlı'nın, dönemin padişahı tarafından gönderildikleri Amerika görevi sırasında başlarına gelen olaylar anlatılıyor. Aziz Bey, ile Lemi Bey, 19. yüzyılın sonlarında padişah tarafından görevlendirilerek Amerika'ya giderler. Yanlarına da hediye olarak verilmek üzere çok değerli bir elmas taş ve yüksek miktarda para vardır. İkili Amerika'ya varınca, gidecekleri menzil için bir posta arabasına binerler. Lemi Bey ile Aziz Bey bu yolculuk esnasında soyulurlar. Önce ellerinden elmas taş gider, sonra da paralarını kaptırırlar. İki Osmanlı, kaptırdıkları parayı tekrar toparlamak için ödülavcılığı yaparlar.

BirGün
17 Mayıs 2020 Pazar **Yıl:** 17 **Sayı:** 5877

İmtiyaz Sahibi ve Yayınlayan:
Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına
İbrahim Aydın
Yayın Koordinatörleri: Yaşar Aydın, İbrahim Varlı
Yayın Danışmanı: Semra Kardeşoğlu
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mustafa Kömüş
Ek Yayınlar: Berkant Gültekin
Politika: M. Emin Kurnaz
Ekonomi: Ozan Gündoğdu
Çalışma Yaşamı: Sevgim Denizaltı
Kent-Yurt: Uğur Şahin
Kültür-Sanat: Işıl Çalışkan **Spor:** Eren Tutel
Ankara Temsilcisi: Nurcan Gökdemir
Reklam Rezervasyon: İrem İlyas
reklam@birgun.net
Merkez Adres: Gülbahar Mah. Altan Erbulak Sk. Karaca Apt. No: 9/A Mecidiyeköy/İstanbul
Tel: 0 212 288 28 00
Faks: 0 212 288 51 16
Ankara Temsilciliği: 0 312 419 91 02 Faks: 0 312 419 92 09 **İzmir Temsilciliği:** 0 542 356 87 35
İletişim: info@birgun.net

Basıldığı Yerler ■ **İstanbul:** Arslan Güneydoğu Gaz. Mat. Ve Kağıtçılık A.Ş. Akçaburgaz mah. Hadımköy yolu San1 Bulvarı, 169. Sokak, No:6 Kıraç/Esenyurt / İstanbul - 0212 886 17 95 ■ **Ankara:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mah. Sütçü İmam Cd. No:33 Pursaklar/Ankara - 0312 419 20 03 ■ **İzmir:** Metalişleri Sanayi Sitesi 1'nci Cadde No: 173 Kısıkköy-Menderes/İzmir - 0232 257 69 03 ■ **Adana:** Yenidoğan Mh 2108 Sk No: 13/A Yüreğir/Adana - 0322 346 03 71 ■ **Trabzon:** Yeşilyalı Mahallesi Arsin Organize Sanayi Bölgesi 5 No'lu Cadde No: 8 Arsin/Trabzon-0462 712 04 44
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın

GERÇEĞİN VE AKLIN İZİNDE BİLİM
11
17 MAYIS 2020 PAZAR
BirGün www.birgun.net

COVID-19'un sonu için 4 olası senaryo

Ne olursa olsun, 2 hafta önce de uyardığım gibi, eldeki veriler ışığında bu virüsün yakın gelecekte ortadan kalkacağını ummak için hiçbir gerekçe gözükmüyor

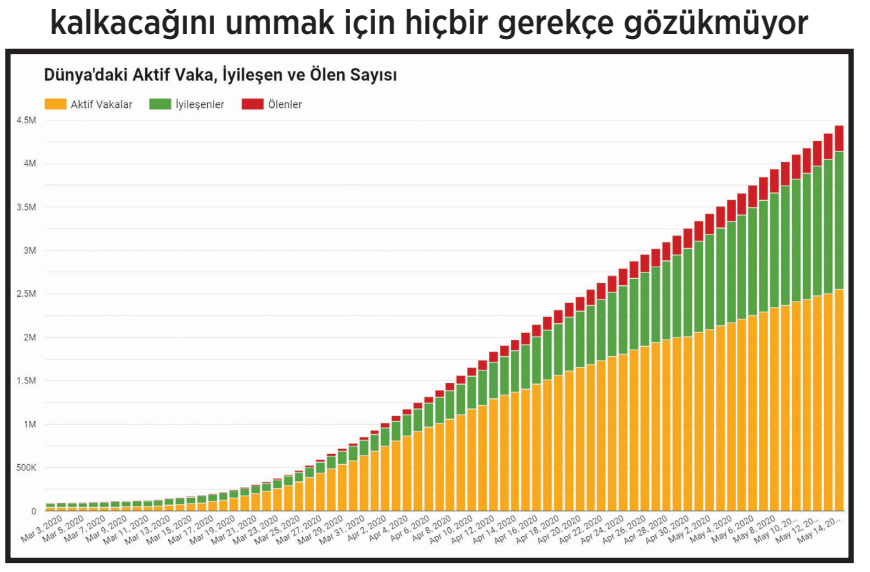

HER ne kadar ülkeler çoktan normale dönme planları yapıyor olsalar da, epidemiyolojik modellerin hiçbiri normalleşmeyi mümkün kılacak bir gidişata işaret etmiyor. Halen nüfusun çok ufak bir kısmı hastalığı geçirmiş halde, halen aşı yok ve halen ilaç yok. Dolayısıyla normale dönme planları, 2 hafta önceki yazımda da anlattığım gibi, ekonomik kaygıları insan yaşamına tercih etmenin ve sosyal mesafelendirme uygulamaları sayesinde elde edilen kısa vadeli başarıların rehavetine kapılmanın bir ürünü.

Aşı olmaksızın sürü bağışıklığına erişme çabası, milyonlarca ölüme göz yummak demek olacaktır. Çünkü sürü bağışıklığı, zaten aşı bağlamında söz edebildiğimiz bir kavram. Aşı olmaksızın sürü bağışıklığından söz etmek, insanları "vahşi doğa" şartlarına, virüsü ise "doğal seyrine" bırakmak ile eşdeğer olacaktır (bir miktar daha kontrollü olsa bile!).

Eldeki istatistiklere ve bilimsel gerçeklere yönelik hesaplar da bunu gösteriyor. Sürü bağışıklığından söz edebilmek için ileri sürülen en düşük tahminler tüm popülasyonun %40'ının hastalığa yakalanması gerektiğini öngörüyor. Bu sayı, hesabın nasıl yapıldığına ve hangi faktörler göz önüne alındığına bağlı olarak %90'a kadar çıkabiliyor; ancak birçoğu, popülasyonun ortalamada %60-70 civarının hastalığı geçirmesi gerektiğini öngörüyor.

Şu anki tahminlere göre, enfeksiyon bulaşan kişilerin %0.5 ila %1 arasının öldüğü göz önüne alınacak olursa, bu tarz bir sürü bağışıklığına ulaşma yolunda çok fazla sayıda insan ölecektir. Sayılarla konuşacak olursak:

■ Dünya nüfusunun 7.5 milyar olduğunu varsayarsak, sürü bağışıklığına ulaşmak için 4.95 milyar insanın hastalığa yakalanması gerekmektedir. 4.95 milyar kişi enfekte olursa, %0.5'lik bir ölüm oranı varsayarsak 24 milyondan fazla insan ölecektir.

■ Daha önceden izah ettiğimiz gibi, sürü bağışıklığından söz edebilmek için yetişkin popülasyonun %40-70 arasının enfekte olması gerektiğini varsayarsak, Dünya'daki 5.5 milyar yetişkinin 2.2 milyar ila 3.9 milyar arasının enfekte olması gerekmektedir. %0.5'lik bir ölüm oranı varsayılırsa, 11 milyon ila 19 milyon kişi ölecektir.

■ Gerçekçi olmayan düzeyde iyimser olalım ve bu hastalık gripmiş gibi düşünelim. Öldürücülük oranı, ABD'deki epidemiyolojik araştırmaların sezonluk grip için gösterdiği değer olan %0.1 olsun. Yine aşırı iyimser yaklaşalım ve sürü bağışıklığı için bugüne kadar hesaplanan en düşük değeri alalım: %40 enfeksiyon oranı. Bu durumda, sürü bağışıklığından söz edebilmemiz için 7.5 milyar insanın 3 milyarı hastalığa yakalanmalıdır. Bu aşırı gevşek senaryoda bile 3 milyon insan ölecektir.

Tabii tüm bunlar, hastalığa karşı en azından birkaç yıllık bir savunma kazanacağımız varsayımına dayanıyor. Dahası bu sayıların "sürü bağışıklığı" ile ilişkilendirilebilmesi için, toplam nüfusun değil, geriye kalan nüfusun %60 civarının hastalığa yakalanmış ve atlatmış olması gerekmektedir. Yani örneğin son senaryoda "3 milyar" dediğim kişi sayısı, hastalığı atlatanlar olmalıdır ("iyileşenler"). Bunun üzerine ölenleri de eklediğimizde, gerçekte hastalığa yakalanan kişi sayısı daha da fazla olacaktır.

Bunları anlamsız yere korkutmak için söylemiyorum. Elbette bir noktada salgını yenecek ve normale (veya en azından normale daha yakın bir noktaya) döneceğiz. Bu salgın sonsuza dek devam etmeyecek. Peki o nokta nerede? Gelecekte bizi neler bekliyor? Harvard Üniversitesi'nden Stephen Kissler ve ekip arkadaşlarının Science dergisinde yayınladıkları bir epidemiyolojik modeller, bize 4 olası senaryo sunuyor. Bu olasılıkları aşağıdaki görselden inceleyebilirsiniz.

Kıyas olması bakımından, 1 Mart'tan bu yana Dünya'da salgının gidişatını gösteren ve salgının Dünya genelindeki durumunu en iyi görmemizi sağlayan grafik olduğunu düşündüğüm bir grafik hazırladım. Aşağıdan görebilirsiniz.

Aslında elimizde Ocak başına kadar giden veri var; ancak bir nebze kolay okunması için 1 Mart'tan itibaren aldım. Buradaki kırmızı kutular, hastalığa yakalanıp ölenler. Yeşil kutular, hastalığa yakalanıp iyileşenler. Sarı kutular ise, o gün itibariyle hasta olanlar. Yani "aktif vakalar". Bu kutuların toplamı ise (yani her bir sütunun toplam uzunluğu), "vaka sayısı" olarak tabir edilen genel sayı. Vaka sayısı, hastalık nihayetinde yeterince kişiye ulaşıp da daha fazla yayılamayacağı noktaya gelince yassılaşacak ve S şeklinde bir grafiğe dönüşecek. Henüz "eğrinin bastırıldığına" yönelik pek bir işaret yok.

Salgını yendiğimizde, sarı kutular da azalarak yok olacak ve geriye sadece "yeşiller" ve "kırmızılar" kalacak. Çünkü her bir vaka ya iyileşecek ya ölecek... Sarı kutuyu oluşturan her bir birey ya yeşil kutuya geçecek, ya kırmızı kutuya... Bu durumda, salgın yenilmeye başlandıkça sarı kutuların çizdiği grafik de de meşhur "çan eğrisi" formunu alacak. Azalarak bitecek.

Tabii 2. bir dalga olup da yeniden yükselişe geçmezse... Görebileceğiniz gibi, sarılarda da son dönemde bir yavaşlama olsa da, halen artış sürüyor. Yani tüm önlemlere rağmen Dünya, halen iyileşen ve ölenden daha hızlı bir şekilde yeni vaka üretiyor. Demek ki bırakın artık gevşeyecek noktaya gelmeyi, henüz gezegen olarak yeterince önlem bile almıyoruz!

İşte bu kutuların oluşturduğu çubukların genel şeklinin, ilk grafiktekilerden hangisine benzeyeceğini zaman gösterecek. Örneğin ilk grafikteki artçı dalgaların yaşanıp yaşanmayacağını ve yaşanacaksa da ne sıklıkla yaşanacağını 2 kritik faktör belirliyor: daha sıcak aylarda virüsün bulaşma dinamikleri ve koronavirüsü atlatan hastalarda bağışıklığın ne kadar sürdüğü.

Modellerden görebileceğiniz gibi, bu yaz salgının bitmesini öngören bir model yok. Çünkü böyle bir beklenti bilimsel olarak makul değil. Salgın belki yavaşlayabilir; fakat Dünya'da halen "hastalığa açık" (yani hasta olabilecek, bağışıklığı olmayan) milyarlarca insan varken, sıcak havalarda bile virüs pek zorlanmadan yayılmayı sürdürecektir. Zaten Avustralya, Brezilya ve tüm test imkansızlıklarına rağmen Afrika'da sıcak havalarda devam eden salgın buna işaret ediyor.

Ne yazık ki şu anda bağışıklığın ne kadar süreceğine dair herhangi güçlü bir bulgu yok ve bu bulgulara erişmek birkaç ay ila 1 yıl kadar sürebilir. Fakat buna yönelik gerçekler, enfeksiyonların belirli aralıklarla yeniden salgına dönüşüp dönüşmeyeceğini doğrudan etkiliyor. Eğer bağışıklık kısa dönemliyse (sezonluk grip gibi veya nezleye neden olan diğer koronavirüsler gibi), o zaman yeniden SARS-CoV-2 salgınları görmek kaçınılmaz olacak.

Öte yandan eğer 2003 yılındaki SARS-CoV-1 salgınında gördüğümüz gibi, bağışıklık yıllarca sürerse o zaman yine döngüsel salgınlar görebiliriz; ancak bunların sıklığı daha ziyade 2 veya daha fazla yılda bir olacaktır. O zamana kadar da zaten ilaç ve aşılar geliştirileceği için salgınla mücadele etmemiz o kadar zor olmayacaktır.

Viral bağışıklık konusunda genel prensip şudur: Vücut, virüse ne kadar şiddetli tepki veriyorsa, direncin de genellikle daha uzun süreli olmasını bekleriz. Ne yazık ki SARS-CoV-2'nin büyük bir çoğunluğu semptomsuz veya hafif/orta şiddette geçtiği için, uzun dönem bağışıklık senaryosu da zayıf bir ihtimal olarak gözükmektedir. Eğer COVID-19 bağışlıklığı gerçekten geçici ise, bu durumda SARS-CoV-2 "sıradan" bir insan virüsü olarak hayatlarımıza girecek, yıl içinde farklı dönemlerde patlak verecek, en iyi ihtimalle ise gribe benzer bir şekilde mevsimsel salgınlara neden olacaktır.

Ne yazık ki hangi senaryonun gerçekleşeceğini kesin olarak bilmek şu etapta imkansız. Fakat veriler geldikçe, epidemiyologlar da modellerini güncellemekte ve gidişatı daha iyi anlamamızı sağlamaktadır. Ancak ne olursa olsun, 2 hafta önce de uyardığım gibi, eldeki veriler ışığında bu virüsün yakın gelecekte ortadan kalkacağını ummak için hiçbir gerekçe gözükmüyor.

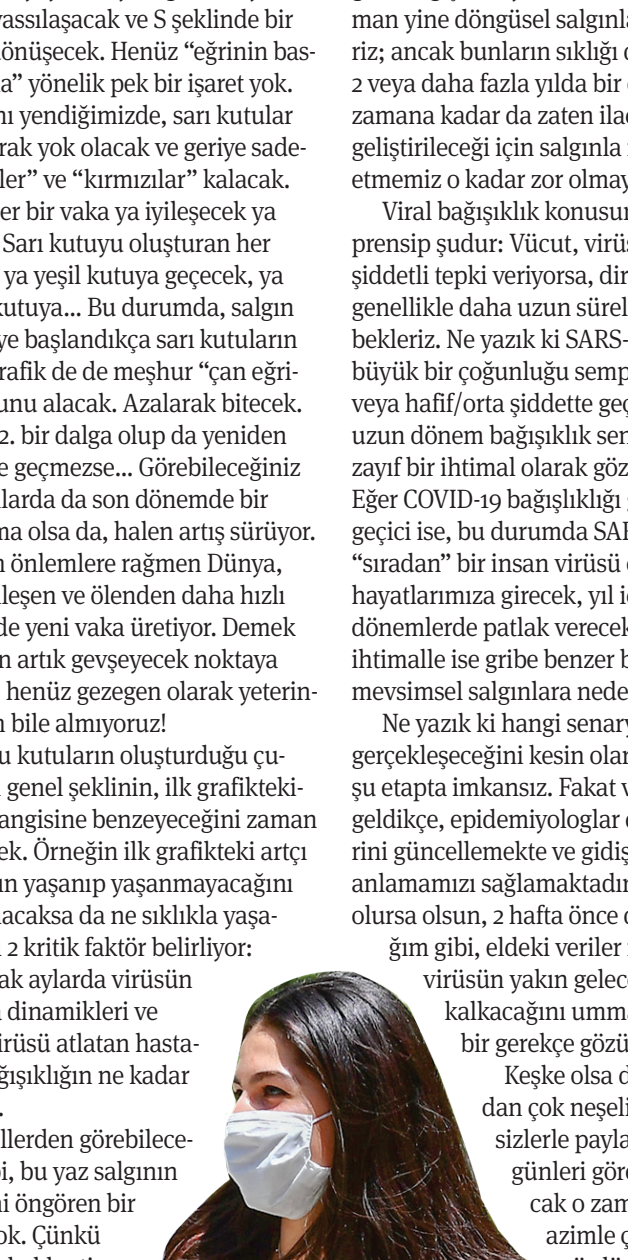
Depo Photos

Keşke olsa da buradan çok neşeli haberleri sizlerle paylaşabilsem. O günleri göreceğiz; ancak o zamana kadar azimle çalışmayı sürdürmeli, sosyal mesafelendirme ve karantina önlemlerini elden bırakmamalı ve böyle bir virüsün hayatımızda olduğu bir dünyada "normal" bir yaşam sürebilmek için ne tür düzenlemeler yapmamız gerektiğini küresel ölçekte konuşmaya başlamalıyız. Çünkü Polyannacı bir dünya kulağa hoş gelse de, söz konusu bu virüs olduğunda gerçekçi bir model değil.

CİNLERİMİZ TEPEMİZDE

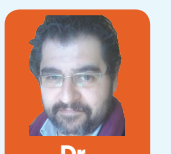

CİNLER Türkiye'yi çok seviyor.

Nereden biliyorum? Çünkü bütün yaramazlıklarını Türkiye'de yapıyorlar. Hiç gidip Bayeraltı köylüye veya Meksikalı ormancıya musallat oldukları yok. Hep buralardalar; adam çarpıyorlar, ateşler yakıyorlar.

Kötü bir eğretileme yapma niyetim yok; cinfikirli dolandırıcılardan değil, bildiğimiz(?) düz cinlerden bahsediyorum. Mesela bir hafta bir haber çıkmıştı, Konya'da kendi halindeki bir anne-kızın yaşadığı evde yangınlar çıktığı söyleniyordu. Hatta tam kameraman çekim yaparken bir perdenin alev aldığını gösteren bir video vardı. Altmışlarındaki yaşlı kadın neye uğradığını şaşırmış haldeydi. Perdelerin, yatakların, yorganların tutuştuğunu söylüyor, yetkililerden yardım istiyordu. Haberin kendisinde yangınların sebebin dair bir yorum yoktu, ama sosyal medyada bunların cinlerin işi olduğunu söyleyenlerden geçilmiyordu.

Aynı ev içinde defalarca çıkan yangın haberleri düzenli olarak manşetlerde (haber akışında mı desek artık?) belirir. 2017 başında Samsun Vezirköprü'de yaşlı bir çiftin oturduğu bir evde, giysilerin, örtülerin, rafların tutuştuğu haberi çıkmıştı [1]. Yangınlar sadece kadının evde bulunduğu zamanlarda çıkıyordu, ama nedense "esrarengiz" bir olaydı, kimse akıl erdirememişti.

Daha eskilerde, 2013'de Ankara Gölbaşı'nda yaşayan bir ailenin apartman dairesinde bir günde on kere yangın çıktı [2]. 2012'de Siirtli bir aile, evlerinde dört ayda 300 yangın çıktığını bildirdi [3]. 2010'da Kırşehir'in bir köyünde eşyaların kendiliğinden yandığı söylendi [4]. 2009'da Yozgat Sorgun'un bir köyünde yaşayan bir ailenin evinde arka arkaya yangın çıktı; aile ilçe merkezine taşınmasına rağmen yangınlar sona ermedi [5].

Bu haberlerde olayın şahitlerinin genellikle sorumluluğu cinlere bağlama hevesi var. Mesela Ankaralı ailenin 2013'deki olayında, yangınların onbir yaşındaki kızlarının olduğu yerde çıktığını görüyoruz. Önce evde yangın çıkıyor. Sonra çocuk komşuya gidiyor, orada yangın çıkıyor. Akrabalarının evine gidiyorlar, orada da yangın. Anlıyorlar ki kızda olağanüstü bir durum var. Nedir o durum? Kötü cinlerin çocuğu yönlendirmesi!

Ankara'daki olay, Siirt olayının hemen arkasından olmuştu. İki ortak tarafı vardı, birincisi yine cinlere bağlanması, ikincisi de tine ilkokula giden bir küçük kızlarının olması. Çocuk evdeyken yangın evde, okuldayken okulda çıkıyordu. Okulda montunun, sıra örtüsünün, kitaplarının yandığı görüldü. Müftülük, "inancımıza göre cin vardır, bu tür şeyler yaparlar, ama bu durum cin midir bilemeyiz" diye bir açıklama yapmıştı. Olay valiliğin ilgisini çektiğinde bir inceleme komisyonu kurulmuş, komisyon evi takip etmek için kameralar kurunca olaylar sona ermişti [6].

Belki benim dikkatsizliğim, ama cinlerin İstanbul'da, İzmir'de, Antalya'da yangın çıkardığına dair hiç haber görmedim. Cinler Türkiye'de her yeri sevmiyorlar belli ki; İç Anadolu'yu tercih ediyorlar.

Alaycılığımı hoş görün; anlamadığı şeyleri anında cine periye bağlayanları görünce çok ciddi kalamıyorum. Sosyal medyada yazıştığım birisi Konya'daki olay için "metafizik olay; başka bir açıklaması olamaz" diyordu. Bütün fiziksel sebepleri eleyip bitirmiş gibi "Başka neden olabilir?" diye sormuştu. Muhtemel sebep olarak psikolojik bozuklukları örnek gösterdiğimde, bunun da cinin musallat olması sebebiyle olduğunu söylemişti. Ona göre cinler antimaddeydi, zihinleri kontrol ederlerdi, fiziksel deneylerle görülemezlerdi. Olayın arkasında cinlerin olduğuna peşinen karar vermişti ve haklı kalabilmek için tartışmayı sürekli sınanabilirlik minderinin dışına çekmeye çalışıyordu. İddialarına kanıt sorduğumda tek söyleyebildiği cinlerin Kuran'da geçtiği, bunun yeterli kanıt olduğuydu.

Şahsen ben cinlerin varlığına inanmıyorum. Kuran'da bahsinin geçmesi bir delil teşkil etmediği için beni ikna etmiyor. Ama hadi diyelim ki yanılıyorum ve bu geçerli bir delil. Yine de bu sadece cinlerin varlığının delili olur; yangınları cinlerin çıkardığının değil. Nitekim birçok ilahiyatçı da cinlerin töhmet altında bırakılmasına karşı. Siirt olayından hemen sonra DEÜ ilahiyat fakültesi dekanı Prof. Ömer Dumlu, "cinlerin maddi olarak dünyada herhangi bir tahribatına dair en küçük bir bilgi dahi yok" diye konuşmuştu [7]. (Hemen ardından da cinlerin sadece psikolojik etki yaptıklarını söylediği için, sosyal medyadaki muhatabımın bir açık kapısı var aslında.)

Prof. Yaşar Nuri Öztürk fikrini daha doğrudan ifade etmişti: "Cinler yangın çıkarır demek pi-yasa lafıdır, sokak lafıdır. Cin min, nerede? Herkes bulmuş ucuzu, sıkıştı mı cin!" [8] (Öztürk yangınların telekineziyle başlamasını fiziksel olarak mümkün bulmuştu, ama bunu bir yana bırakalım.)

"Cin değilse ne?" sorusu yüklü bir sorudur; "ben cin olduğuna inandım, beni aksine inandır" demektedir aslında. Oysa aynı şekilde "uzaylılar değilse ne?", "HAARP değilse ne?", "radyoaktif sivrisinekler değilse ne?" gibi sonsuz sayıda soru sorulabilir. Nitekim komplo teorileri de hep böyle yüklü sorularla başlar (tabii sivrisineklerle ilgili bir komplo teorisi yok şimdilik).

Sonsuz sayıda hipotezi inceleyemeyeceğimize göre, hipotez sayısını azaltmak lazım. O zaman Occam Usturası prensibini kullanalım ve "ne olabilir" listesini hayatın akışına uygun, daha sık görülen, daha yüksek olasılıklı hipotezlere ayıralım. Tabii, yeterli veri toplamadan hüküm verilemeyeceğini de hatırlayarak.

Yanmaların büyük kısmının hali vakti yerinde olmayan köy evlerinde gerçekleştiğine bakarak, önce bakımsız ve eskimiş elektrik tesisatından şüphelenmek makul olur. Belki duvardan ayrılıp açıkta kalmış prizlerden kıvılcım sıçrıyordur, kablo izolasyonu yıpranmıştır, sigorta çalışmıyordur, vesaire.

Bariz bir hipotez, yangınları evdeki insanların çıkarıyor olması. İnsan niye evini yaksın diyebilirsiniz, ama çocuk ve gençlerde ateş yakma davranışı psikologların sıklıkla rastladıkları bir durum [9]. Başka şeylerin yanı sıra, çocukların stres altında iken ilgi çekerek derman arıyor olmaları, veya basitçe eşyaya zarar vermek istiyor olmaları mümkün. Daha ciddi ama nadir olarak, bir aile bireyinin piromani denen yangın çıkarma takıntısına sahip olması mümkün.

Cin hipotezinde ısrar edenlerin, bu psikolojik sıkıntılara cinlerin sebep olduğunu iddia edebiliyorlar. Nitekim ortaçağda da ruh hastalarına "cinli" deyip geçiyorlardı (ve bazı bahtsızlar cinleri çıksın diye akıl almaz gaddarlıklara maruz kalıyorlardı). Gel gör ki bunu farzetmek yetmez, somut delil göstermek gerekir.

Başka bir ihtimal de kimyasal sebeplerle kendiliğinden tutuşma. Mesela saman veya gübre yığınları oldukları yerde alev alabilirler. Yığının iç kısımlarında üreyen bakteriler, samanı yiyip fermentasyon yaparlar ve ısı verirler. Saman ısıyı iyi yalıttığı için bu ısı birikir ve sıcaklık artar, sonunda samanın tutuşma sıcaklığına gelir ve oksijen akışı yeterliyse yığın alev alır. Bazen aynı şey belli kimyasal maddelere ve yağlara bulanmış bezlerin yeterince temizlenmeden bir yere yığılmasıyla da olur. Kimyasal bulaşık ısı veren bir tepkimeye giriyorsa, bezleri tutuşturabilir. Ama bir gün içinde arka arkaya denk gelmesi pek muhtemel değil.

Bunların herhangi biri mi, yoksa hiç biri mi, bilemiyorum. Ama cin hipotezinden önce bunları değerlendirmek için çok geçerli bir sebebimiz var: Her birinin defalarca gözlenmiş müspet olgular olması.

Cinlere bu kadar iftira atmayalım. Duyabiliyor olsalardı çok üzülürlerdi.

[1] https://www.samsungazetesi.com/samsun-haber/samsun-da-esrarengiz-yanginlar-h733421.html
[2] https://www.milliyet.com.tr/gundem/cinler-yangin-cikariyor-iddiasi-1650856
[3] https://www.sabah.com.tr/yasam/2012/12/24/evlerinde-4-ayda-300-defa-yangin-cikti
[4] https://www.mynet.com/her-sey-kendi-kendine-yaniyor-2692455-myvideo
[5] https://www.sabah.com.tr/yasam/2009/12/29/surekli_evi_yanan_aile_cinler_bizi_birakmiyor
[6] https://www.timeturk.com/tr/2013/02/12/siirt-te-yanan-evin-sirri-cozuldu.html
[7] https://www.hurriyet.com.tr/gundem/cinlerin-yangin-cikarmalari-mumkun-degil-22252120
[8] http://beyazgazete.com/video/webtv/televizyon-40/yasar-nuri-ozturk-o-din-adamlarini-topa-tuttu-359950.html
[9] https://www.apa.org/monitor/julaug04/types

Sosyal mesafeli sevinç

GOL sevincinde sosyal mesafe kurallarına uyan Borussia Dortmund'lu oyuncular eğlenceli anlar yaşattı.

AA

HASRET BİTTİ, FUTBOLA KAVUŞTUK

Ruhr Derbisi'nde Dortumund Schalke 04'ü farklı devirdi: 4-0

BUNDESLIGA'da dün oynanan maçlarla başladı. Borussia Dortmund, karantina sonrası başlayan ligde Schalke 04'ü konuk etti. Ruhr derbisindeki maçtan ev sahibi 4-0 galip ayrıldı. Borussia Dortmund maçta etkili olurken, ilk gol 29. dakikada Erling Haaland'dan geldi. Norveçli, sağ kanattan Thorgan Hazard'ın ortasında topu penaltı noktası yakınından dokunarak ağlarla buluşturdu ve takımını 1-0 öne geçirdi.

ÜST ÜSTE GOLLER

45'te Dortmund skoru 2-0 yaptı. Kaleci Markus Schubert'in uzaklaştırmak istediği topa Haaland baskı yaptı. Orta sahaya giden top Dortmund'lu oyuncularda kaldı. Julian Brandt'ın ceza sahası sol içine bıraktığı topla buluşan Raphael Guerreiro, çaprazdan sert ve düzgün vurarak kaleciyi çaresiz bıraktı: 2-0.

İlk yarı bu skorla sona ererken; Borussia Dortmund, 2. yarıya golle başladı. 48'de gelişen Dortmund atağında Erling Haaland topu sol kanada açtı. Julian Brandt, düzelttiği topu ceza sahası sağ ön çizgisi üzerindeki demarke durumdaki Thorgan Hazard'a bıraktı. Belçikalı oyuncunun ceza sahası dışından sert vuruşunda meşin yuvarlak 3. kez Schalke 04 ağlarıyla buluştu.

EN GOLCÜ BELÇİKALI

Hazard, takımını iyice rahatlatırken; Almanya Ligi'ndeki gol sayısını 37'ye çıkardı ve bu ligdeki en golcü Belçikalı oldu.

63. dakikada Guerrero kendisinin 2, takımının 4. golünü attı. Gelişen Dortmund atağında Haaland, sol kanattan gelen ortayı cezayayı yakınından penaltı noktası üzerine bıraktı. Guerrero, meşin yuvarlağı düzeltip şık bir vuruşla ağlarla buluşturdu ve takımını 4-0 öne geçirdi.

Avrupa'da ligleri ilk başlatan Almanya oldu. Bundesliga'daki 26. hafta maçları geniş önlemlerle seyircisiz başladı.

Borussia Dortmund, sahadan farklı galip ayrılırken; 26 hafta sonunda puanını 54 yaptı. Westfallen ekibi, bir maç fazlasıyla lider Bayern Münih ile arasındaki puan farkını da 1'e indirdi. Schalke 04 ise 37 puanda kaldı ve Şampiyonlar Ligi umutları iyice suya düştü.

■ **Spor Servisi**

Türkiye-Vietnam Dostluk Maçı

Ilgaz GÜMÜŞTAŞ
emeksatranc@gmail.com

10 Mayıs günü çok uzaklardaki iki ülkenin engelli satranç sporcuları internette bir araya geldi ve bir dostluk maçı oynadılar. Seçkin Serpil kaptanlığında "Engelsiz Satranç Takımı", Kerim Altınok, Selim Altınok, Uğur Deniz, Ünal Dönmez, Süleyman Saltık, Gökhan Güngör, Orhan Yeter, Ertan Yardımcı'dan oluşurken Vietnam ise Thuy Tran kaptanlığında oluşturulan Quan Nguyen, Huyen Doan, Thuy Tran, Binh Le, Bao Lam, Kieu Nguyen, Hong Nguyen, Truong La ile mücadele etti. Kazanan mı kazanan tabi ki dostluk oldu.

İlgi duyanlar maçları bu linkten izleme şansı bulabilirler: https://www.youtube.com/watch?v=L8x6qs-SY-bw&feature=youtu.be

Haftanın maçı

Alexey Shirov 2500 - Arnaud Hauchard 2340 [A57] Paris Fransa 1990

1.d4 Af6 2.c4 c5 3.d5 b5 4.cxb5 a6 5.b6 d6 6.Ac3 Abd7 7.a4 Vxb6 8.a5 Vc7 9.e4 g6 10.f4 Fg7 11.Fc4 0–0 12.Af3 Ke8 13.0–0 e5 14.dxe6 fxe6 15.Ag5 Af8 16.f5 h6 17.e5 dxe5 18.fxg6 hxg5 19.Fxg5 A8d7 20.Vf3 Ka7 21.Kad1 Vb7 22.Vh3 Vc6 23.Ad5 exd5 24.Kxd5 Şf8 25.Vh7 Ke6 26.Fh6 Şe8 27.Vxg7 Axd5 28.Vh8+ Şe7 29.g7 Kxh6 30.Kf7+ Şxf7 31.g8V+ Şe7 32.Vd8+ 1–0

Beyaz oynar 2 hamlede mat yapar?

Cevap: 1.Kf5++ Şxf5 2.Fh3+ mat.

Beyaz oynar 3 hamlede mat yapar?

Cevap: 1.Vxe5 Şxe5 [1...Şc4 2.Vc5+ mat] 2.Kxf5 Şe4 [2...Şd6 3.Fc5+ mat] 3.f3+ mat.

NİHAT ÖZDEMİR YİNE YOK ARTIK DEDİRTTİ:

Vaka olsa bile devam ederiz

TFF'nin başlama kararına tepkiler gelmeye devam ederken TFF Başkanı Özdemir çok tartışılacak bir açıklamaya daha imza attı. Özdemir, ligler başladıktan sonra koronavirüse yakalanan futbolcuları ayırarak sağlıklılarla yola devam edeceklerini söyledi

TÜRKİYE Futbol Federasyonu (TFF) Başkanı Nihat Özdemir, bir televizyon programına katılarak liglere devam etme kararını tek başlarına vermediklerini belirtti. Futbolda Avrupa'dan kopmalarının mümkün olmadığını dile getiren Özdemir, "Toplamda 55 ülkenin üyesi olduğu UEFA'ya bizde üyeyiz. Çalışmalarımızı UEFA ile alıyoruz. Biz UEFA'nın bir parçasıyız. Hiçbir zaman sağlıktan ödün vermeyiz. Bir insanın hayatı bile bu ligden daha önemlidir. Basketbol, voleybol bizden farklı, onlar salon sporu. Söz konusu federasyonların başkanlarıyla görüştüğümde onlara kulüpler oynamak istemediğini söylemiş. Biz de öyle değil" ifadelerini kullandı.

'ONLARI AYIRACAĞIZ'

Nihat Özdemir, ligler başladıktan sonra koronavirüse yakalanan futbolcuları ayırarak sağlıklılarla yola devam edeceklerini söyledi. Başkan Özdemir, ligler başladıktan sonra futbolcularda pozitif vaka görülmesi durumunda izlenecek yola değinerek şunları kaydetti: "Takımlar hazırlanırken sık sık test yaparak yollarına devam edecek. Tabii ki pozitif vakalar olabilir. Onları ayıracağız. Yeniden test yaparak yolumuza devam edeceğiz. Bundesliga'da bir takımda 14 oyuncu kalsa dahi liglere devam etme kararı aldılar. O kadar kararlılar ki ne yapıp edip Bundesliga 'yı sonlandırmak istiyorlar. Bizim de hedefimiz budur."

'ISRAR EDECEĞİZ'

TFF Başkanı Nihat Özdemir, salgın nedeniyle ara verilen futbol liglerinde sezonun oynanarak tamamlanmasında ısrar edeceklerini söyledi. Kulüplerin çoğunun kalan maçları oynamak istediğini belirten Özdemir, "Birçok Avrupa ülkesinde koronavirüs salgını nedeniyle can kaybı fazla olmasına rağmen futbol ligleri bizden önce başlayacak. Fransa, Hollanda ve Belçika'da ise ligler tescil edildi. Bizim liglerde bu kararı vermek mümkün değil. Aksi halde çok büyük tartışmalar çıkar. Süper Lig'de üst sıralarda yer alan takımların puanları birbirine çok yakın. Alt sıralarda bulunan takımların da durumu aynı. Nefes nefese olan bir ligde tek kararımız oynatarak sonlandırmak. Tek yolumuz var. Hep beraber federasyona destek verelim. Oynayarak sezonu tamamlayalım. Kim hak ederse şampiyon olsun" ifadelerini kullandı. Nihat Özdemir, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından liglerde kalan müsabakaların tek bir şehirde oynatılmasına yönelik çalışma yapıldığı iddialarıyla ilgili, "Bütün maçlar normal statüsünde seyircisiz olarak başlayacak. Herhangi bir başka senaryo konuşulmadı. Bakan Bey'e bu durumu sordum, 'Haberim yok.' dedi. Biz de inceliyoruz. Bugün itibarıyla ligleri tek bir şehirde oynatma planımız yok. Günlük hareket ediyoruz. Gelişmelere bakıyoruz ve karar veriyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

AA

'ÇALIŞMALAR YAPIYORUZ'

Nihat Özdemir, liglerin başlamama ihtimalini düşünmek istemediklerini ve bu konunun gündemlerine hiç gelmediğini söyledi. Fransa, Belçika ve Hollanda liglerinde alınan kararların hatırlatılması üzerine Özdemir, "Ligler 12 Haziran'da başlamazsa alternatif tarihlerimiz var. 19 Haziran, 26 Haziran ve temmuzun başı var. Liglerin başlamama ihtimalini hiç düşünmek istemiyoruz. Başka bir alternatif düşünemiyoruz. Oynatarak ligleri tamamlamak istiyoruz. Diğer şartları hiç gündeme getirmedik, konuşmadık. Kamuoyunda değişik tartışmalara yol açabiliriz. O yüzden bu konudan uzak duruyoruz. Ligleri nasıl tamamlayabiliriz diye çalışmalar yapıyoruz" şeklinde görüş belirtti.

Bundesliga'nın kendileri için önemli bir ölçü olduğunu anlatan TFF Başkanı, "Bütün takımları lig başlamadan 15 gün önce karantinaya aldılar. Dün, Bundesliga takımlarından birinin teknik direktörü, diş macunu almak için karantinada oldukları otelden yandaki markete gidiyor. Bu hafta oynanacak maçta takımın başında sahaya çıkamayacak. Bunları inceliyoruz. Biz de bazı önemli kararlar vereceğiz" değerlendirmesinde bulundu. ■ AA

'Başlama tarihi ertelensin'

SİVASSPOR Teknik Direktörü Rıza Çalımbay, Türkiye Futbol Federasyonunun 12 Haziran'da başlatmayı kararlaştırdığı Süper Lig'in, yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını bitmeden oynanacak olmasına sıcak bakmadığını söyledi. Çalımbay, AA muhabirine açıklamada, koronavirüs salgını devam ederken liglerin oynatılacak olmasının endişesini yaşadıklarını belirtti.

Koronavirüs nedeniyle oyuncuların hiç olmadığı kadar, 2 aya yakın süre dinlendiklerini anlatan Çalımbay, "Liglerin başlaması şu tarihte bana göre doğru değil. İyi bir zamanlama değil." dedi.

Çalımbay, liglerin riskin olmadığı bir zamanda oynanması gerektiğini dile getirerek, "Çünkü biz ligleri oynamak istiyoruz, ligi başladığımız gibi bitirmek istiyoruz. En iddialı takımlardan biri biziz ama bizim için insan sağlığı çok daha önemli. Eğer risk varsa kesinlikle futbolun oynanmasından yana değilim, kesinlikle oynanmasın. Risk yoksa oynayalım." diye konuştu.

AA

'RİSK VARSA TAMAMEN LİG BİTSİN'

Futbolun çok temaslı bir oyun olduğuna işaret eden Çalımbay, şunları kaydetti: "Antrenmanlar da dahil futbolcuyu temassız bırakamazsınız. Biz şimdi antrenman yaptırıyoruz, sadece atlet gibi koşuyoruz. Onun dışında kolay kolay ikili mücadele, maç gibi bir şey yapamıyoruz. Onların verdiği tarihe göre 1 aydan az süre kalmış. Birincisi oyuncuların hazır olması mümkün değil, ikincisi oyuncu korkuyor. Psikolojik olarak korkuyor, gergin, ailesini düşünüyor, çocuğunu düşünüyor. Erzurumspor'daki arkadaşları gördük, eşleri ve çocukları ağlıyorlar. Böyle günleri bizlere yaşatmasınlar. Bu yüzden hiç acele etmesinler, biz oynayabileceğimiz kadar geç bir sürede oynayalım. Eylül olabilir, eylülden önce olabilir. 8 maçımızı da o zaman oynayabiliriz. Risk varsa tamamen lig bitsin, hiçbir sorun yok. İnsanın sağlığı daha önemli, düşüncem risk varsa kesinlikle oynanmaması."

'ANLAYIŞ BEKLİYORUZ'

Çalımbay, TFF'nin koronavirüsle ilgili kulüplere gönderdiği talimatlara da değinerek, bu kadar katı talimatlar varken riske girilmemesi gerektiğini belirtti.

Tüm takımlarda futbolcuların kafasının karışık olduğunu ve futbol oynayacak bir ortam bulunmadığını savunan Çalımbay, "Federasyonumuzdan birazcık anlayış bekliyoruz. Sağlık Bakanlığından, Bilim Kurulundan anlayış bekliyoruz. Risksiz bir zamanda bizi oynatsınlar, bunu yaparlarsa herkes rahatlıkla oynayabilir. Herkes ailesinin yanında kalır, dinlenir, kendine gelir, belirli bir süre sonra da çıkar futbolumuzu oynarız." değerlendirmesinde bulundu. ■ AA

AA

İngiltere'de bir vaka bile çıkarsa tüm takım karantinaya alınacak

İNGİLİZ hükümetinin Haziran ayından itibaren spor organizasyonlarına izin vermesinin ardından Premier Lig'de hazırlıklar başladı. 20 kulüp gelecek hafta antrenmanların başlangıç tarihi için oylama yapacak. Sahalara dönüş sürecinin yol göstericisi olan sağlık protokolü de kulüplerle paylaşıldı. Protokole göre çalışmalara başlayan takımlar haftada iki testle düzenli sağlık taramasından geçecek. Antrenmanlar başladıktan sonra pozitif test veren bir futbolcu ise yedi gün boyunca izole edilecek. Takım arkadaşları ve temas ettiği kişiler 14 gün karantinada kalacak. Kulüplerin gelecek hafta yapacağı kritik oylamanın ardından Premier Lig'de yarıda kalan sezona dair planların resmiyete kavuşması bekleniyor. ■ AA

Müziğimizle Rock'ı ve Karadeniz'i sevdirdik

Marsis yeni teklisi Yari'yi yayımladı. Rock ile Karadeniz müziğini başarılı bir şekilde bir araya getiren grup, "Sevmeyenlere Karadeniz müziğini; dinlemeyenlere Rock müziğini sevdirdik" diyor

Yağmur BOZACI

Muhsin Akgün

GEÇTİĞİMİZ ay yeni teklisi Yari'yi Kalan Müzik etiketiyle dinleyicisine sunan, Karadeniz müziği ögelerinin rock ile dansını bizlere dinleten grup Marsis'le yolda olan albümleri ve müzikal yaşantılarına dair sohbet ettik.

■ Geçtiğimiz ay çıkan tekliniz Yari şarkısının yeniden düzenlemesi ve yorumunu yaparken özellikle dikkat ettiğiniz şeyler, hassasiyetleriniz nelerdi?

"Yari" düzenlemesi, ince eleyip sık dokuduğumuz bir düzenleme oldu. Şarkıyı ilk kez Vova aranjesiyle dinledik ve bu şarkı gerçekten çok sevdiğimiz bir çalışma oldu. Dinlerken "Bu şarkının rock versiyonunu yapmalıyız." fikri kaçınılmazdı. "Yari" aranjesini yapmaya, ara verdiğimiz iki yılın boşluğunu doldurmamız gerektiğini düşünerek başladık. İki yıllık bir aradan sonra dinleyicilerimizin karşısına tekrar çıktığımızda, sevdikleri Marsis soundunu yine yeniden hissettirmek istedik ve şu ana kadar bize gelen olumlu tepkiler düşüncelerimizde bizi yanıltmadı.

■ Yakında çıkacak olan albümünüzde dinleyiciler nelerle karşılaşacak?

Geçen ay çıkarmayı planladığımız dördüncü albümümüzü, Covid-19 pandemi sürecinde erteleme kararı aldık. Ne zaman yayınlayacağımız ise bu süreçle doğru orantılı olacak. Umarız ki bir an önce Koronavirüs son bulur ve normal hayatımıza geri döneriz. Bu süreç; devletlerin ve insanlığın şimdiye kadar dikkat etmediği ve umursamadığı birçok durumu hatta unutmuş olduğu bazı değerlerin de eksikliğini acı bir şekilde gözler önüne sermiş oldu. Covid-19 sonrası devletin insana, insanın doğaya verdiği değerin değişmesi şart. Sorumuza geri dönecek olursak enerji dolu, kabuğuna sığmayan, umut dolu bir albüm geliyor! Marsis'in diskografisini bilenler kesinlikle yabancılık çekmeyecek, bilmeyenlerin de horonun halkasına çabuk adapte olacağını düşünüyoruz.

■ Kemençe ve tulumun batı enstrümanlarıyla uyumu hakkında ne düşünüyorsunuz? Nasıl bir sentez oluşturuyorlar?

Kemençe ve tulumun, Batı enstrümanlarıyla sentezi bizim çok uzun zamandır zaten yaptığımız bir şey. Marsis müzik yolculuğuna başladığında, ilk sorulan sorulardan biri: "Müziğinizi nasıl tanımlarsınız?" oldu ve biz de müziğimizi "Karadeniz Rock" olarak tanımladık. Dinleyicilerimizle bizi birleştiren en güzel tanım da "Karadeniz'in içinden gelenler, içinden Karadeniz gelenler" cümlesi oldu. Bu sentezle hayatı boyunca "Rock müzik" ya da "evrensel müzik" dinleyip kemençe ve tulum müziğini sevmeyen dinleyicilerimize bu müziği sevdirdik. Ya da tam tersi Rock müzikle alakası olmayan ve sevmeyen insanları; kemençe ve tulumla, Karadeniz kültürüyle yakaladık ve birçok insan bu tarzı dinlemeye başladı. Yurtdışında katıldığımız birçok festival ve konserde ilgiyle ve heyecanla karşılandık. Böyle bir sentezin yapılabileceğini bize gösterenler; Moğollar, Zuğaşi Berepe, Jethro Tull ya da listelesek bu röportaja sığmayacak birçok değerli sanatçıdır.

■ Önümüzde Marsis'i nerelerde göreceğiz, 2020 planlarınızda neler var?

2020 için çok fazla planımız vardı fakat ülke ve dünya gündemi müsaade edene kadar beklemekteyiz. Evde Kal günlerimizde tabii ki boş durmuyoruz. Üretmeye ve düşünmeye devam ediyoruz. Yakın zamanda önceden kaydettiğimiz bir şarkıyı yayınlamayı planlıyoruz. Covid-19 sürecinde konserlerde buluşamıyorsak evlerde devam ederiz horonumuza. Her şey yoluna girdiğinde planladığımız birçok konser ve proje olacak. Güzel günlerde görüşmek üzere. BirGün ailesine selamlar.

YOLCULUĞUMUZ 14 YILDIR DEVAM

■ Marsis'in hikâyesini kısaca anlatabilir misiniz?

Kaçkar Dağları'nın 7'nci büyük zirvesidir Marsis. 2006 yılında Kadıköy'de kurduk grubumuzu. Bu zamana kadar birçok yetenekli müzisyen, Marsis bünyesine dahil oldu. Marsis'te emeği geçen ve şu an birlikte yürümediğimiz müzisyen arkadaşlarımıza selam olsun ve bu arkadaşlarımızın yolu her daim açık olsun. 14 yıldır müzik yolculuğumuz devam ediyor ve bu süreçte birçok hikâye biriktirdik. Bir grubun senelerce bir arada olması ciddi bir emek ve inanç ister. Biz şu an Marsis ruhuna inanan 6 yoldaş gruba devam ediyoruz. Daha fazla üreteceğimiz ve sesimizin çok daha uzaklarda yankılanacağı günler bizimle olsun.

Astrid Kirchherr

Max Scheler ve Astrid Kirchherr Liverpool'da The Cavern Club'un önünde, 1964.

Beatles'ın fotoğrafçısı hayatını kaybetti

İNGİLİZ efsane müzik grubu The Beatles'ın ilk dönem fotoğraflarını çekerek grubun üne kavuşmasında pay sahibi olan Alman fotoğrafçı Astrid Kirchherr hayata veda etti. 81 yaşındaki Kirchherr İlk kez 1960 yılında The Beatles Hamburg'da bir gece kulübünde sahne alırken onların fotoğraflarını çekmişti. Fotoğrafçı aynı zamanda grubun tarzının oluşmasında da önemli katkılarda bulunmuştu. Kirchherr'in ölümünü Beatles tarihçisi Mark Lewisohn duyurdu ve sanatçının kısa bir hastalığın ardından hayata veda ettiğini açıkladı. Lewsiohn Twitter'dan yaptığı açıklamada "Beatles'a yaptığı katkıları ölçemezsiniz" yazdı. ■ **Kültür Sanat Servisi**

Twitter

Yurdanur Salman yaşamını yitirdi

JOHN Steinbeck, Susan Sontag, Erich Fromm, John Berger, Mark Twain, Frederic Jameson ve Salman Rüşdi'nin de yapıtlarının yer aldığı otuzdan fazla kitabı Türkçeye kazandıran Yurnadur Salman 83 yaşında yaşama veda etti. İstanbul, Boğaziçi ve Atatürk üniversitelerinde çeviri ve İngilizce dersleri de veren Salman, Kuram dergisini çıkardı, Yeni Dergi, Adam Öykü, Yazko Çeviri dergilerinde çeviri ve yazıları yayımlandı. Salman'ın ölüm haberini Barış Zeren, Twitter hesabından, "Çevirmen ve hoca Yurdanur Salman dün gece aramızdan ayrıldı. Berger, Steiner, Poe gibi nice çevirileri bir yana, edebiyat teorisi üzerine Kuram dergisini yıllarca kendi çabasıyla çıkardı, hep yeni çevirmenler yetiştirmeye çalıştı. Nadir bir kültür insanıydı" cümleleriyle duyurdu. ■ **Kültür Sanat Servisi**

YENİ ÇIKAN ŞARKILARDA BU HAFTA:

YAKLAŞTIKÇA VE TESADÜF

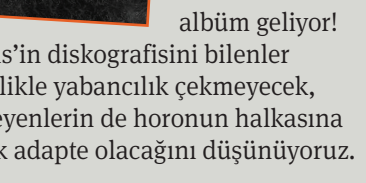
Burçin Esin

Lara Di Lara

Burak ABATAY

BU hafta pek çok tekli müzikseverlerle buluştu. Gelin o şarkılar arasından Lara Di Lara'ya ve Miraç Yavuz ile Akın Eldes düetine odaklanalım.

ALBÜME KADAR BEKLE(ME)MEK

Hazineler İçindesin albümüyle dikkatleri üzerine çeken Lara Di Lara, yeni albümü öncesinde teklilerini paylaşmaya devam ediyor. Yelpaze ile başlayan ve sırasıyla Albatros, Nereye, Tuzak, Yap, Boyutlar Arası Gökkuşağında'yı yayımlayan Lara Di Lara, son olarak 'Yaklaştıkça'yı müzikseverlerin beğenisine sundu. Biten ya da bitmek üzere olan bir albümü hafta hafta tek tek paylaşmak sık hatırlanmak üzere iyi bir strateji olsa da, albüm seven 'eski-okul' kişiler için çok kolay olmuyor. Ben de o insanlardan biriyim. Albümü beklemek üzere direnişim Yaklaştıkça ile kırıldı ve geriye doğru dinledim teklileri. Ethnique Punch düeti 'Tuzak' şahane bir şarkı olmuş. 'Nereye' ile de çok güzel işler deniyor Lara Di Lara. Chill'den ambient'a tutarlı ve kendinden emin şarkılar dinliyoruz ardı sıra. Tekli kapaklarından şarkılara kadar her şey uyum içinde. Enfes bir albümün bizi beklediği aşikâr. İyi ki albüme kadar beklememişim.

YAVUZ VE ELDES İLE 'TESADÜF'

Birçok sanatçıya sahnede, stüdyoda ve aranjeleriyle eşlik eden Miraç Yavuz'un ikinci teklisi Tesadüf dinleyicisiyle buluştu. Tesadüf'te Yavuz'a ülkemizin duayen gitaristlerinden Akın Eldes eşlik ediyor. İki elektrik gitarın dansına şahit olduğumuz enstürmantal şarkıda iki gitarist dinleyicisine yakÎAşık 5 dakikalık bür yolculuk vadediyor. Selim Aydın'ın bas gitarla, Gencay Kıymaz'ın davulla eşlik ettiği şarkı iniş ve çıkışlarıyla hayal dünyanızın derinliklerinde dolaşıyor. Hikâyesi olan bir şarkı değil bu; hikâye yaratan bir şarkı.

DİNLEME LİSTESİ

Yeni çıkanlarda bu hafta şu şarkıları da dinleyebilirsiniz:

■ Aurora – Exists For Love
■ Sertab Erener – Bu Dünya
■ Sophie Hunger – Everything Is Good
■ Patron ve Emircan İğrek – Darbe
■ Ars Longa – Aşkım Neredesin

Sen gittin ve zalimin zulmüne kaldık

ÂŞIK geleneğinin son temsilcilerinden Türk Halk Müziği'nin efsane ismi Âşık Mahzuni Şerif, 18'inci ölüm yıl dönümünde anılıyor. 17 Kasım 1939 tarihinde Maraş'ın Afşin ilçesinde dünyaya gelen Âşık Mahzuni, 17 Mayıs 2002 tarihinde 61 yaşında iken Almanya'nın Köln şehrinde yaşama veda etti.

Türk halk müziği sanatçıları tarafından söz ve besteleri sıklıkla kullanılan Âşık Mahzuni'nin eserleri üzerine pek çok araştırma da yaypıldı. Zalımın Zülmü Varsa, Dom Dom Kurşunu, Yedin Beni, Yuh Yuh, Fadimem, Gül Yüzlüm, Ciğerparem, Mevlam Gül Diyerek, Merdo, Dostum Dostum, Han Sarhoş Hancı Sarhoş, Çeşmi Siyahım, Yalan Dünya, Ağlasam mı?, Abur Cubur Adam, Katil Amerika, Bu Mezarda Bir Garip Var ve Ekmek Kölesi gibi birçok bilinen eseriyle tanınan Âşık Mahzuni'nin türkülerini Gülden Karaböcek'ten Zeki Müren'e, İbrahim Tatlıses'ten Ahmet Kaya'ya, Mahsun Kırmızıgül'den Selda Bağcan'a kadar birçok Türk halk müziği ve bazı pop müzik sanatçıları da okudu.

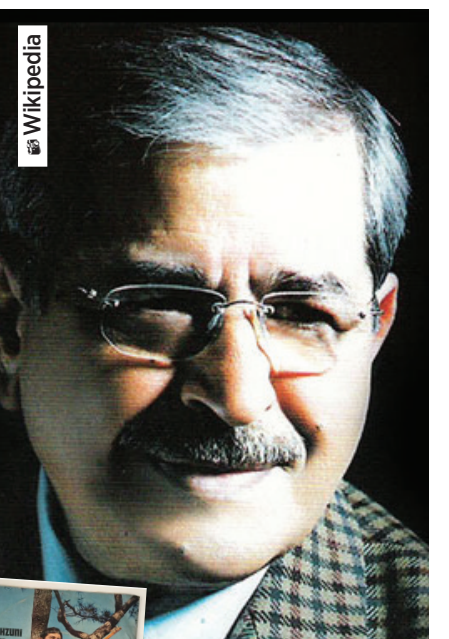
Wikipedia

Mahzuni Şerif bugün sevenleri tarafından anılacak. ■ **Kültür Sanat Servisi**

İBB

İBB ŞEHİR TİYATROLARI SALONDAN YAYIN'DA BU HAFTA

İSTANBUL Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, kültür sanat etkinliklerine online olarak devam ediyor. Atölye ve söyleşi programlarının yer alacağı online etkinlikler bugün başlayacak ve 24 Mayıs Pazar'a kadar sürecek.

■ Yarın 15.00'te Aslıhan Kandemir ile diksiyon atölyesi gerçekleştirilecek. ■ 19 Mayıs Salı günü 21.00'de, Çağdaş Gösteri Sanatları Atölyesi, Emre Koyuncuoğlu moderatörlüğünde, 2.hafta Fatih Gençkal, Ayşe Draz, Zeynep Uzun'u konuk ediyor. "Korona Döneminde Tiyatro ve Seyircisi" başlığı altında bir söyleşi gerçekleştirilecek. ■ 20 Mayıs Çarşamba günü 15.00'te, Oyunculuk Atölyesi'nde, Çağrı Hün, ses ve nefes teknikleri üzerinde duracak. ■ 21 Mayıs Perşembe günü 21.00'de, Canlı Söyleşiler'de, İBB Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Mehmet Ergen, CRR Genel Sanat Yönetmeni, orkestra şefi Cem Mansur ile söyleşecek. ■ 22 Mayıs Cuma günü 15.00'te, Oyunculuk Atölyesi'nde, Süeda Çil ile beden dili atölyesi gerçekleştirilecek. ■ 23 Mayıs Cumartesi günü 15.00'te, Oyunculuk Atölyesi'nde, Elçin Atamgüç'le role hazırlık atölyesi gerçekleştirilecek. ■ 23 Mayıs Cumartesi günü 21.00'de, İBB Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Mehmet Ergen moderatörlüğünde Yazarlık Atölyesi'nin 2. konuğu yazar Firuze Engin olacak. ■ 24 Mayıs Pazar günü 15.00'te İstanbul Efendisi isimli oyunumuz seyirciyle buluşacak.

■ Kültür Sanat Servisi

BİRGÜN Yeşil
17 MAYIS 2020 PAZAR www.birgun.net

İki hafta içinde 45 orman yangını çıktı

KORONAVİRÜS nedeniyle ormanlık alanlarda mangal yakmak, mesire alanlarına girmek yasaklanmasına rağmen mayıs ayının ilk iki haftasında 45 orman yangını vakası yaşandı.

Orman Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, Mayıs ayının ilk yangını 1 Mayıs'ta Muğla'nın Seydikemer ilçesindeki ormanlık alanda çıktı.

Mayıs ayının ilk iki haftasında Muğla'nın yanı sıra Kastamonu, Amasya ve İzmir'in de aralarında olduğu birçok ilde yangın vakası yaşandı. ■ **İHA**

Şirket talandan halk direnişten vazgeçmiyor

Artvin Çifteköprü Köyü'nde, yurttaşların hukuki mücadelesi sonucu izin verilmeyen taş ocağı için yeniden ruhsat alındı. Bölgedeki yaşam savunucuları "Bu doğa harikasının dinamitlerle toz duman edilmesine izin vermeyelim" dedi

Dilan ŞAHİNBAŞ

ARTVİN'de Borçka'ya bağlı Çifteköprü köyü ve Cankurtaran Geçidi sınırları içinde yer alan bölgede Reşit Merttürk'e ait şirket, 2 sene önce taş ocağı yapmak için girişimde bulunmuş ve köy halkı verdiği hukuki mücadeleyle bu talan girişimini engellemişti. Bölge halkı, taş ocağı için verilen 'ÇED gerekli değildir' kararını iptal ettirmiş, hukuki mücadeleyi kazanmıştı.

Şirket önceki ruhsatta değişikliğe giderek ve Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği'nin '25 hektar altına ÇED gerekli değildir' maddesini de fırsat bilerek işletme alanını 99 hektardan 25 hektara düşürerek taş ocağı yapmak için yeniden başvuru yaptı. Artvin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü proje için yeniden 'ÇED gerekli değildir' kararı verdi. Karar üzerine Çifteköprü Köylüsü hukuki süreci yeniden başlattı.

TAŞOCAKLARINA TESLİM ETMEYECEĞİZ

Taş ocaklarının yaşam alanlarını kuşatmalarına izin vermeyeceklerini belirten Çifteköprü Köyü halkı açıklama yaptı. Açıklamada şu ifadelere yer verildi: "Bugün davamızın bilirkişi aşamasına gelmesi nedeniyle bizlerden 10 bin TL bilirkişi harcı istenmektir. Bizler dayanışmayla bu bedeli ödeyip bölgemizi taşocaklarına teslim etmeyeceğiz. Bu doğa harikasının, dinamitlerle toz duman edilmesine izin vermeyelim. Kuş cıvıltılarının ve temiz havanın hâkim olmasını istiyorsak dayanışmaya destek olalım."

HAKLI DAVAMIZI KAZANACAĞIZ

Haklı davalarını yine kazanacaklarını belirten avukat Ayla Varan, Artvin Valiliği Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nce Borçka ilçesi Çifteköprü Köyü ve Cankurtaran Mevkii'nde taşocağı ve kırma eleme tesisi için hazırlanan bir proje dosyası için ÇED gerekli değildir kararı verildiğini ifade ederek, " 2 Mart 2020'de ÇED gerekli değildir kararının iptali için Rize İdare Mahkemesi'nde dava açtık. İdare dosyaya cevap verdi ancak ivedi işlerden olmasına rağmen mahkeme yürütmeyi durdurma kararını teknik bir konu olması nedeniyle keşif sonrasına bıraktı. Yapılacak keşif süresinin ardından tahmin ediyorum ki mahkemeden yürütmeyi durdurma kararı alacağız. Çünkü aynı bölgede aynı şirkete karşı daha önce de açtığımız bir dava vardı ve başta yürütmeyi durdurma kararı ardından da ÇED gerekli değildir kararının iptaline karar verilmişti. Umuyorum ki yine aynı şekilde haklı davamızı kazanacağız ve bu cennet yörede bu tip tesislerin yapılmasına yargı yoluyla dur diyeceğiz" ifadelerini kullandı.

Çöl sıcaklıklarında iklim krizinin etkisi

Afrika üzerinden gelen sıcak hava dalgası etkisini gösterdi. Mayıs ayının ortasında bazı illerde rekor sıcaklıklar kaydedildi. Greenpeace ise artan sıcaklıklara iklim krizinin yol açtığını belirtti

Kardelen TATAR

SON yıllarda yaşanan aşırı hava olayları, iklim krizinin kutuplardaki buzulların erimesinden ibaret olmadığını,gündelik hayatımızın bir parçası haline gelmeye başladığını gösterdi. Hafta sonu tüm ülkede artan sıcaklıklar ise yeni rekorlar kırdı.

Adana'da mayıs ayı sıcaklıkları 1945 yılından bu yana ilk defa 41 dereceye ulaştı. Yurttaşlar deney yapmak için asfalta yumurta kırdı. Sıcaklığın etkisiyle merkez Seyhan ilçesi Atatürk Parkı'nda bulunan kentin simge termometresi de patlayarak bozuldu.

İzmir de sıcak günler yaşıyor. İzmir'de mevsim normallerinin 10 derece üzerinde seyreden hava sıcaklığı 38 dereceye ulaştı.

ANTALYA BU KEZ SICAKTAN EVE KAPANDI

Antalya'da 1929 yılından bu yana mayıs ayının en sıcak günü yaşandı. Termometrelerin 35 dereceyi gösterdiği Antalya'da, yüzde 50'lere ulaşan nem bunaltınca, yurttaşlar evlerinde kalmayı tercih etti. Hava sıcaklığının gün içerisinde 31 dereceye ulaştığı Tokat'ta, asfalt eridi.

En çok etkilenen 3'üncü ülke: Türkiye

KONUYA ilişkin açıklama yapan Greenpeace Akdeniz Projeler Direktörü Deniz Bayram, "Korona salgını ile birlikte fosil yakıtların neden olduğu hava kirliliğinin etkileri araştırılır ve tartışılırken, diğer yandan yaratacağı sağlıklı, yeterli ve ucuz gıdaya erişim sorunsalı bakımından gıda krizi de endişelere neden oluyor. Bu tartışmalar sırasında unutulmaması gereken iklim krizinin birinci müsebbibinin fosil yakıtlar olduğu ve bu krizin aşırı hava olaylarının yanı sıra daha büyük çapta bir gıda krizine neden olacağıdır" dedi.

Bayram, iklim krizine bağlı felaketlerin Türkiye'yi ve dünyayı nasıl etkileyeceğini şu şekilde sıraladı:

■ Dünya Bankası'nın 2009 raporuna göre de Türkiye, 21. yüzyılın sonlarına doğru Avrupa ve Orta Asya bölgesinde aşırı iklim olaylarına en çok maruz kalacak 3'üncü ülke olacak.

■ 2050 yılında Karadeniz'de avlanabilecek balık sayısı 2010 yılına göre yüzde 50 oranına kadar düşüş gösterebilir.

■ Doğu Karadeniz bölgesinde artacak yağış heyelan riskini arttıracak. Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'yu kapsayan bölgelerde kış yağışları yüzde 20-50 arası azalacak. Kuzey bölgelerde ise sel riski artacak.

■ Türkiye, bugün Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da hakim olan sıcak ve kurak iklim kuşağının etkisine girme riskine sahip. Bu risk gerçeğe dönüşürse zaten çölleşme tehlikesi bulunan özellikle İç Anadolu, Güney Doğu Anadolu, Ege ve Akdeniz Bölgeleri gibi yarı kurak ve yarı nemli bölgelerinde tarım yapılamaz hale gelecek.

■ Türlerin yüzde 30'a yakınının neslinin tükenmesi ve biyoçeşitlilik kaybına ilişkin mevcut riskler artacak.

65 santrala 'zehir' cezası

ZEHİRLİ havanın çevreye yayılmasına ve çok sayıda ölümcül hastalığa yol açan jeotermal enerji santrallarının (JES) koronavirüs sürecindeki denetim süreci öğrenilemedi. Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, üç aylık süreç yerine son iki yıldaki denetim verilerini paylaştı. CHP Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, JES'lerin başta kronik hastalar olmak üzere tüm insanları tehdit ettiğini ifade ederek, "Hava kirliliğine ve insan sağlığına olumsuz etkileri olan ve denetimleri eksik yapılan JES'lerin faaliyetlerini durdurmasıyla Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?" sorusunu yöneltti. Bülbül ayrıca, "JES'lerin bacalarından çıkan salınımlar ile akışkanlar nedeniyle havayı, suyu, toprağı kirlettikleri ve insan sağlığına yönelik solunum yolu hastalıkları ve birçok hastalığa neden olduğuna dair Bakanlık bünyesinde çalışma yapılmış mıdır" diye sordu.

BAKAN'DAN EKSİK YANIT

CHP'li Bülbül'e yanıt veren Bakan Kurum, salgın sürecindeki denetimleri paylaşmadı. Bakan Kurum yanıtında, "2018 yılından itibaren ülke genelinde faaliyet gösteren JES'lerde, Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerimiz tarafından 763 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup tespit edilen uygunsuzluklara istinaden faaliyet durdurma da dahil olmak üzere 65 idari yaptırım uygulanmıştır" dedi. ■ **BirGün/ANKARA**

KORUMA BÖLGELERİNDE MADENE İZİN VERİLMEMELİ

CHP Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, TBMM Başkanlığı'na sunduğu araştırma önergesinde Özel Çevre Koruma Bölgeleri'nde izin verilen maden arama ve üretme faaliyetlerinin yarattığı çevre ve sağlık sorunlarının bütün boyutlarıyla araştırılmasını istedi. Ülkedeki doğal güzellikleri korumak için bazı bölgelerin Özel Çevre Koruma (ÖÇK) Bölgeleri ilan edildiğini belirten Girgin, "Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği'nin bazı maddeleri değişmesi gerekiyor. ÖÇK Bölgeleri'nde madencilik arama ve üretme izinleri verilmemelidir" dedi.Girgin "1988 yılında Bakanlar Kurulu Kararı'yla ÖÇK Bölgesi olarak tespit ve ilan edilen Fethiye'de, Kayaköy ve Ölüdeniz öahallelerinin ÖÇK sınırları içinde kalan 6 noktasında sondaj yöntemiyle jeotermal kaynaklar arama Faaliyeti yapılacağına dair bir yatırım planlandığı ve bu konuda 30 Mart tarihinde ÇED yapım sürecinin başlatıldığını tespit ettik. Bu konuda çabalayan herkesin yarattığı kamuoyu baskısı sonucunda Çevre Bakanlığı Yanıklar mahallesi için olumsuz ÇED raporu vererek, projenin bütünüyle iptal edilmesinin önünü açtı. Doğru olan ÖÇK bölgeleri için daha baştan maden arama ve üretme izninin verilmemesidir" dedi. ■ **Haber Merkezi**

Kirlilik 9 yıldır önlenemedi

CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, yaydığı kötü kokunun yanı sıra, ciddi bir sağlık tehdidi haline gelen Niğde il sınırları içerisinde yer alan Akkaya Barajı'nda yaşanan kirliliği, Tarım ve Orman Bakanlı Bekir Pakdemirli'ye sordu. Önergeyi yanıtlayan Pakdemirli, barajdaki su kalitesinin sorununun giderilmesi amacıyla 2013 yılında Akkaya Baraj Gölü Eylem Planı hazırlanarak sorumlu ve ilgili tüm kurum ve kuruluşlara ile birlikte birçok eylemin gerçekleştirildiğini açıkladı.

Hazırlanan eylem planıyla ilgili bilgiler veren Pakdemirli, "Barajı besleyen derelerin derivasyonu yapılmış ve 4 bin 700 metrelik derivasyon kanalı yapılarak baraja su girişi önlenmiştir. Baraj ölü hacimde biriken 500 bin metreküp çamurlu suyun tamamının çamur kurutma yataklarına pompajla nakledilmişti" dedi.

Bakan Pakdemirli'nin cevabını yorumlayan Gürer ise yapılan çalışmanın bir sonuç vermediğini ve bir süre sonra tekrar aynı noktaya gelindiğini belirtti. Bakanlığın yanıtının bölgede yaşanan sorunlardan bihaber olduğunun göstergesi olduğunu belirten Gürer şöyle konuştu: "Dönemin, Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, 'nasıl bir çalışma yapılması gerekiyorsa en kısa zamanda başlayacağız' demişti. 9 yıl geçti ve değişen tek şey, kokunun yoğun hissedilmesi oldu. Suyun içeriği ile insan sağlığına etkisinin sürekli ve günlük olarak takip edilmesi şarttır. 100 bine yakın insanın yaşadığı bölgede tarımsal araziler bu su ile sulanmaktadır. Zaman zaman üç metreyi bulan su dağıtım kanallarında köpükler oluşmaktadır."

■ **Haber Merkezi**